НП „Иновации в действие“
Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“

АТЛАС

НА ПРЕЖИВЯВАНИЯТА

ЕМПАТИЯ

СЪТРУДНИЧЕСТВО

САМОРЕФЛЕКСИЯ

КОМУНИКАЦИЯ

ПРИНАДЛЕЖНОСТ

ТВОРЧЕСТВО

„Лаборатория – учене чрез преживяване“
Смолян

ВЪВЕДЕНИЕ

Здравей, читателю на този атлас, посветен на иновациите учене чрез преживяване и социално-емоционалното учене!

Благодарим ти, че прояви любопитството да го разгърнеш и да попаднеш в този необятен свят на преживявания, емоции и споделен опит.

В следващите страници ние, съставителите на този атлас, ти предоставяме един достъпен и приложим начин да вплетеш тези направления в своята ежедневна практика. Желаем ти работата с него да бъде приятна, вълнуваща и изпълнена с лични преживявания. Но най-важното, което искаме да ти кажем, е това: ние силно вярваме, че ученето чрез преживяване и социално-емоционалното учене са ключови, защото имат силата да променят съдби и да трансформират живота на децата. И вярваме, че именно ти си идеалният човек, който да го направи!

Неговата най-важна мисия е да подкрепи децата в най-ценното – да разбират себе си, да управляват емоциите си, да общуват уверено и да се свързват пълноценно с другите.

Този атлас не е само теоретичен труд, а жив, споделен опит. Той е крайният продукт от Училищна лаборатория за иновации по Националната програма „Иновации в действие“ – Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“, направление „Учене чрез преживяване“. Настоящото издание обединява творческата енергия, усилията и опита на 11 училища партньори от цялата страна.

В атласа е представен богат набор от вдъхновяващи и доказано ефективни иновативни практики. Той е замислен едновременно като:

- ✓ **Практическо ръководство** за внедряване на съвременни образователни подходи;
- ✓ **Интерактивен сборник** с готови за използване разработени уроци с игри, мисии, упражнения и арт техники;
- ✓ **Устойчив модел** за дългосрочно интегриране на социално- емоционалното учене в образователната система;
- ✓ **Мост между иновации** от различни области, който свързва учителите в единна подкрепяща общност.

Всяка страница в атласа отразява философията на иновативните училища, участващи в лабораторията:

Надяваме се този атлас да ти бъде полезен спътник – практичен, вдъхновяващ и близък до реалността в класната стая. Нека страниците му ти дадат идеи, смелост и увереност да експериментираш, да създаваш и да превръщаш ученето в преживяване.

Каним те да го разгърнеш с отворено сърце и ум. Използвай го като компас, вдъхновение или наръчник за приключения в класната стая.

От съставителите

ЛАБОРАТОРИЯ НА ЖИВО: СРЕЩИ, ИДЕИ И ПАРТНЬОРСТВО

„Училищни лаборатории за иновации“, които са част от Националната програма „Иновации в действие“, Модул 4 на Министерството на образованието и науката, имат за основна цел да формират общности и екипи с единна визия за съвременни образователни иновации чрез представяне и структуриране на идеи, които да доведат до развиване на тематични иновативни мрежи, надградени иновативни модели и разработени крайни продукти и инструменти за тях.

„Училищната лаборатория за иновации – учене чрез преживяване“ започна своя живот още в зимните дни на януари. Далеч от светлините на прожекторите, ние – учители и ученици – градихме мостове между ума и сърцето. Изследвахме емоции, учехме се да преживяваме знание, а не просто да го записваме.

В тези месеци учители от училището домакин и от училищата партньори от цяла България заедно тъчаха една невидима нишка – на емоциите и знанието. Тази нишка доведе всички училища в сърцето на Родопите, за да споделят на живо общия си път.

В периода от 28.04. до 30.04.2026 г. в ОУ „Стою Шишков“ гр. Смолян, се осъществи срещата на единадесет свята, които от началото на годината работиха упорито и с обич. Това беше моментът, в който виртуалното общуване се превърна в топла прегръдка. В тези три дни училището домакин отвори широко своите врати, за да покаже как иновацията диша, чувства и променя.

Целта на „Училищната лаборатория за иновации - учене чрез преживяване“ е да развие и утвърди модел за учене чрез преживяване, който целенасочено изгражда социално-емоционалните умения на учениците и подкрепя тяхното цялостно личностно развитие.

Чрез сътрудничество между училищата партньори лабораторията цели споделяне, адаптиране и надграждане на иновативни педагогически практики, които интегрират социално-емоционалното учене в учебния процес. Водещ стремеж е ученикът да премине от осъзнаване на собствените чувства към отговорно действие и пълноценно взаимодействие с другите, като се изгражда подкрепяща училищна среда, благоприятстваща успеха, благополучието и активното участие на всяко дете.

Фокусът на училищната лаборатория е ученето чрез преживяване като път за развитие на социално-емоционалните умения на учениците. Лабораторията поставя в центъра детето с неговия вътрешен свят – чувства, преживявания, потребности и силни страни – и разглежда ученето като процес, който започва от личното преживяване и води към осъзнато действие и пълноценно участие в общността.

Ученето чрез преживяване е подход, при който детето учи чрез лично участие, действие и емоционално ангажиране. Знанието се изгражда в реални или близки до реалния живот ситуации, в които ученикът изследва, преживява, прави избори, допуска грешки и извлича смисъл от собствения си опит.

В основата на този подход стоят три водещи елемента:

- ✓ **Преживяването**
- ✓ **Емоцията**
- ✓ **Рефлексията**

Детето усвоява информация, като я свързва със себе си, с чувствата си и с отношенията с другите. С учене чрез преживяване се развиват ключови социално-емоционални умения – самопознание, увереност, емпатия, отговорност и работа в екип. Това превръща учебния процес в жив, смислен и подкрепящ път от личното преживяване към споделения свят.

Социално-емоционалното учене (СЕУ) е съвкупност от умения, които помагат на децата да разпознават и управляват емоциите си, да изграждат положителни взаимоотношения, да вземат отговорни решения и да се справят с предизвикателствата на съвременния свят. В условията на бързи промени, несигурност и дигитализация, тези умения се утвърждават като основа за успешна реализация и лично благополучие.

СЕУ подкрепя едновременно няколко важни аспекта:

- Емоционалното здраве и устойчивост на стрес;
- Учебната успеваемост и мотивацията за учене;
- Социалната адаптация и уменията за работа в екип.

Децата, които развиват своите социално-емоционални умения, са по-уверени, по-способни да проявяват емпатия и да поемат отговорност за действията си.

МОЗАЕЧНА КЛАСНА СТАЯ ЧРЕЗ ПРЕЖИВЯВАНЕ: ОТ УЧИТЕЛЯ КЪМ УЧЕНИКА

В рамките на „Лабораторията за иновации – учене чрез преживяване“ се проведе надграждащо обучение, насочено към усвояване на иновативна педагогическа практика чрез метода „мозаечна класна стая“ (Jigsaw classroom) на Елиът Аръндсън, приложен през призмата на преживелищното учене и социално-емоционалното развитие.

Основната идея бе учителите първо лично да преживеят метода като участници, а след това да го трансферират в собствената си педагогическа практика. Работата се основаваше на принципите на взаимозависимост, сътрудничество и споделена отговорност, при които всеки участник е важна и незаменима част от общия резултат.

Обучението имаше за цел да изгради практически умения за прилагане на кооперативния метод „мозаечна класна стая“ като инструмент за приобщаване, развитие на социално-емоционални умения и подобряване на груповата динамика.

Чрез активни методи участниците преживяха петте компонента на социално-емоционалното учене според CASEL: себепознание, самоуправление, социална осъзнатост, умения за общуване и вземане на отговорни решения. Усвоени бяха основните стъпки на Jigsaw техниката, като паралелно се повишиха емпатията, партньорството и комуникативните умения между колегите.

Иновацията в обучението се изразяваше в това, че методът не бе представен само теоретично, а бе усвоен чрез лично преживяване. Всяка дейност бе изградена като последователен мозаечен процес, а учителите влязоха в двойна роля — едновременно като участници в обучението и като автори на учебно съдържание.

Програмата на Лабораторията бе структурирана в три логически свързани дни.

През първия ден се проведе опознавателен тренинг, който сближи участниците, създаде позитивна атмосфера и постави основите на кооперативната работа. Учителите влязоха в различни роли и направиха първите си практически стъпки към сътрудничество.

Вторият ден бе посветен на активно прилагане на Jigsaw процеса чрез три практически ателиета, водени от проф. Юрий Янакиев. Участниците започнаха работа в малки групи, след което се преструктурираха в експертни екипи. В тях разработиха отделни елементи от цялостен модел на приобщаваща класна стая, обвързан с компонентите на CASEL.

Третият ден бе насочен към трансфер на наученото в реалната училищна практика. Проведоха се групова и лична рефлексия върху преживяното, а участниците планираха конкретни начини за прилагане на модела в своите училища.

За овладяване на метода учителите преминаха през основните етапи на Jigsaw: разпределяне в групи, получаване на индивидуални подтеми, самостоятелна подготовка, работа в експертни групи, връщане в първоначалните екипи, взаимно обучение на принципа „учител преподава на учителя“, съвместно изграждане на модел за приобщаваща класна стая, публично представяне и финална рефлексия.

Обучението постави началото на каскаден модел на учене. Прекият резултат е, че учителите развиха умения за кооперативни методи, социална чувствителност, по-добра комуникация и готовност за изграждане на приобщаваща среда. Очакваният ефект при учениците е намаляване на конфликтите, преодоляване на стереотипите, повишена мотивация, по-активно участие в часовете и развитие на критично мислене.

Методът показа висока гъвкавост — приложим е по различни учебни предмети, с различни възрастови групи, както в редовните часове, така и в извънкласни дейности. Обучението доказа, че класната стая може да бъде пространство за реално сътрудничество, приобщаване и емоционално израстване, а културата на взаимозависимост и учене чрез преживяване може устойчиво да се пренесе от учителя към ученика.

За повече информация относно метода можете да прочетете тук: http://www.eddev.eu/IzlIzdania/AttachmentsEdited/br_7_2021_U_Yanakiev2.pdf?cls=file

УЧИЛИЩА ПАРТНЬОРИ

СУ "Св. Паисий Хилендарски" – с. Абланица

НУ "Св. Паисий Хилендарски" – гр. Банско

ОУ "Пейо К. Яворов" – гр. Бургас

СУ „Гео Милев“– гр. Варна

СУ "Козма Тричков" – гр. Враца

ОбУ "Неофит Рилски" – с. Дерманци, обл. Ловеч

НУ "Отец Паисий" – гр. Плевен

СУ "Св. св. Кирил и Методий" – гр. Пловдив

18. СУ "Уилям Гладстон" – гр. София

СУ "Панайот Волов" –гр. Шумен

РОЛЯТА НА ПАРТНЬОРСТВАТА МЕЖДУ УЧИЛИЩАТА

Партньорствата между училищата са основен двигател за развитие и устойчивост на „Училищната лаборатория –учене чрез преживяване“. Те създават пространство за споделяне на опит, идеи и работещи практики, като превръщат отделните иновации в общо знание и колективна сила. Взаимодействието между училища с различен профил, контекст и педагогически подходи обогатява процеса и показва, че ученето чрез преживяване и социално-емоционалното учене могат да бъдат успешно прилагани в разнообразна образователна среда.

Чрез партньорството училищата учат едно от друго, надграждат собствените си иновации и намират нови решения, съобразени с потребностите на учениците. Създава се професионална общност, основана на доверие, подкрепа и сътрудничество, в която добрите идеи се развиват, адаптират и разпространяват. Така лабораторията постига своята най-важна цел – устойчива промяна в училищната практика, насочена към благополучието и успеха на всяко дете.

ОУ “СТОЮ ШИШКОВ” - ГР. СМОЛЯН

Добре дошли в ОУ „Стою Шишков“ – град Смолян!

Място, където традициите срещат бъдещето, а мечтите растат и се сбъдват. Училището ни е живо, пулсиращо пространство в сърцето на Родопите, където модерното образование се преплита с уюта на родното наследство и непреходните човешки ценности. Като истински будители на новото време, ние вярваме, че децата ни заслужават знания, които дават криле за уверен полет към утрешния дигитален и динамичен свят.

Зад всеки наш успех стои един сплотен, креативен и високопрофесионален екип от преподаватели. Учителите са ментори и откриватели, които умело съчетават различни гледни точки в името на най-ценното – нашите ученици.

В класните ни стаи ученето е приключение. Чрез магията на проектно-базираното обучение, дизайн мисиите и силата на социално-емоционалното учене, ние насърчаваме критичното мислене и разпалваме искрицата на любознателността. Тук всяко дете се чувства значимо, подкрепено и разбрано – прилагаме индивидуален подход и грижа към учениците с различна степен на усвояемост и със специални образователни потребности.

Създадохме безопасна, съвременна образователна среда, която вдъхновява и провокира въображението чрез иновативни пространства:

Кабинет „Чувстволандия“ – където децата опознават своите емоции и се учат на емпатия;

Кабинет „Кулинарно ателие – храна и настроение“ – място за вкусно творчество и споделени усмивки;

Два високотехнологични STEM центъра – врата към науката на бъдещето.

Силата на нашата общност се крие в партньорството. Работим рамо до рамо с родителите, създавайки сигурно, мотивиращо и щастливо утре за децата ни.

Учим със сърце и мисъл
ЧУВСТВОЛАНДИЯ
ФУЧ
Емоционална интелигентност и социални умения
в начален етап
Разпознавам емоциите си
Разбирам другите
Работя в екип
Управлявам себе си
• Мисля
• Чувствам
• Създавам
ИУЧ
Дизайн мисии в часовете по
Родинознание
Откривам моя свят
Изследвам и задавам въпроси
Решавам проблеми
Сътрудничa и споделям идеи
ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ
ХРАНАТА КАТО ЕМОЦИИ, ЗДРАВЕ И КУЛТУРА
Храня се здравословно за силно тяло и добра енергия
Храната може да носи уют и спомени
Пия вода и се грижа за тялото си
Опознавам храните и традициите на моя народ и други култури
Споделяме храната – Споделяме време и любов

STEM

СУ „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – С. АБЛАНИЦА

Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“ в село Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград, е образователна институция с дългогодишни традиции и съвременна учебна среда. Началото на светското образование в селото е поставено на 25 октомври 1925 г, когато е открито първото училище. Днес училището предлага обучение от начален до среден етап и създава условия за качествено образование и личностно развитие на своите ученици. Училището разполага с модерна материална база, включваща компютърни кабинети, библиотека, физкултурен салон, фитнес зала и съвременно оборудвани учебни стаи. Активно внедрява иновации в обучението, като развива STEM образование и предоставя възможности за практическа работа, изследвания и творческо мислене.

Основна мисия на училището е да възпитава знаещи, отговорни и активни млади хора, съчетавайки уважението към българските традиции с подготовката за предизвикателствата на съвременния свят.

СУ „Св. Паисий Хилендарски“ – с. Абланица прилага иновативни образователни методи, сред които и сугестопедията – доказан подход за обучение, разработен от българския учен д-р Георги Лозанов. Методът създава спокойна и позитивна учебна среда, в която учениците усвояват знания по естествен и мотивиращ начин. Чрез използване на музика, игри, творчество и активно общуване се насърчават концентрацията, увереността и творческото мислене на децата. Прилагането на елементи от сугестопедията подпомага развитието на комуникативните умения, повишава интереса към учебния процес и създава условия за по-пълноценно личностно развитие на учениците.

НУ „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ –ГР. БАНСКО

НУ „Св. Паисий Хилендарски“ – гр. Банско е най-старото в града. Това е училище, което пази традициите, работи в настоящето и гледа в бъдещето. Нашето мото е „Учим, творим, успяваме“ – учим, за да знаем, творим, за да можем, успяваме, за да покажем, че сме сред най – добрите! Тук се обучават 296 ученика от ПГ, I – IV клас.

За учебната 2024/2025 година Начално училище „Св. Паисий Хилендарски“ е в списъка на иновативните училища на Република България. Чрез иновацията „Усмивки - Емоционално израстване чрез учене и игра“ целим да намалим стреса и да подобрим микроклимата. Работим в посока социално-емоционално образование. Още от малки трябва да научим децата на търпимост, толерантност и изслушване.

Същността на „УСМИВКИ“ е ученето през преживяване и игра. Ние не предаваме суха теория, а създаваме среда за активно участие, в която знанията минават едновременно през ума и сърцето на детето. Това е екосистема, която подкрепя цялостното развитие на личността.

Иновацията ни „Усмивки - Емоционално израстване чрез учене и игра“ стъпва върху международно признатата рамка CASEL за социално-емоционално учене. Работим целенасочено в петте ключови области: себепознание, самоуправление, социална осъзнатост, умения за връзки и отговорно вземане на решения. Това са жизненоважните меки умения, които подготвят децата ни за успеха отвъд оценките. Социално-емоционалното учене е интегрирано във всеки предмет и във всеки клас. Използваме интегрирани уроци, като например съчетаваме математика с физическо възпитание или български език с музика и технологии. Това е общият подход на нашия екип, който вече е част от училищната ни култура.

ЗЕБРА

1В
1 КЛАС

СУГЕСТОПЕДИЯТА
В НАЧАЛЕН ЕТАП
КРИЛЕ ЗА ДЕТСКИЯ УМ
ПЪРВИ КЛАС
ВЪЛШЕБНИЯТ СВЯТ НА ЗНАДИТЕ
ГЛОБАЛНО ЧЕТЕНЕ ЧРЕЗ ПРИКАЗКИ
РАБОТА С БУКВАРА ЧРЕЗ ЛЮБОВ
ЧЕТЕНЕ И ПИСАНЕ
ВТОРИ КЛАС
РОЛЕВИ ИГРИ И НОВИ СВЕТОВЕ
УЧЕНИЦИТЕ ВЛИЗАТ В РОЛИ (ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИ, ПРИНЦЕСИ)
РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ И ПРЕРАЗКАЗ ЧРЕЗ ТЕАТЪР
СВОБОДА
ПЕСЕН
ЛЮБОВ
РЕЛАКС
РАДОСТ
ТРЕТИ КЛАС
МУЗИКАТА НА ЧИСЛАТА
КОНЦЕРТНИ СЕАНСИ
ДЪЛГОСРОЧНА ПАМЕТ ЧРЕЗ МЕЛОДИЯ
ЧЕТВЪРТИ КЛАС
ТВОРЧЕСКО РАЗГРЪЩАНЕ
САМОСТОЯТЕЛНИ ПРОЕКТИ
СВОБОДНО ИЗРАЗЯВАНЕ НА ЕЗИКА И ИДЕИТЕ
СУ "Св. Паисий Хилендарски" с.Яребица, гр.Елин Пелин

Начално училище
"Св. Паисий Хилендарски"
град Банско
НАШАТА ИНОВАЦИЯ
"УСМИВКИ - Емоционално израстване чрез учене и игра"
Насочена към социално-емоционалното развитие на учениците, чрез съчетаване на учене, игра и преживяване
КАК РАБОТИ ИНОВАЦИЯТА
• Провеждат се интегрирани уроци, които свързват различни учебни предмети.
• Използва се учене чрез игра и преживяване.
• Учениците участват в творчески и практически дейности.
• Създава се подкрепяща и позитивна среда.
• Насърчава се работата в екип.
РЕЗУЛТАТИ

ОУ „ПЕЙО КРАЧОЛОВ ЯВОРОВ “– ГР. БУРГАС

ОУ „Пейо Крачолов Яворов“ – гр. Бургас е общинско училище с дългогодишни традиции в образованието, основано през 1962 година. През годините то се утвърждава като едно от престижните учебни заведения в града, предлагащо качествено обучение и благоприятна среда за развитието на своите ученици.

В училището работи висококвалифициран педагогически екип, който насърчава творческото мислене, личностното развитие и активното участие на учениците в образователния процес. Съвременната материална база, разнообразните извънкласни дейности и стремежът към иновации допринасят за успешната реализация на възпитаниците и утвърждават училището като място, в което традициите и модерното образование се развиват в хармония.

Важна част от развитието на училищната общност е иновативната програма **„Силни за успех и благополучие в училище“**, която е насочена към създаването на позитивна и подкрепяща образователна среда. Програмата съчетава принципите на позитивното образование и проектно-базираното обучение, като поставя в центъра благополучието на учениците, учителите и родителите.

Чрез разнообразни дейности се развиват социално-емоционални умения, емоционална интелигентност, увереност, устойчивост и умения за работа в екип. Основната цел е не само постигането на високи образователни резултати, но и изграждането на щастливи, мотивирани и успешни личности, подготвени да посрещат предизвикателствата на съвременното общество.

По този начин ОУ „Пейо Крачолов Яворов “– Бургас успешно съчетава традиции, иновации и грижа за благополучието на цялата училищна общност, утвърждавайки се като модерно и привлекателно образователно средище.

ОУ „ПЕЙО К. ЯВОРОВ"
Иновативен проект
СИЛНИ ЗА УСПЕХ
и благополучие в училище
Развитие на социално-емоционално учене чрез преживяване
Цели на проекта
Самосъзнание и саморегулация
Развитие на силните страни
Екипна работа и емпатия
Позитивно образование
Подходи и методи
Приятно – базирано обучение
Ролеви игри
Учене чрез преживявания
Екипни дейности
Работилници за СЕУ
Проектни задачи
Карти на силните страни
Очаквани резултати
УВЕРЕНОСТ • ПОДКРЕПА • ПОЗИТИВНА СРЕДА
„ОТКРИЙ СИЛАТА В СЕБЕ СИ, ЗА ДА УСПЕЕШ!"

П. К. ЯВОРОВ
Мечтаем с амбиции за утрешния ден!
Иновативно училище

СУ „ГЕО МИЛЕВ “– ГР. ВАРНА

СУ „Гео Милев“ е едно от големите средни училища във Варна и най-голямото в ж.к. „Младост“, гр. Варна. Училището е в „сърцето“ на квартала и е припознавано като „свое“ от поколения и в този смисъл училищните памет и традиции са „закодирани“, както у учениците и техните родители, така и у учителите, голяма част от които, също са възпитаници на образователната институция.

Иновацията „Позитивен подход в личностното развитие на учениците с използването на театрални и арт-техники“ е част от мисията на училището ни да създава подкрепяща и сигурна среда за най-малките ученици, където социално-емоционалното учене не е просто допълнителен час, а фундамент на цялата училищна култура.

Програмите за социално-емоционално учене в начален етап са структурирани на принципа на последователното надграждане, което води детето от външните правила към дълбоката саморегулация и емпатия.

Специфика на иновацията е екипният модел на работа *(класен ръководител – педагогически съветник; учители, реализиращи интердисциплинарни уроци)*, даващ възможност за непрекъснато „оглеждане“ в и учене от опита на колегата, рефлексии и саморефлексии от страна на учителите, допринасящи за изграждането на по-гъвкав модел на професионално присъствие в класната стая, обединяващ образователни цели с отчитане на личностни специфики на учениците и целенасочено изграждане на позитивна атмосфера в класа.

Организираните по този начин дейности започнаха с програма „Преподаване на благополучие в училище“, предоставена от ВСУ „Черноризец Храбър“ и проф. Румен Стаматов за апробиране в училище. На база и по образец на тази програма, в момента в СУ „Гео Милев“ се работи по следните училищни програми:

„Позитивна класна стая“ за ученици в 1 клас

„Компас на добротата“ за ученици във 2.клас

„Преподаване на благополучие в училище“ за ученици в 3.клас

„Пътуване от минус към плюс“ за ученици в 3.клас, ЦОУД

„Познавам себе си – уважавам другите“ за ученици в 4.клас

„Развиване на умения за самоконтрол“ – за ученици в 5 клас

Програмите „Преподаване на благополучие в училище“, „Познавам себе си – уважавам другите“, „Развиване на умения за самоконтрол“ лесно се адаптират и реализират в прогимназиален и гимназиален етап. Опитът на СУ „Гео Милев“ до момента е обобщен в няколко издания, достъпни на сайта на училището.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕО МИЛЕВ" - ВАРНА

Позитивна класна стая

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕО МИЛЕВ" - ВАРНА

Компас на добротата

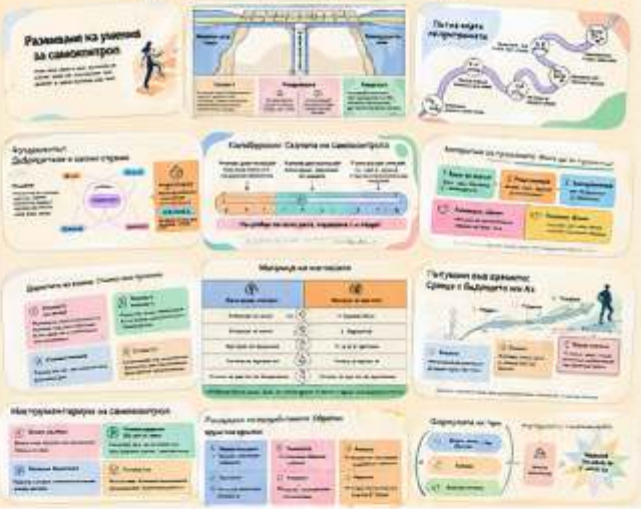
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕО МИЛЕВ" - ВАРНА

Познаисебе си - уважавам другите

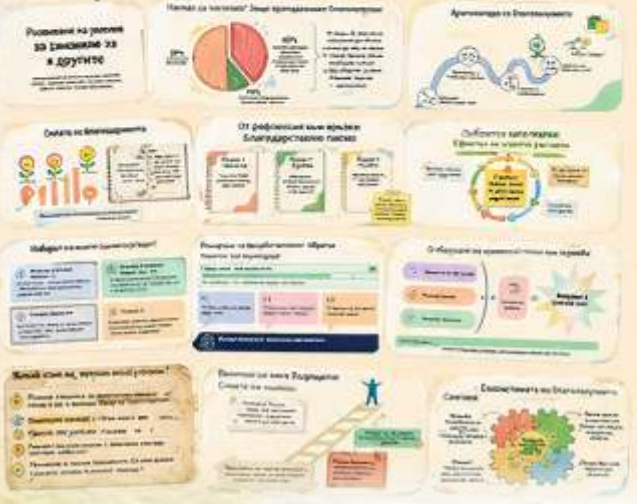
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕО МИЛЕВ" - ВАРНА

Развиване на умения за самоконтрол

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕО МИЛЕВ" - ВАРНА

Преподаване на благополучие в училище

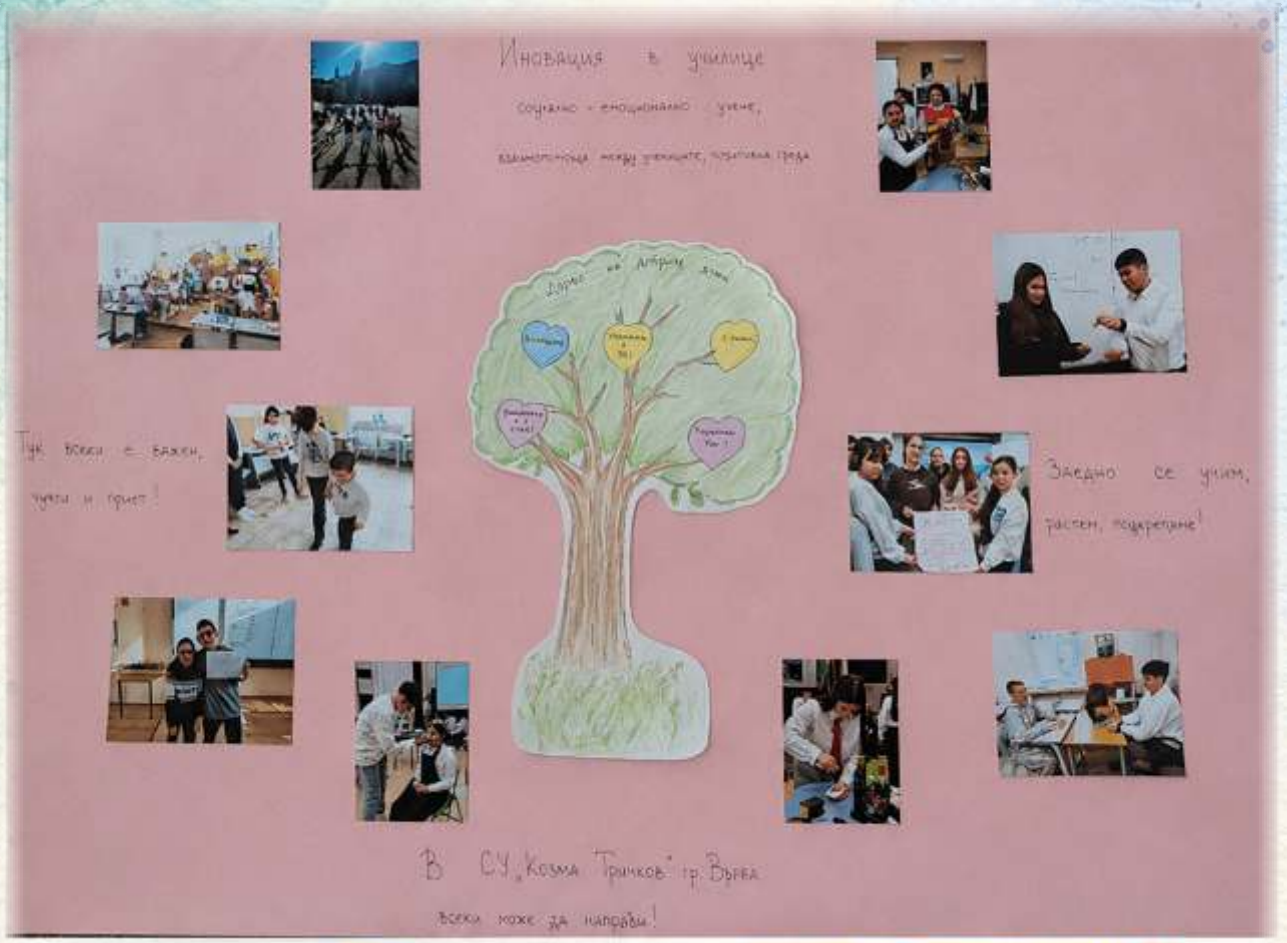
СУ „КОЗМА ТРИЧКОВ“ – ГР. ВРАЦА

„Нашият час“ е иновация на СУ „Козма Тричков“, която се реализира през периода 2023/2024 – 2025/2026 учебна година в прогимназиалния етап на обучение.

Същността на иновацията е утвърждаване на часа на класа като основна форма на възпитателна работа с образователна и формираща функция в подкрепа на личностното развитие на учениците чрез целенасочено изграждане на позитивни поведенчески модели, меки умения, отговорни избори, социална ангажираност, гражданско поведение и ориентация към основни ценности. В съдържателно отношение иновативният процес включва иновативни елементи по отношение на организацията и съдържанието на обучението, методите на преподаване, учебните програми (разработени за всеки клас) и пряко кореспондира с измеренията на компетентностния подход.

Съдържанието на учебната програма за 5 клас се концентрира върху важните за възрастта на учениците проблеми – себепознаване, взаимоотношения, реална преценка за собствените възможности, интереси. Съдържанието на учебната програма за 6. клас се концентрира върху същността на взаимоотношенията между подрастващите и родителите, приятелите, учителите, групата, и ролята, която играят те за развитието на младите хора. Съдържанието на учебната програма за 7. клас надгражда натрупания опит от предходните години и е насочено към формиране на умения за самоопознаване, осмисляне на силните и слабите страни, осъзнаване на личния потенциал, правене на отговорен избор и изграждане на визия за бъдещето.

Иновация в училище
социално - емоционално учене,
взаимопомощ между учениците, позитивна среда
Тук всеки е важен,
чуты и грижи!
Заедно се учим,
растем, подкрепяме!
В СУ „Козма Тричков" гр. Върба
Всеки може да направи!

НАШИЯТ ЧАС

ОБУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ – С. ДЕРМАНЦИ

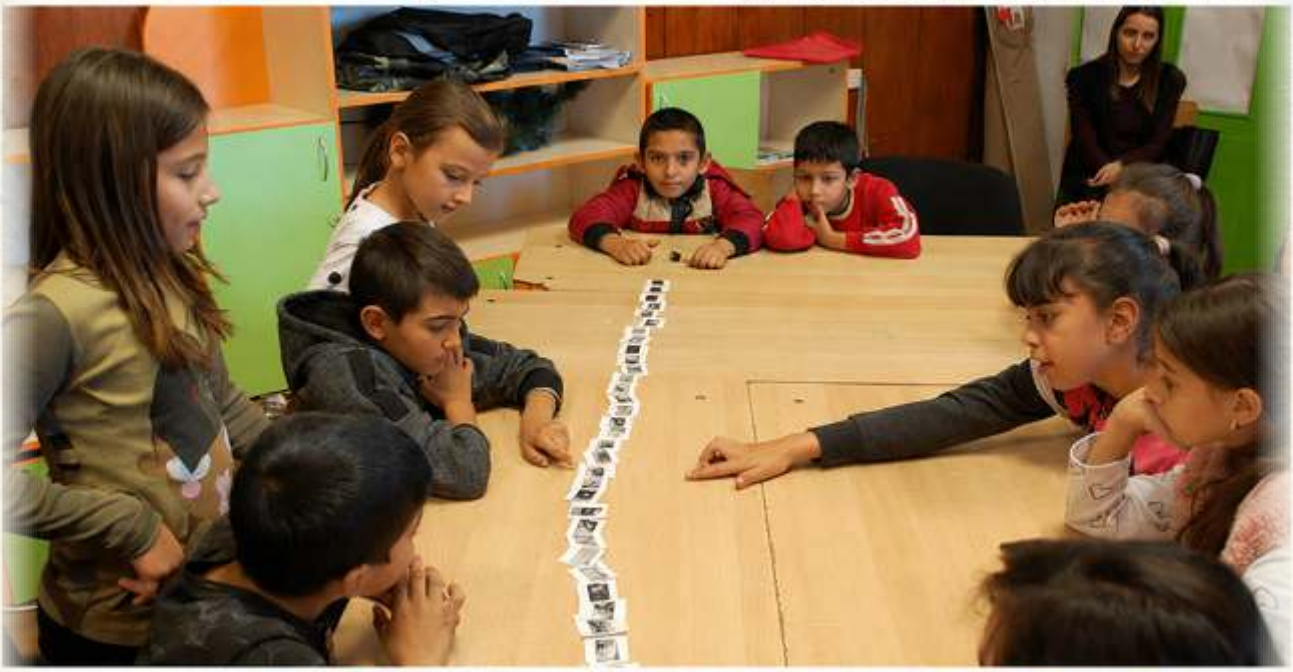
ОбУ „Неофит Рилски“ – с. Дерманци (област Ловеч) е училище, което работи в разнообразен социален контекст и целенасочено развива подходи за активно учене, сътрудничество и подкрепяща училищна среда. В последните години училището изгражда устойчив профил в прилагането на иновативни практики и в работа по проекти, свързани с граждански умения и култура на общността.

Иновацията на училището за учебната 2025/2026 г. е „Кинообразование за граждански умения – сътрудничество, рефлексия и учене“ и се реализира в партньорство със сдружение „Арте Урбана Колектив“ и европейската програма CinEd. Иновацията интегрира кинообразование и гражданско образование като рамка за развитие на ключови компетентности: работа в екип, аргументация, емоционална грамотност, критическо мислене и отговорно вземане на решения. Учениците работят с подбрани европейски филми и педагогически ресурси, като акцентът е върху преживяването (гледане и наблюдение), фасилитирана дискусия, творческа/писмена задача и рефлексия с пренос към училищния и личния контекст.

Представените уроци са адаптирани към методологията на CinEd и са разработени така, че да могат да бъдат структурирани и споделяни в „атлас на иновациите“. Към тях са разработени и инструменти за оценяване (самооценка/взаимна оценка/критерии), които подпомагат проследяването на ученическите умения и качеството на участието. Иновацията е част от последователната политика на училището да развива съвременно и смислено образование, основано на преживяване, рефлексия и активна ученическа позиция.

Кино в училище
ОБУ „Неофит Рилски“, с. Дерманци – иновативна кинопаралелка
АЯТЕ URBANA
collectif

НУ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“ – ГР. ПЛЕВЕН

НУ „Отец Паисий“ – гр. Плевен е училище с 129-годишна история, което успешно съчетава традициите на българското образование със съвременни модели на учене, насочени към активното участие на учениците, развитието на ключови компетентности и ученето чрез преживяване.

От учебната 2023/2024 година училището реализира иновацията „Тематични образователни пространства“. В основата на иновацията стои идеята, че ученикът учи най-успешно, когато има възможност да избира, да изследва, да създава и да представя собствените си идеи.

Учебният процес се организира като интердисциплинарен модел, при който една урочна тема се разглежда през погледа на различни тематични пространства – Български език и литература, Математика, Наука, Изкуства, Конструиране и дигитални технологии. В рамките на учебния час учениците избират пространство, в което да работят, изпълняват задачи по общата тема, изследват, експериментират, създават продукти и работят в екип.

Всяко пространство поставя различен акцент в обучението и дава възможност за пренос на знания и умения между различни учебни предмети. Така учениците развиват критическо и творческо мислене, инициативност, комуникативност, умения за сътрудничество и увереност при представяне на идеи и резултати пред аудитория.

Финалният етап на всяка дейност е представянето на създадените продукти и споделянето на резултатите. Чрез аргументиране, рефлексия и самооценка учениците осмислят своята работа, анализират постигнатото и изграждат увереност като активни участници в образователния процес.

Чрез иновацията „Тематични образователни пространства“ НУ „Отец Паисий“ – гр. Плевен създава модерна и вдъхновяваща образователна среда, в която ученето се превръща в личен избор, творчество, сътрудничество и преживяване.

ИНОВАЦИЯ:
„Тематични образователни пространства"
КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ИНОВАЦИЯТА?
Иновативният модел създава модерна образователна среда чрез тематични образователни пространства.
КАК РАБОТИМ?
Избираме пространство
Работим в екип
Изпълняваме задачи
Представяме резултати
Учениците избират дейности според интересите си, работят в екип активно чрез междупредметно взаимодействие!
I КЛАС
II КЛАС
III КЛАС
IV КЛАС
български език
мате-матика
конструи-ране
наука и изкуство
Работа в екип
Критично мислене
Творчество
Откриваме • Творим • Успяваме заедно!

СУ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ – ГР. ПЛОВДИВ

Средно училище „Свети свети Кирил и Методий“ - гр. Пловдив - Еко училище на щастието, иновативно и Гугъл референтно училище със социално-емоционално учене в начален етап, с активно проектно базирано и облачно обучение в прогимназиален и гимназиален етап и професионално обучение след основно образование по професия “Рекламна графика” и професия “Танцово изкуство-български народни танци”.

Иновацията „С поглед към бъдещето - мисли, изследвай и създавай“:
Училището стартира своята нова иновативна програма през учебната 2026/2027 г., като в нея ще се включат 7 паралелки (2 първи, 2 пети и 3 осми класа) с общо около 174 ученици и 30 учители. Основната цел е трансформирането на образователния процес от теоретичен към практически чрез съчетаване на традиции и новаторство, отговаряйки на потребностите на дигиталното поколение. Иновацията интегрира социално-емоционално обучение (СЕО) и проблемно-базирано STEAM обучение в подкрепяща среда.

Ключовите акценти по етапи включват:

Начален етап: Фокусът е върху ранното развитие на социално-емоционална интелигентност, меки умения и самостоятелност чрез учене чрез преживяване и „седмични мисии“ в реална среда. Родителите се привличат като активни партньори в инициативите „Седмица на професиите“ и „Училище за родители“.

Прогимназиален и гимназиален етап: Образователната среда се превръща в „жива лаборатория“ чрез новия STEAM център и зоните за социално общуване. Учениците развиват критично мислене, решават реални казуси, работят в учебно-тренировъчна фирма и използват облачни технологии за съвместна работа и игровизация.

В съответствие с принципите на „Еко училище“, учебното съдържание приоритетно се обогатява с теми по екология, опазване на околната среда и устойчиво развитие, което възпитава активна гражданска позиция и отговорно отношение към природата.

УЧИМ СЕ
ИГРАЕМ

18 СУ „УИЛЯМ ГЛАДСТОН“ – ГР. СОФИЯ

Иновацията на 18.СУ за 2025-2029 г. е свързана с т. нар. холистично образование (phenomenon-based learning), което е въведено за пръв път във Финландия през 2016 г.

Отправна точка за учене в този вид образование и преподаване са явления от реалния живот, които се изучават и изследват в техния реален контекст, а информацията и уменията, свързани с тях, се придобиват чрез сливане на границите между предметите (мултидисциплинарен подход). Темите, които се преподават са холистични и глобални като Човек, Европейски съюз, Медии и технологии, Вода или Енергия.

Базираната на явления от реалния живот структура на учебната програма създава по-добри възможности за интегриране на различни предмети и теми, както и систематичното използване на педагогически значими методи, като учене чрез проучване (inquiry learning), проблемно-базирано обучение, проектно-базирано обучение и др. Холистичният подход разгледжа даден проблем или явление от множество гледни точки и идентифицира как различните гледни точки се съчетават или си противоречат Разглеждането на явление от гледна точка на множество различни предметни дисциплини помага на учениците да видят света в неговата сложност и да търсят всеобхватни решения на сложни проблеми.

Фокусът при холистичното образование е върху трансверсалните компетентноси, които преминават границите на отделните предмети и имат за цел да свържат различни области на познание. Те са съвкупност от знания, умения, ценности, нагласи и воля, които могат да бъдат приложени в дадена ситуация.

Разработени са седем трансверсални области на компетентност, които се считат за ключови при определянето на целите и ключовите области на съдържанието на предметите. Това са (1) критично мислене и умения за учене; (2) културна компетентност, взаимодействие и себеизразяване; (3) грижа за себе си и управление на ежедневието; (4) мултиграмотност; (5) дигитална компетентност; (6) компетентност за професионалния живот и предприемачество; и (7) участие, включване и изграждане на устойчиво бъдеще.

Развитието на трансверсалните компетентности се осъществява чрез въвеждане на мултидисциплинарни модули, които имат за цел да ангажират учениците в изследването на холистично автентични явления, които се разглеждат като теми от реалния свят и като такива не могат да се съдържат само в един предмет.

ЦЕНТЪР ПО
ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКИ НАУКИ
ИМЕ ГЕОРГИ НАДЖАКОВ

MEMORIES
ADVENTURE
GROWTH
CULTURE
CHECK-IN
ERASMUS+

СУ “ПАНАЙОТ ВОЛОВ“ – ГР. ШУМЕН

СУ „Панайот Волов“ е наследник на първото училище в град Шумен, основано през 1848 г., и съчетава богатите образователни традиции с модерни подходи в обучението. От 2018/2019 учебна година то е част от мрежата на иновативните училища в България, като последователно развива проектно-базирано и интегрирано обучение, насочено към формиране на ключови компетентности на XXI век.

Признание за постигнатите от екипа резултати е изборът на СУ „Панайот Волов“ за домакин на Лаборатория за иновации по НП „Иновации в действие“, Модул 4, през 2024/2025 г. Продуктът от дейностите е „Наръчник за социално-емоционална подкрепа в училищната общност“, който има за цел да подпомогне учителите и родителите в тяхната комуникация и възможности да мотивират учениците и да допринесат в най-пълна степен за тяхното личностно развитие.

През учебната 2025/2026 година стартира третият пореден иновативен цикъл на тема „Отвътре навън“. Иновацията подготвя младите хора да бъдат активни и отговорни граждани, способни да намират устойчиви решения на екологични и социални предизвикателства, като в центъра на дейностите стои въпросът: „Какво е важно, за да имаме бъдеще?“. Проектът обединява социално-емоционалното учене, проектно-базираното обучение и съвременните технологии, включително изкуствен интелект, STEM и роботика. Учениците работят по глобални теми – „Отпадъците и нашето бъдеще“, „Възобновяемите ресурси и нашето бъдеще“, „Биоразнообразието и нашето бъдеще“, „Зелени изобретения за нашето бъдеще“, като влизат в ролята на изследователи, конструктори, еколози, журналисти и изобретатели. Чрез практически проекти те развиват критично мислене, креативност, научна грамотност и умения за сътрудничество.

Училището разполага със STEM център за технологии в креативните индустрии, високотехнологични кабинети и AI лаборатория. Обучението в гимназиален етап включва професионални специалности „Компютърна графика“, „Графичен дизайн“, а от 2026/2027 г. и „Роботика“.

Бъдещето на СУ „Панайот Волов“ се гради от общност, основана на доверие, сътрудничество и стремеж към устойчиво бъдеще, в което всеки ученик има възможност за личностно развитие и успешна реализация.

ТАЙНИТЕ НА ВЪЛШЕБНАТА ГОРА. НЕВИДИМИТЕ НИШКИ

Училище: ОУ „Стою Шишков“ – гр. Смолян
Автор: Албена Шишманова, Ана Журналова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Урокът е структуриран е като преживелищно „горско приключение“, в което учениците се превръщат в „пазители на невидимите нишки“ на доброто. Чрез последователно преминаване през творчески ателиета, изпълнение на ролеви мисии, сетивни предизвикателства и споделени игри с гостите, децата откриват нови знания и невидимите нишки на емпатия, саморегулация, сътрудничество и доверие, които ги свързват в един екип.

Цел на урока / практиката: Учениците да преживеят ценности като доброта, приятелство, сътрудничество и емпатия чрез игрови и творчески дейности; да осъзнаят, че хората са свързани чрез „невидими нишки“ – добри думи, помощ, разбиране и подкрепа; да развият практически умения за работа в екип, социална осъзнатост и емоционална саморегулация.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самосъзнаване, саморегулация, емпатия, социална осъзнатост, умения за сътрудничество, управление на емоциите и отговорно вземане на решения.

Клас: I клас **Продължителност:** 45 мин.

Необходими материали: Светещ фенер и пръчица, арка от клони, баджове с горски символи, цветен пясък, малки декоративни шишенца. Мисия 1: Канап, хартия, цветни сърца, вода, златен прашец, прежда, пчелна рамка, кълбо със златна нишка, думи-корени. Мисия 2:пликове с мисии, шаблони от оранжев филц, памук, лепило, хартиени чинии, пера, маркери, голям картон с очертания на мечка, вълна, картонена глава на елен, сухи клонки, златна боя. Мисия 3: половинки на гъбки, цветя, пеперуди, калинки; пулверизатор с „вълшебна роса“, бял картон. Финал: Машина за сапунени мехури, крила за Феята, брокат, вълшебни камъчета, подаръци за гостите.

Организация на средата: Залата е затъмнена и декорирана като „Вълшебна гора“. На преден план е разположен мултимедиен екран с дигитално сърце-дърво, Вълшебното пано и импровизираната арка. Обособени са 4 работни зони на отделни „Поляни“. Столовете на гостите са част от пространството, като на гърба им са залепени интерактивни елементи (златни листа и половинки от пъзели).

Въведение / Емоционална нагласа: Откриване от учителите. Пробуждане на Вълшебната гора. Пуска се запис на гласа на дъба. Ритуал „Пазители на Невидимите нишки“-децата приемат предизвикателството. При преминаване под арката се докосва рамото на всяко дете със светеща пръчица и му се дава бадж. Обяснява се регламента за събиране на вълшебния прашец. Разпределят се патрулите по четирите поляни.

Основна преживелищна дейност: : ***МИСИЯ 1:*** Поляна 1:„Здрави корени“- изработват корени на приятелството и ги поставят на дървото. Поляна 2: „Цветни емоции“ правят дъгата на добрите сърца. Всяко дете изрязва цветно сърце и записва своята вълшебна дума/чувство. Поставят сърцата на дъгата. Поляна 3:„Светулки“ - фенери за успокоение. Пълнят шишенца с вода и златен прашец. Поставят фенерите на клоните на дървото. Поляна 4:„Пчели“- плетат мрежа от цветни прежди върху пчелна рамка. Учителите раздават първия зелен пясък. Децата изпълняват ПЕСЕН: „Невидимите нишки“. ***МЕЖДИННА ИГРА:*** „Златният път на доброто“ (Интеракция с гостите). Канят се гостите, които откриват „Златно листо“ на облегалките си, да влязат във вълшебния кръг. Обяснява се играта и след това всички залепят думите си и златната нишка върху голямото пано. ***МИСИЯ 2:*** Животните-пазители на невидимите нишки. Здрави корени (Лисица - Слушане / „Вълшебните уши“): Изработват уши от филц и памук, за да чуват и най-тихия шепот на приятел в беда.

Цветни емоции *(Бухал - Спокойствие / „Криле от мир“):* Правят криле от хартиени чинии и пера – символ на спокойните мисли. ***Светулки*** *(Мечка – Нежност /„Топлата прегръдка*“): Лепят меки материи (вълна, велур) върху картон за символ на закрила. ***Пчели-строители*** *(Елен - Достойнство / „Короната на честността“):* Поръсват със златен прашец рогата на елена – символ на честните лидери. Животните се поставят на Вълшебното пано. Учителите раздават син пясък. Децата изпълняват танц. ***МИСИЯ 3:*** „Поляната на споделените послания“. Обяснява се мисията. Децата държат половинки от символи, а липсващите половинки са залепени по столовете на гостите. Децата намират своята половинка сред гостите, хващат госта за ръка и отиват на Поляната на посланията. Пръскат бялото платно с „вълшебна роса“, което разкрива тайната мъдрост.

Рефлексия и споделяне: Излиза Феята, която казва послание и духва от шепите си фин брокат към децата и им раздава вълшебни камъчета. Децата запечатват събраните три цвята сетивен пясък в малките декоративни шишенца, получавайки своя готов „Еликсир на горската хармония“, който да вземат у дома за спомен.

Пренос в реални ситуации: Впоследствие в класната стая се провеждат следните дейности за затвърждаване: Обсъждане на казуси: Как помагаме на приятел? Как успокояваме себе си? Как работим в екип? Изграждане на реално физическо „Дърво на добрите дела“ в класната стая, където децата ще добавят хартиени листа при всяка проявена добродетел в реалния училищен живот.

Какво преживяват учениците: Учениците преживяват силно чувство за принадлежност, емоционална свързаност, спокойствие при овладяване на напрежението, силна увереност в собствените възможности, чиста радост от сътрудничеството и екипния успех, както и гордост от физически създадените от тях красиви продукти.

Вариации и адаптиране: Практиката може да бъде адаптирана като дългосрочен проект. Урокът прави отлични междупредметни връзки: ***БЕЛ:*** Съчиняване на приказка за вълшебната гора и нейните пазители; ***Изобразително изкуство:*** Творческо оформяне на пана и декори; ***Музика:*** Разучаване на песните и ритмични горски танци; ***Технологии и предприемачество:*** Работа с разнообразни материали, рязане, лепене и тъкане; ***Математика:*** Броене, измерване.

Адаптиране за ученици със СОП: Урокът осигурява идеална приобщаваща среда чрез широка употреба на сензорни материали (сетивен пясък, вода, пухкави тъкани, светлини). Инструкциите се подават стъпка по стъпка и винаги се придружават от визуални демонстрации на живо от учителите. За децата със СОП е осигурена работа по двойки в патрулите с подкрепящ партньор, по-кратки и достъпни практически задачи.

Ученически продукти / резултати: Корени на приятелството, сърца с вълшебни думи, индивидуални фенерчета за успокоение, мрежа на доброто, фигури на животни. Общо интерактивно пано със споделени текстови послания; декоративно шишенце „Еликсир на горската хармония“ за всяко дете.

Наблюдавани ефекти и ползи: Има повишена емпатия в класа, по-висока степен на взаимно изслушване, силно подобрени умения за работа в екип и сътрудничество. Наблюдава се зачестяване на спонтанните добри постъпки в ежедневието.

Възможности за надграждане: Практиката може да се развие чрез въвеждане на седмичен ритуал „Пазител на нишките на класа“, изработване на училищна „Книга на горската мъдрост и добрините“ или организиране на благотворителен базар под наслов „Еликсири на хармонията“ с цел подкрепа на благородна кауза.

Ключово послание на урока/практиката: Доброто не е абстрактно понятие, а жива и пулсираща мрежа, която изплитаме заедно всеки ден. Ние сме свързани с невидими, но изключително здрави нишки от думи, жестове и емпатия.

СУГЕСТОПЕДИЯТА ПРИ ОГРАМОТЯВАНЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ В ПЪРВИ КЛАС

Училище: СУ „Св. Паисий Хилендарски”, с. Абланица, обл. Благоевград,
Автор: Атидже Ибраим Имам и Сълзет Сюлейманова Гърбева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът включва игри от четирите модула при огрaмотяването на учениците от първи клас по сугистопедичния метод. Учениците получават информацията чрез играта, затова учат лесно и с удоволствие, а песните спомагат да се създаде спокойна и хармонична среда без никакво напрежение.

Цел на урока / практиката:
Учениците да разпознават печатни букви; да владеят техниката за четене на думи, изречения и текст, записани с печатни и ръкописни букви; да усъвършенстват уменията да пишат грамотно и четливо; да преразказват устно свързани епизоди от текста; да умеят да работят в екип и участват в драматизации на художествени текстове.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание и осъзнаване на личните емоции и реакции, саморегулация и отговорно поведение, както и емпатия и уважение към преживяванията на другите. Значимо място заема и работата в екип, включваща ефективна комуникация, сътрудничество и умения за разрешаване на конфликти.

Клас: I клас **Продължителност:** 1 учебен час (35 мин.)

Необходими материали:
Табла, работни листа, пъзели, думи, изречения, текстове, костюми за героите, табели.

Организация на средата:
Чиновете да са подредени по групи, има свободно пространство за движение и игри. По стените да има табла, мисловни карти, картина с планина и др., вдъхновяващи текстове, музика (тиха и класическа), атмосферата да е приятелска.

Въведение / Емоционална нагласа:
Песен „Заедно“ – Графа, Любо, Орлин
Урокът започва с песен за създаване на позитивна, спокойна и мотивираща атмосфера.

Основна преживелищна дейност:
Учениците отговарят и посочват названията на думите от художествените таблата с гатанки.
Игра „Събуди се“: Описват белези или характерно поведение на героите от таблата, без да споменава названието.
Игра „Театър“: Съставят смешни изречения с думите от таблата. След това всеки екип показва пантономично изречение. Четене на текст от буквар ЧЕТА С ЛЮБОВ

Рефлексия и споделяне:
Четене на текст от буквар ЧЕТА С ЛЮБОВ.
Игра „Гимнастика“:
Текстът се изчита хорово, като на едно изречение стават прави, а на следващото сядат.

Игра „Разбъркана приказка“:
Всеки екип получава думи с които да построят няколко изречения, след това да се подредят в текст и разберат от коя приказка е. Накрая се подрежда пъзел от съответната приказка.

Пренос в реални ситуации:

Драматизация „Месеците, годината и децата“
Оценяване или така нареченото творческо представяне на учениците е да покажат своите знания в роля, която са избрали, за да им осигурим защитена среда, ако сбъркат сбъркал е героя от ролята, да не се фокусираме върху грешката. Така преживяването се превръща в устойчив личен и социален опит, който подпомага цялостното развитие на ученика.

Какво преживяват учениците:
Играта, песента, смеха и радостта присъстват навсякъде в сугестопедията и те неусетно възприемат информацията.
Децата осъзнават по-добре чувствата си, повишават увереността си и изпитват удовлетворение от това, че са приети, чути и ценени.

Вариации и адаптиране:
За по-малка възраст акцентът може да се постави върху игрови елементи, а за по-големи – върху самостоятелна работа, рефлексия и връзка с реални житейски ситуации.
Междупредметни връзки:
Български език и литература: да участват в драматизации на литературни произведения, творческо писане и разказване на истории.
Родинознание: уроците да се поднасят като разкази и „пътешествия във времето, влизат в образа на исторически личности“.
Човекът и природата: развитие устната реч като средство за представяне на резултати от проведени наблюдения.

Адаптиране за ученици със СОП:
Използване на шрифтове с големи букви и контрастни цветове. Разделяне на текстовете на по-малки части. Предоставяне на аудио записи на текстове. Задачите се преструктурират до ниво на неговите възможности.

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – рисунки, текстове, изречения, сценки, пъзели, мисловни карти, табели .

Наблюдавани ефекти и ползи:
Учениците общуват по-спокойно и уважително, работят по-ефективно в екип и показват по-висока ангажираност в учебния процес.

Възможности за надграждане:
Разширяване на темите с нови понятия и умения, организиране на съвместни дейности с родители, други класове или участие в училищни инициативи, които да приложат наученото в по-широк социален контекст.

Ключово послание на урока/практиката:
Чрез осъзнато преживяване, споделяне и сътрудничество учениците опознават себе си и другите. Изграждат умения за позитивни взаимоотношения, които могат да прилагат уверено в реалния живот.

МОЯТ ВЪТРЕШЕН КОСМОС – ЗВЕЗДЕН СВЯТ ОТ ЕМОЦИИ И УМЕНИЯ

Училище: ОУ „Стою Шишков“ – гр. Смолян
Автор: Ваня Чаталбашева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Урок по ФУЧ „Емоционална интелигентност и социални умения“, организиран под формата на вълнуваща космическа мисия. Чрез преживелищно учене и игри децата изследват своя вътрешен свят – мисли, чувства, мечти, реакции, думи и постъпки. Урокът съчетава интерактивни ресурси, двигателни активности, работа в екип и практики за саморегулация.

Цел на урока / практиката: Учениците да умеят да разпознават, назовават и приемат своите емоции; да осъзнаят как чувствата се проявяват в тялото; да упражнят техники за саморегулация и да развият умения за общуване, подкрепа и приятелство; да разберат, че това, което носят в себе си, определя начина, по който виждат външния свят.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самопознание, саморегулация социална осъзнатост, умения за работа в екип, емпатия, умения за презентиране.

Клас: II клас **Продължителност:** 45 -50 мин.

Необходими материали: Светещи звезди, работни листове, цветни листчета, кадастрон, маркери, листове за флипчарт, плюшени играчки, мултимедия или интерактивен дисплей, кратък видео откъс от анимацията „Котаракът в чизми 2“.

Организация на средата: Класната стая е организирана за работа по групи и движение. Осигурено е открито пространство в центъра на стаята за провеждане на двигателните дейности и игри. Обособено е място на пода, където децата могат да легнат удобно върху килим за релаксиращите дихателни практики и финалната рефлексия.

Въведение / Емоционална нагласа: Учителят въвежда темата чрез метафората за „вътрешен космос“ – свят на мисли, чувства, мечти и постъпки.
Активност ***„Дъжд от емоции“*** – двигателно-звукова симулация на променящата се сила на емоциите.

Основна преживелищна дейност: Провеждат се няколко свързани активности.
„Емоционален радар“- учениците записват върху звезда как се чувстват и колко силна е емоцията им от 1 до 10.
„Активизиране на енергия“: песен „Мотивация“ от детското YouTube шоу Doggyland - Kids Songs & Nursery Rhymes – 3D анимационна музикална поредица създадена е от рапъра Snoop Dogg,
„Метеорити“: Децата разпознават основни емоции чрез думи от различни граматични категории / части на речта/.
„Емоционална разходка“: Разходка из стаята, чрез имитация с походка и език на тялото на различни емоции.
„Оцвети чувствата си“: Очертаване на тялото на дете върху флипчарт лист. Групите отбелязват върху очертанието на тялото къде усещат основните емоции.
„Комплимент между звездите“ – всяко дете пише по три искрени комплимента за дете от друга група.

„Техники за справяне или усилване на емоцията“: Групите записват на работен лист техники за овладяване на гнева (метод на костенурката, дишане и др.), за тъгата (споделяне, прегръдка, ***Дихателна техника с плюшена играчка“:*** Практическо упражнение за дишане с плюшена играчка като средство за спокойствие и релаксация.
„Рецепта за приятелството“: В групите децата измислят „вълшебна рецепта“ със съставки (изслушване, доверие, подкрепа, добрина, прошка, уважение), записват ги, рисуват на какво прилича приятелството и представят резултата.

Рефлексия и споделяне: След всяка дейност учителят задава кратки въпроси: „Как се почувствахте?“, „Какво забелязахте?“, „Еднакво ли усещаме емоциите?“, „Какво ни подсказва тялото?“, „Какво прави една дума добра?“ и др.
Финална рефлексия „Звезден прах от мисли“ – Децата да изберат една хубава мисъл, която искат да запазят от урока.

Пренос в реални ситуации: В ежедневното общуване в класната стая за изграждане на по-здрави връзки и предотвратяване на конфликти, използване на упражненията за самоконтрол, които се дефинират като реални „вътрешни помощници“ при ситуации на стрес, тревога или гняв в училище и в семейството.

Какво преживяват учениците: Децата преживяват урока като космическо пътешествие към себе си. Те се чувстват активни, значими и подкрепени. Откриват, че всички имат емоции, но всеки ги усеща по различен начин. Преживяват радост от движението, спокойствие от дишането, увереност от комплиментите и принадлежност чрез екипните задачи.

Вариации и адаптиране: Космическата метафора може да се адаптира като „Морско дълбоководно приключение“ или „Експедиция в непозната джунгла“, където опасностите са емоциите, а инструментите за оцеляване – социално-емоционалните умения.

Адаптиране за ученици със СОП: Използват се визуални опори, тактилна стимулация, кратки инструкции, работа с партньор, избор между устно, писмено или рисувано споделяне, повече време за реакция, предварително подготвени карти с емоции и възможност за участие според индивидуалните възможности.

Ученически продукти / резултати: Работни листове с техники за справяне; „Рецепта за приятелство“

Наблюдавани ефекти и ползи: Учениците разпознават и назовават и споделят по-уверено емоциите си, разбират връзката между тяло и чувство, проявяват повече емпатия, зачитат различията у другите. Използват приемливи начини за реакция при силни емоции.

Възможности за надграждане: Изграждане на постоянно пространство в класната стая – „Емоционален радар“ и „Кът за успокоение“. Развиване на практиката в дългосрочен проект, при който всяко дете създава свой личен дневник „Моят вътрешен космос“. Провеждане на съвместни тренинги с родителите за споделяне на емоционални техники и учене чрез преживяване у дома.

Ключово послание на урока/практиката: Когато познавам своя вътрешен свят, мога по-спокойно да избирам думите, действията и пътя си към другите и променя начина, по който виждам света.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН УРОК В ТЕМАТИЧНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОСТРАНСТВА - „СВОБОДАТА ДА УЧИМ“

Училище: НЧ „Отец Паисий“ – гр. Плевен
Автор: Ива Богомилова Стайкова – старши учител

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Интердисциплинарен урок, реализиран чрез работа в тематични образователни пространства. Учениците работят по предварително подготвени работни листове, свързани с художествени текстове от читанката, както и със задачи по български език, математика, изобразително изкуство и анализ чрез подреждане на текст.
Всяка група работи през целия учебен час в определено пространство. В края на часа всички пространства представят резултатите от своята работа, като учениците аргументират решенията си и отговарят на въпроси от останалите групи.
Практиката насърчава активно учене, сътрудничество и умения за презентиране и защита на

Цел на урока / практиката: Да се формират умения за разбиране, анализ и интерпретиране на учебно съдържание чрез работа в тематични образователни пространства, като учениците преживеят учене чрез действие, сътрудничество, аргументиране и представяне на резултатите от съвместната дейност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самопознание и осъзнаване на лични преживявания, емпатия и уважение към мнението на другите, работа в екип, умения за аргументиране и защита на позиция, отговорност към общата задача.

Клас: II клас **Продължителност:** 35 мин.

Необходими материали: Читанка за II клас, работни листове за петте тематични пространства, пъзел с текст, цветни моливи, листове формат А4, мултимедия.

Организация на средата: Класната стая е организирана в пет тематични образователни пространства, обозначени с табели: Литература, Български език, Математика, Изобразително изкуство, Конструиране.
Учениците са разпределени в малки групи (по 4–5 ученици). Всяка група работи през целия учебен час в определеното ѝ пространство, без ротация.

Въведение / Емоционална нагласа: Кратък разговор по въпроса: „Какво означава да си свободен?“ Актуализиране на знанията за текста. Представяне на начина на работа и правилата за екипна дейност. Разпределяне на учениците по групи.

Основна преживелищна дейност: Учениците работят по групи в своето тематично пространство, като разпределят роли в екипа (говорител, записващ, организатор на материалите, представящ).
Пространство „Литература“:
Прочит на текст. Записване на заглавие и автор. Отговори на въпроси по съдържанието. Формулиране на извод или съвет.
Пространство „Български език“:
Разпознаване и подчертаване на думи според началния звук.
Подреждане на думи по азбучен ред.
Съставяне на изречения.
Пространство „Математика“: Проверка и корекция на решение на текстова задача. Съставяне на нова задача. Представяне на резултат чрез диаграма.
Пространство „Изобразително изкуство“: Създаване на илюстрация към откъс от текста.
Пресъздаване на настроение чрез цветове и образи.

Пространство „Конструиране“: Подреждане на пъзел с текст. Прочитане и анализ на получения текст. Формулиране на общ извод. Дейностите осигуряват цялостно преживяване на учебното съдържание чрез различни видове активност – четене, писане, мислене, решаване, създаване и обсъждане**.**

Рефлексия и споделяне: В края на часа всяко тематично пространство представя резултатите от своята работа. Учениците обясняват как са работили; аргументират решенията си; защитават изводите си; отговарят на въпроси от останалите групи.
След представянето се провежда обща рефлексия. Всеки ученик довършва изречението:
„Чувствам се свободен, когато…“
Отговорите се споделят устно или се записват на табло.

Пренос в реални ситуации: Обсъждане как свободата в училище е свързана с отговорност. Разговор за това как можем да изразяваме мнение по уважителен начин.
Свързване на личните изказвания с ежедневното поведение в класа.

Какво преживяват учениците: Учениците преживяват учене чрез активност и сътрудничество. Те работят в екип, разпределят роли, обсъждат решения и представят резултатите от своя труд. Чрез финалната рефлексия формулират лично разбиране за свободата, свързано с ученето и взаимоотношенията. Преживяването съчетава познавателна дейност, социално взаимодействие и лична осъзнатост.

Вариации и адаптиране: Разширяване на урока в модул от два учебни часа. Включване на драматизация по текста. Организиране на изложба на ученическите илюстрации. Надграждане в малък междупредметен проект.

Адаптиране за ученици със СОП: Осигуряване на визуални опори; работа в партньорство с подкрепящ ученик; съкратен обем на задачите при необходимост; допълнително време за изпълнение; подкрепящи насочващи въпроси от учителя.

Ученически продукти / резултати: Попълнени работни листове; създадени илюстрации; решени задачи и диаграми; подреден текст (пъзел); групови представяния и устна защита на решенията.

Наблюдавани ефекти и ползи: Повишена учебна ангажираност; развитие на умения за работа в екип; увереност при представяне пред аудитория; формиране на умения за аргументиране и защита на позиция; по-добро разбиране на учебното съдържание чрез разнообразни дейности.

Възможности за надграждане: Реализиране на кратък проект по темата за свободата и природата. Представяне на практиката на училищно или регионално ниво. Разработване на поредица от уроци в тематични образователни пространства.

Ключово послание на урока/практиката: Учениците учат най-пълноценно, когато преживяват знанието чрез разнообразни дейности, сътрудничество и представяне на собствената си работа.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН УРОК В ТЕМАТИЧНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОСТРАНСТВА „МЕН ЛИ ТРЯБВАШЕ ДА ВИКАТЕ?“

Училище: НЧ „Отец Паисий“ – гр. Плевен
Автор: Ива Стайкова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Интердисциплинарен урок, реализиран чрез работа в тематични образователни пространства, базиран на българската народна приказка „Мен ли трябваше да викате?“. Учениците работят по групи в различни пространства – български език, литература, математика и изкуство, като изпълняват задачи за разбиране на текста, езиков анализ, решаване на математически проблеми и драматизация.
Всяка група работи през целия учебен час в определено пространство. В края на урока учениците представят резултатите от своята работа, задават въпроси и защитават своите решения. Практиката съчетава познавателни и творчески дейности и насърчава активно участие и сътрудничество.

Цел на урока / практиката:
Да се формират умения за разбиране и интерпретиране на художествен текст чрез интегрирана работа в тематични образователни пространства, като учениците развиват логическо мислене, езикова култура и умения за изразяване и аргументиране.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Работа в екип, умения за изразяване на мнение, умения за аргументиране и защита на позиция, уважение към мнението на другите, увереност при представяне.

Клас: II клас **Продължителност:** 35 мин.

Необходими материали:
Читанка за II клас, работни листове по пространства , листове и химикали, цветни моливи, материали за драматизация (по избор), табло или дъска.

Организация на средата:
Класната стая е организирана в четири тематични образователни пространства: Български език , Литература , Математика , Изкуство
Учениците са разпределени в малки групи. Всяка група работи през целия учебен час в своето пространство, без ротация.
В края на часа всяка група представя резултатите от работата си, като останалите ученици задават въпроси и участват в обсъждане.

Въведение / Емоционална нагласа:
Кратък разговор за народните приказки и тяхната поука.
Актуализиране на знанията за Хитър Петър.
Представяне на темата и начина на работа .
Разпределяне на учениците по групи.

Основна преживелищна дейност:
Учениците работят по групи в своето пространство, като разпределят роли и изпълняват поставените задачи.
Пространство „Български език“: Извличане на части на речта от текста. Съставяне на изречения. Откриване на народна мъдрост

Пространство „Литература“: Отговори на въпроси по съдържанието. Определяне на поука Четене по роли
Пространство „Математика“: Решаване на текстови и логически задачи. Работа с числови изрази. Представяне на данни чрез диаграма
Пространство „Изкуство“: Драматизация на приказката . Разпределяне на роли. Създаване на декор.
Дейностите осигуряват разнообразно преживяване чрез четене, анализ, решаване, създаване и представяне.

Рефлексия и споделяне:
Всяка група представя: какво е направила; как е работила; какво е разбрала от приказката.
Учениците задават въпроси и обсъждат резултатите.
Финална рефлексия: „Какво научих от Хитър Петър?“

Пренос в реални ситуации:
Обсъждане кога в живота ни се налага да бъдем находчиви;
Разговор за честност и справедливост;
Връзка между поуката от приказката и ежедневието.

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват учене чрез участие в разнообразни дейности – четене, мислене, решаване на задачи, създаване и представяне. Те работят в екип, споделят идеи и изграждат разбиране за смисъла на народната мъдрост.

Вариации и адаптиране:
Разширяване с драматизация пред публика;
Създаване на нов край на приказката;
Работа по други приказки с Хитър Петър.

Адаптиране за ученици със СОП:
Работа в екип, съкратени задачи, визуални опори, допълнително време.

Ученически продукти / резултати:
Попълнени работни листове, отговори на въпроси, решени задачи, драматизация, устни представяния.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена активност на учениците, развитие на логическо мислене, умения за работа в екип, увереност при представяне, осмисляне на народната мъдрост.

Възможности за надграждане:
Сценично представяне на приказката
Проект „Народна мъдрост“
Междупредметни уроци с други текстове

Ключово послание на урока/практиката:
Мъдростта и находчивостта помагат на човека да намира решения в различни житейски ситуации.

ИСТИНСКО ПРИЯТЕЛСТВО

Училище: НУ „Св. Паисий Хилендарски“ гр. Банско
Автор: Мария Рахова, Мирослава Еринина, Соня Юнчова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Учениците да разберат значението на приятелството. Начините да показват грижа и уважение към своите приятели и признаците, по които могат да разпознават истинското приятелство – добри, честни, подкрепящи и верни.

Цел на урока / практиката:
Цел на практиката: Учениците да разберат какво означава истинско приятелство и да осъзнаят значението на добротата, взаимопомощта и уважението в отношенията си с другите. Да разпознават качествата на добрия приятел – честност, подкрепа, вярност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание, емпатия, работа в екип, общуване, умения за отговорно взимане на решения, управление на емоциите.

Клас: II клас
Продължителност: 2 учебни часа – интегриран урок „Четене с технологии и предприемачество“.

Необходими материали:
Карти със ситуации, карти с емоции, видео клип за приятелството, кратка приказка, Дървото на приятелството, песен.

Организация на средата:
В първата част на урока чиновете са подредени фронтално, а в частта – технологии и предприемачество и изработване дървото на приятелството, чиновете се подреждат под формата на голяма маса в средата, за да имат учениците пряк достъп до материалите и за по-лесно изработване на заданието.

Въведение / Емоционална нагласа:
Видеоклип за приятелството – въведение в урока.

Основна преживелищна дейност:
Изразителен и емоционален прочит на приказката от страна на учителя.

Рефлексия и споделяне:
Кратка приказка „Силният лъв и малката мишка“ – показва силата на преодоляване на страха и сприятеляването; Подробен анализ на художествения текст, с акцентиране върху темата за приятелството; Дискусия по темата; Изводи и лично мнение.

Пренос в реални ситуации:
Изработка на „Дървото на приятелството“.
Песен за приятелството.

Какво преживяват учениците:
Чувство за сигурност, принадлежност, радост от общуването, увереност да направят първата крачка към другия.

Вариации и адаптиране:
Обсъждане: „Как постъпват истинските приятели? Защо?“ – работен лист, допълнително време, обсъждане и др.
Междупредметни връзки: Четене „Силният лъв и малката мишка“; Технологии и предприемачество.

Адаптиране за ученици със СОП:

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – текстове, проект – Дървото на приятелството, видеоклип, песен, работен лист и др.

Наблюдавани ефекти и ползи:
По-уверено общуване, повишена емпатия, по-добър емоционален климат в класа.

Възможности за надграждане:

Ключово послание на урока/практиката:
Приятел е този, който остава до теб.

МОЯТ НАЙ-ДОБЪР АЗ - ОТКРИВАМ И СЛЕДВАМ „СЪКРОВИЩАТА „В МОЕТО СЪРЦЕ“

Училище: ОУ „Пейо К. Яворов“ – гр. Бургас
Автор: Дарина Димитрова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът е насочен към самопознание и развитие на личните добри страни на характера чрез игри и практически дейности. Учениците откриват положителните си качества, следват малки цели за подобрение и изразяват добри постъпки в училищна среда.

Цел на урока / практиката:
Учениците да открият и разберат необходимостта от своите силни страни и добродетели. Да развият умения за самооценка и саморефлексия. Да изразяват конкретни лични цели за развитие. Да осъзнаят значението на добротата, благодарността, грижовността, уважението и позитивното поведение. Да осъзнаят, че всеки от нас може да бъде добър човек всеки ден, когато има добри мисли, говори добри думи и върши добри дела. Така се грижи за своето сърце и за щастието на другите хора.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самосъзнание, саморегулация, емпатия, социална свързаност, умения за общуване и сътрудничество.

Клас: II клас **Продължителност:** 1 учебен час (35 мин.)

Необходими материали:
Лист А4, на който децата рисуват сърце, в което записват и ограждат с различни цветове „съкровищата“, които се намират в сърцето на всеки човек. /от видеоклипа „Съкровищата в нас“/. Цветни моливи; табло „Дървото на добрите дела“ /във всяко листо са записани добрите дела, които са извършили децата/; картонче със формата на сърце за всяко дете, в което записва по три добродетели, които търси и открива в своето сърчице. / тези сърца ще бъдат залепени в короната на дървото, която представлява голямо сърце.
Всяка разглеждана добродетел ще се записва в сърце, което ще се рисува в „Тетрадката за Добрини“.
Табло с дърво, което има корона с формата на голямо сърце.

Организация на средата:
Учениците седят в кръг или на маси, които позволяват споделяне и активна работа с материали. Таблата се виждат от всички деца.

Въведение / Емоционална нагласа:
Поздрав и създаване на позитивна атмосфера:
„Днес ще откриваме и „ще трупаме съкровища“ в нашите животи и ще ги подаряваме и на други. Припомняме си „Кои сме ние“, „Кой е нашият девиз“ и „Каква е мисията ни на тази Земя“? . Ние също сме и „Любознайковци – творци и откриватели“ и ще откриваме съкровища.

Основна преживелищна дейност:
Дейност 1 – „Дървото на добродетелите“: Учениците записват в сърчицето три свои положителни качества /съкровища/. Споделяне пред класа. Залепят сърчицето в голямото сърце.
Дейност 2 – „Стъпка напред“: Учениците записват/рисуват една малка цел за подобрение в „Тетрадката за Добрини – „Моят най-добър Аз".
Дейност 3 – „Пръстенът на добротата“: Всеки казва едно добро дело, което може да направи в днешния ден. Когато направиш добро, то се връща при теб.

Творческа работа: Търсачи на „съкровища“: Учениците попълват работен лист със „скрити“ добродетели.
Споделяне пред класа на най-ценните „съкровища“ /качества/.
Извод: „Моят най-добър Аз“ се оформя от добрите дела и постъпки, които върша.
Практически домашни задачи: Малко добро дело вкъщи или в училище; записване в „Тетрадката за Добрини". Рисуване на звездичка след всяко извършено и записано добро дело. Изработване на Кутия за Добрини.
ЧЕК ЛИСТ / СУПЕРСИЛА:
- Направих мил жест
- Прегърнах
- Помолих за помощ
- Извиних се
- Благодарих
- Помогнах

Рефлексия и споделяне:
Обръч на споделянето: Допълване на изречения „Днес научих, че…“, „Най-вярната посока за мен е …“, „Следващия път ще…“
Позитивно подсилване със стикер „Най-добрият откривател на съкровища“.

Пренос в реални ситуации:
Ролеви игри: Как се чувствам, когато мой приятел получи Отличен, а аз – Добър?
Как постъпвам, ако мой приятел е тъжен?

Какво преживяват учениците:
Чувство за примане, сигурност и принадлежност; радост от общуването; увереност да направят първата крачка към положителна промяна.

Вариации и адаптиране:
Фотоколаж на лични добродетели.
Междупредметни връзки: Български език и литература, Изобразително изкуство, Математика, Технологии и предприемачество

Адаптиране за ученици със СОП:
Визуални помощни материали за обозначаване на емоции и добродетели; работа с партньор или помощен „аватар“ (кукла/играчка) за изразяване на мисли; използване на различни текстури за стимулиране на сетивата.

Ученически продукти / резултати:
Табло с „Дървото със съкровищата“.
Картончета със сърчица, лични цели и добри постъпки.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена самооценка и саморефлексия; разпознаване на добри постъпки; подобрена емпатия и позитивно взаимодействие между учениците.

Възможности за надграждане:
Класна инициатива „Доброто дело на седмицата“.
Разширяване на проекта с участие на семейството.

Ключово послание на урока/практиката:
Моят най-добър Аз“ се изгражда с малки стъпки, добри постъпки и грижа за другите. Когато имаме добри мисли, говорим добри думи и вършим добри дела, ние се грижим за своето сърце и за щастието на другите.

ИНОВАТИВЕН УРОК ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА И АНГЛИЙСКИ ЕЗИК ВЪВ 2 КЛАС – ЧАСТИ НА РЕЧТА

Училище: СУ „Св. Паисий Хилендарски”, с. Абланица, обл. Благоевград,
Автор: Атидже Ибраим Имам и Сълзет Сюлейманова Гърбева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът се провежда чрез метода сугестопедия, като създава спокойна, позитивна и стимулираща учебна среда. Чрез музика, приказен сюжет и ролеви игри учениците „пътуват“ в Страната на думите, където се запознават със съществително име, прилагателно име и глагол. Новите знания се усвояват ненатрапчиво чрез игри, диалози, движение и визуални образи. Акцентът е върху емоционалното преживяване, активното участие и увереността на децата, което води до по-лесно и трайно запомняне на учебното съдържание.

Цел на урока / практиката:
Чрез прилагане на метода сугестопедия да се създаде позитивна, емоционално подкрепяща учебна среда, която стимулира интереса и увереността на учениците и подпомага трайното усвояване на знания за частите на речта чрез игра, въображение, музика и активно участие.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Развитие на положителна самооценка и увереност в собствените възможности за учене. Емоционална сигурност и усещане за спокойствие в учебната среда. Умения за сътрудничество и работа в екип чрез ролеви игри и групови дейности. Емпатия и уважение към мнението и изявите на другите. Саморегулация на емоциите чрез музика, движение и релаксиращи техники.

Клас: II клас **Продължителност:** 1 учебен час (35 мин.)

Необходими материали: Скрити изречения, работни листи, картони, табло „Вълшебната гора на думите“, текстове, мисловни карти.

Организация на средата:
Чиновете не са в редици, а в полукръг или групи .Има свободно пространство за движение и игри. Тиха класическа музика. Учителят е част от групата, не“ над“ учениците. Грешките се приемат като нещо нормално. Няма сравнение между учениците. Всяко дете се чувства прието и важно. Таблото „Вълшебната гора от думи“ е поставено пред дъската.

Въведение / Емоционална нагласа:
Кратка игра ***”Думите спорят“:*** Чете се част от концертния сеанс КС . Изгубената дума разговаря с героят Оги. Чуват се гласове на Думите съществителните имена, прилагателни имена, глаголи, които спорят кои са най –важни. Стига се до извода, че за да се образуват благозвучни изречения всички класове са важни. /ГЛОГОЛ, СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА , ПРИЛАТАТЕЛНИ ИМЕНА, МЕСТОИМЕНИЯ/.

Основна преживелищна дейност:
Игра1: На табло „Вълшебната гора от думи са написани частите на речта в три колонки – глагол, прилагателно име, съществително име. Учениците се разделят на екипи. На екипите се раздават картончета с написани думи. Те трябва да подредят думите в правилната колонка.
След като подредят правилно думите играем играта ***„СЪБУДИ СЕ“***. Всички деца заспиват, едно дете се събужда и размества няколко думички. След това децата се събуждат и трябва да открият разместените думи.

Рефлексия и споделяне:
Игра 5 „Цвете“: Оцвети всяко изречение с различен цвят.
Игра 6: Всеки екип ще напише петстишие като използва частите на речта. Използване на метода Синкуейн /петстишие/ стихотворение от пет реда, без рими, пише се по следните правила:
Предмет: Кои? Какво? ***Описание на признаци:*** Какъв? Каква? ***Характерни действия:*** Какво прави? ***Лично отношение:*** 3-5 думи. ***Обобщение:*** 1-2- думи

Пренос в реални ситуации:
Игра „Думите оживяват“: Учителят казва дума: котка → децата я показват с движение; бърза → показват каква е; тича → изиграват действието. Работа в екип – работят върху текст.

Какво преживяват учениците:
Играта, песента, смеха и радостта присъстват навсякъде в сугестопедията и те неусетно възприемат информацията. Атмосферата е ненапрегната, без страх от грешки. Учениците се чувстват приети и уверени, което намалява тревожността. Често има удобни столове, мека светлина, музика. Влизане в роля и въображаем свят. Всеки ученик може да има нова самоличност (име, професия, характер).Ученето се случва чрез истории, диалози, сцени, а не сухи упражнения. Това освобождава от притеснението „дали ще се справя“.

Вариации и адаптиране:
Вариациите в сугестопедията са разнообразни начини за представяне на учебното съдържание чрез различни дейности, сетива и емоционални състояния. Те поддържат интереса и намаляват умората. ***Адаптирането*** представлява гъвкаво съобразяване на учебния процес с индивидуалните и груповите особености на учениците. Двете осигуряват комфортна среда и ефективно усвояване на знанията.

Адаптиране за ученици със СОП:
Адаптирането за ученици със СОП се осъществява чрез индивидуален подход, гъвкаво темпо и емоционална подкрепа, без да се нарушава принципът на радостното и ненапрегнато учене. Използват се повече визуални опори, игрови дейности, повторения и работа в малки групи или по двойки. Акцентът е върху силните страни на ученика, а не върху дефицитите, като се създава среда на приемане и увереност.

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – текстове, изречения, сценки, табла, мисловни карти.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Прилагането на метода води до повишена мотивация, активност и увереност на учениците. Наблюдават се по-лесно и трайно усвояване на знанията, намаляване на напрежението и положителен емоционален климат в класа.

Възможности за надграждане:
Възможностите за надграждане включват разширяване на използваните методи и дейности, интегриране на междупредметни връзки и прилагане на наученото в нови учебни и житейски ситуации. Надграждането подпомага развитието на творческото мислене, самостоятелността и устойчивата мотивация на учениците.

Ключово послание на урока/практиката:
Сугестопедичният подход осигурява учебна среда, в която учениците учат с радост, увереност и активност, а знанията се усвояват трайно чрез разнообразни, емоционално подкрепящи форми на работа.

В ОБУВКИТЕ НА ДРУГИЯ – РАЗБИРАМ, …ПОДКРЕПЯМ

Училище: НУ „Св. Паисий Хилендарски“ гр. Банско
Автор: Катерина Рускова, Мария Стоянова, Мирослава Еринина, Соня Юнчова, Мария Рахова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Преживелищен урок, насочен към развитие на емпатия и социални умения. Учениците влизат в различни роли чрез казуси от ежедневието и се учат да разбират чувствата и гледната точка на другите. Урокът насърчава съпричастност, толерантност и позитивна комуникация.

Цел на урока / практиката:
Учениците да: Разпознават емоциите на другите; Разбират различни гледни точки; Проявяват емпатия; Подобряват уменията си за общуване.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Емпатия; Социална осъзнатост; Комуникативни умения; Отговорно вземане на решения.

Клас: II и III клас **Продължителност:** 1 учебен час

Необходими материали:
Карти със социални ситуации; карти с емоции; листи и флумастери; /по желание – символичен предмет „обувки“/; кашон.

Организация на средата:
Учениците работят в малки групи или по двойки. Осигурено е пространство за ролеви игри и споделяне в кръг.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят задава въпроси: „Случвало ли ви се е да не ви разберат?“ „Как се чувствате тогава?“ Въвежда се изразът „Да бъдеш в обувките на другия“.

Основна преживелищна дейност:
Част 1 – Разпознаване на емоции: Учениците разглеждат ситуации /напр. нов ученик в класа, дете, което е изключено от игра/. Обсъждат как се чувства човекът и защо. Част 2 – Ролева игра: Учениците разиграват ситуации по роли. Обсъждат: Как се почувствах? Какво бих искал да направят другите? Част 3 – Избор на поведение: Учениците предлагат решения: Как можем да помогнем? Как да реагираме по-добре?.

Рефлексия и споделяне:
В кръг: „Днес разбрах, че…“ „Ще се опитам да…“ Кратка самооценка на участието.

Пренос в реални ситуации:
Учениците се насърчават да прилагат наученото в ежедневието – да се поставят на мястото на другите, да проявяват съпричастност и да избират позитивно поведение в социални ситуации.

Какво преживяват учениците:
Съпричастност; разбиране; приемане; по-добра комуникация.

Вариации и адаптиране:
Според възрастта на учениците: 1.–2. клас – повече визуални материали и кратки ситуации. 3.–4. клас – дискусии, казуси, писмени отговори

Адаптиране за ученици със СОП:
Визуални карти; кратки инструкции; работа по двойки; подкрепа от учителя.

Ученически продукти / резултати:
Ролеви сценки; рисунки; кратки текстове; табло с идеи за подкрепа.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Подобрени взаимоотношения; повишена емпатия; намаляване на конфликти; по-осъзнато поведение.

Възможности за надграждане:
Дневник на добрите постъпки; седмица на добротата; игри за екипна работа.

Ключово послание на урока/практиката:
„Преди да действаш – опитай да разбереш как се чувства другият.“

УЧИЛИЩЕ В БЪДЕЩЕТО – МЯСТО НА ЗНАНИЯ И ЕМОЦИИ

Училище: ОУ „Стою Шишков“ – гр. Смолян
Автор: Добринка Георгиева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Иновативен урок по занимания по интереси за ученици от 3. клас, който чрез използване на въображаема „машина на времето“ пренася учениците в миналото, настоящето и бъдещето на училището. Чрез преживелищни дейности те сравняват различни образователни модели и осъзнават ролята на емоциите и взаимоотношенията в учебния процес.

Цел на урока / практиката:
Целта е учениците да осъзнаят развитието на училището във времето, да изградят положително отношение към ученето, да развият въображение и креативност, да разпознават и изразяват емоции, работят в екип и споделят идеи.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание, емоционална осъзнатост, емпатия, работа в екип, комуникационни умения, работа в екип.

Клас: III клас **Продължителност:** 40 минути

Необходими материали:
Презентация – минало, настояще и бъдеще, цветни листи, флипчарт и дъска.

Организация на средата:
Работа по групи – учениците са разделени по групи в различните времена на училището. Екип 1 – Минало- ретро приключение. Екип 2 – Настояще – Емоционална карта. Екип 3 – Бъдеще – място на знания и емоции.

Въведение / Емоционална нагласа:
Урокът започва с аватар на Стою Шишков. Учителят влиза в роля на „пътешественик във времето“ и представя „машина на времето“. Създава се вълнуваща атмосфера чрез звук.
Учениците се настройват емоционално чрез въпроса: „Как си представяте училището в различни времена?“

Основна преживелищна дейност:
Урокът се реализира чрез въображаемо пътуване с „машина на времето“, което отвежда учениците в три различни периода – минало, настояще и бъдеще.
Пътуване в миналото – „Ретро приключение“ Учениците се срещат с учител от миналото, който ги запознава с начина, по който са учили децата преди много години. Разказва се за липсата на съвременни технологии, за писането с перо и мастило и за необходимостта от търпение и старание.
Пътуване в настоящето – „Емоционална карта“
Учениците се пренасят в съвременното училище и обсъждат какво ги кара да се чувстват спокойни, уверени и щастливи в училищната среда. Върху цветни листчета записват любими места в училище, хора, които ги подкрепят, и моменти, в които се чувстват успешни.

Пътуване в бъдещето – „Училище на знания и емоции“
Учениците се срещат с „учител робот“ от бъдещето, който представя модерно училище с високи технологии и изкуствен интелект.

Рефлексия и споделяне:
Всяка група представя
Въпроси към учениците:

- „Кое училище ви хареса най-много и защо?“
- „Къде бихте се чувствали най-добре?“

Пренос в реални ситуации:
Учениците пренасят наученото от урока в реалните ситуации, като осъзнават значението на доброто отношение, приятелството и съпричастността в училищната общност. Те прилагат умения за изразяване на емоции, уважение към чувствата на другите и работа в екип при

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват емоционално пътуване във времето, изпитват любопитство, радост и изненада. Те се поставят на мястото на деца от различни епохи и развиват емпатия, като същевременно изразяват собствените си мечти и идеи.

Вариации и адаптиране: Може да се разшири в проект „Училище на бъдещето“
Добавяне на дигитални инструменти (видео, VR)
Ролева игра с костюми. Подходящо за деца от 2 до 4 клас.

Адаптиране за ученици със СОП:
Използване на визуални материали; работа по двойки; даване на допълнително време; подкрепа чрез насочващи/подкрепящи въпроси.

Ученически продукти / резултати:
Табло с различните времена на училището, емоционални листчета.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена активност и участие; развитие на въображението; по-добро изразяване на емоции.

Възможности за надграждане:
Практиката може да бъде разширена в дългосрочен проект „Училище на бъдещето“, в който учениците да разработват свои идеи за подобряване на училищната среда. Може да се създаде изложба с рисунки, макети и послания за училището на бъдещето, както и дигитална презентация или кратък видеоклип с ученическите предложения. В урока могат да бъдат включени интерактивни технологии, виртуална реалност и срещи с представители на различни професии, които да разкажат как си представят бъдещето на образованието.

Ключово послание на урока/практиката:
Училището се променя с времето и технологиите се развиват, но най-ценни остават човешките взаимоотношения, добротата, приятелството и емоциите. Истинското училище на бъдещето е място, където знанията и сърцето вървят заедно.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН УРОК В ТЕМАТИЧНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОСТРАНСТВА
ПЪТЯТ НА ЗНАНИЕТО – ОТ ПАИСИЙ ДО ДНЕС

Училище: НЧ „Отец Паисий“ – гр. Плевен
Автор: Диана Петкова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Интердисциплинарен урок, реализиран чрез работа в тематични образователни пространства, обединени около темата за съхраняването и разпространението на знанието. Учениците работят по групи в различни пространства – български език и литература, математика, изкуства, наука и конструиране, като изпълняват задачи с познавателен, творчески и изследователски характер.
Всяка група работи през целия учебен час в определено пространство. В края на урока учениците представят резултатите от своята работа, аргументират решенията си и участват в дискусия.

Цел на урока / практиката:
Да се формират умения за разбиране, анализ и осмисляне на знания от различни учебни области чрез работа в тематични образователни пространства, като учениците преживеят учене чрез изследване, сътрудничество, създаване и представяне на резултатите от своята дейност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Осъзнаване на личния принос в екипната работа, емпатия и уважение към мнението на другите, работа в екип и разпределяне на роли, умения за аргументиране и защита на позиция, отговорност към общия резултат.

Клас: III клас **Продължителност:** 40 мин. / възможност за разширяване в 2 часа

Необходими материали:
Работни листове за всички тематични пространства, читанка / текст от „История славянобългарска“, картон, кутии, цветна хартия, лепило, пластилин, цветни моливи , табло или дъска, помощни изображения и опори.

Организация на средата:
Класната стая е организирана в пет тематични образователни пространства: Български език и литература , Математика , Изкуства, Наука , Конструиране.
Учениците са разпределени в малки групи. Всяка група работи през целия учебен час в своето пространство, без ротация.
В края на урока всяка група представя резултатите от своята работа, като останалите ученици задават въпроси и участват в обсъждане.

Въведение / Емоционална нагласа:
Разговор: „Как се запазва знанието през времето?“
Представяне на темата и връзката с Паисий Хилендарски.
Обяснение на работата в тематичните пространства.
Разпределяне на учениците по групи.

Основна преживелищна дейност: Учениците работят по групи в своето пространство, като разпределят роли и изпълняват поставените задачи.
Пространство „Български език и литература“
Анализ на откъс от „История славянобългарска“
Откриване на основното послание

Създаване на диалог между Паисий, хора от миналото и съвременни ученици
Съставяне на изречения и кратко послание.
Пространство „Математика“ - Решаване на задачи, свързани с времето и дейността на Паисий, Работа с числова информация, Изчисления и съставяне на диаграма
Пространство „Изкуства“ - Състаряване на хартия и преписване на текст, Украса на ръкопис, Създаване на „жива картина“
Пространство „Наука“ - Изследване на начините за съхранение на знанието, Сравнение на ръкописна, печатна и електронна книга, Проучване на източници на светлина, Формулиране на изводи
Пространство „Конструиране“ - Изработване на модел на килия , Работа с материали и създаване на макет, Осмисляне на условията, в които е създадена книгата,
Дейностите осигуряват цялостно преживяване чрез различни подходи – четене, изследване, пресмятане, създаване и конструиране.

Рефлексия и споделяне:
Всяка група представя: какво е изработила; как е работила; до какви изводи е достигнала.
Учениците задават въпроси и обсъждат представеното.
Финална рефлексия: „Как се запазва знанието днес и каква е моята роля в това?“

Пренос в реални ситуации:
Осъзнаване на значението на знанието и неговото съхраняване;
Разговор за ролята на ученика днес ;
Връзка между миналото и съвременните технологии.

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват учене чрез разнообразни дейности – анализ, изследване, създаване и представяне. Те работят в екип, обменят идеи, изграждат разбиране за значението на знанието и осъзнават връзката между миналото и настоящето.

Вариации и адаптиране:
Разширяване в проект; включване на презентации; работа в междупредметни екипи.

Адаптиране за ученици със СОП:
Визуални опори; работа в екип; допълнително време; насочващи въпроси.

Ученически продукти / резултати:
Текстове и диалози, илюстрации и ръкописи, диаграми, макети, изследвания и изводи, представяния.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена ангажираност, развитие на критическо мислене, умения за работа в екип, увереност при представяне, осмисляне на ролята на знанието.

Възможности за надграждане:
Проект „Пътят на книгата“
Изложба
Междупредметни инициативи

Ключово послание на урока/практиката:
Знанието се съхранява, когато се предава, осмисля и преживява.

ПРИЯТЕЛИ

Училище: ОУ „Пейо К. Яворов“ – гр. Бургас
Автор: Цветелина Пенчева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Обобщителен урок по темата „Приятели“, насочен към разпознаване на емоциите, силните страни на характера и добродетелите. Чрез беседа, работа с текст, творчески и игрови дейности учениците осъзнават значението на приятелството, емпатията и уважението към другите.

Цел на урока / практиката:
Учениците да обобщят знанията си за разказа „Приятели“, да разпознават емоции и добродетели, да осъзнаят и споделят собствените си силни страни и тези на съучениците си, както и да изграждат позитивни отношения, основани на приятелство и съпричастност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самосъзнаване, саморефлексия, емпатия, разпознаване и управление на емоциите, социална свързаност, умения за общуване и сътрудничество.

Клас: III клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Мултимедия / интерактивна дъска; тематични работни листове; цветни моливи / флумастери.

Организация на средата:
Класната стая е организирана за фронтална и индивидуална работа. Учениците са разположени така, че да могат да общуват и да работят самостоятелно с работните листове.

Въведение / Емоционална нагласа:
Кратък разговор: „Какво означава да си добър приятел?“
Посрещане на гостите и настройване на учениците за темата на урока.

Основна преживелищна дейност:
Актуализиране на знанията за разказа „Приятели“ – герои, събития, послания.
Разпознаване и назоваване на емоциите на героите (страх, тъга, радост, грижа).
Фронтална беседа за силните страни и добродетелите на героите: смелост, вярност, доброта, отговорност.

Рефлексия и споделяне:
Индивидуална работа с работен лист:
– „Моя силна страна е…“
– „Детето до мен притежава следните силни страни…“
Обсъждане и споделяне в класа.

Пренос в реални ситуации:
Решаване на кратка математическа задача, свързана с темата за приятелството.
Творческа задача: рисуване на думата „Благодаря“.
Домашна работа: създаване на комикс на тема „Истински приятели“.

Какво преживяват учениците:
Чувство за приобщеност и приемане, удовлетворение от споделянето, увереност да изразят себе си, радост от откриването на собствените си силни страни и тези на другите.

Вариации и адаптиране:
Възможност за работа по двойки или в малки групи.
Разширяване на темата чрез допълнителни примери за приятелство от литературата или личния опит на учениците.
Междупредметни връзки:
– Български език и литература – работа с художествен текст;
– Математика – задачи, свързани с броене, събиране и изваждане в контекста на приятелството.

Адаптиране за ученици със СОП:
Опростени инструкции;
Визуална подкрепа при разпознаване на емоции;
Подкрепа от учителя или съученик при попълване на работния лист.

Ученически продукти / резултати:
Попълнени работни листове;
Творчески рисунки;
Комикси (домашна работа).

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена емпатия;
По-добър емоционален климат в класа;
Активно участие и позитивно взаимодействие между учениците.

Възможности за надграждане:
Създаване на „Интервю“ в класната стая;
Инициатива „Напиши благодарствено писмо“.

Ключово послание на урока/практиката:
Истинското приятелство се изгражда с доброта, разбиране и уважение.

ЕМОЦИОНАЛЕН СВЕТОФАР В НАШИЯ КЛАС – МИСЛИМ, БРОИМ И ДЕЙСТВАМЕ РАЗУМНО

Училище: НУ „Св. Паисий Хилендарски“ – гр. Банско
Автор: Катерина Рускова, Мария Стоянова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Преживелищен урок, в който се интегрират учебните предмети математика, човекът и обществото и БДП. В него учениците използват модела „Емоционален светофар“, за да разпознават емоции и да решават социални ситуации, като прилагат математически умения за броене, сравняване и анализ на решения.

Цел на урока / практиката:
Учениците да: разпознават емоции; използват стратегия за самоконтрол; прилагат математически умения при реални проблеми; осъзнават правилата в общността.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Саморегулация; емпатия; отговорност; взимане на решения.

Клас: III клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Картон, цветни листа /червен, жълт, зелен/ за направата на светофар. Карти със социални ситуации.

Организация на средата:
Учениците в малки екипи. Светофарът е поставен на видно място в класната стая.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят показва светофара на емоциите. При направата на светофара си припомняме изучените геометрични фигури /правоъгълник, кръг/, както и правилата за безопасно пресичане, изучени по БДП.

Основна преживелищна дейност:
Част 1 – Математика на емоциите. Всеки екип получава ситуация, например: „Двама ученици искат една топка“. Екипът: Измисля 3 решения /броене/. Отбелязва ги на лист. Сравнява кое е най-доброто.
Част 2 – Човекът и обществото: правилният избор. Учениците свързват всяко решение с правилата в общността и обществото. Какви са нашите права и отговорности? Кое би довело до конфликт? Как да постъпим морално?

Рефлексия и споделяне:
В кръг: „Когато съм ядосан, мога първо да ...“ „Светофарът ми помогна да избера ...“ Попълване на работен лист и оценка на справянето с дадената ситуация.

Пренос в реални ситуации:
Учениците развиват умения за разпознаване и назоваване на собствените си емоции. Изграждат механизми за справяне със стреса и напрежението чрез търпение, дихателни техники, броене до 10. В реални ситуации могат да използват модела на светофара – да спрат, да помислят и да изберат подходящо поведение.

Какво преживяват учениците:
Контрол на емоциите; увереност; разбиране за последствията; чувство за справедливост.

Вариации и адаптиране:
Според възрастта на учениците: 1.–2. клас – повече визуални елементи, картинки, ролеви игри. 3.–4. клас – включване на дискусии, казуси, самостоятелно попълване на емоционален дневник.

Адаптиране за ученици със СОП:
Визуални карти; кратки инструкции; работа по двойки.

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – рисунки, текстове, проекти, сценки, табла и др.

Наблюдавани ефекти и ползи:
По-малко конфликти. По-добър самоконтрол. Логическо мислене. Отговорно поведение.

Възможности за надграждане:
Светофар на седмицата. Проследяване на решенията. Класни инициативи за добри дела.

Ключово послание на урока/практиката:
Спри – помисли – избери най-доброто решение за всички.

АРХИТЕКТИ НА ВЪОБРАЖАЕМИ СВЕТОВЕ: ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ЕЗИКА

Училище: СУ „Свети свети Кирил и Методий" – гр. Пловдив
Автор: Севинч Терзиева – старши учител, начален етап
Станка Георгиева – учител ГЦОУД

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Практиката предлага нов модел за овладяване на граматическото съдържание, свързано с прилагателните имена и тяхното степенуване. Вместо чрез традиционни механични упражнения, учениците усвояват езиковите категории чрез проектно-базирано учене и работа с изкуствен интелект (AI) за генериране на изображения. Основният фокус е поставен върху превръщането на думите в „команди" (prompts), които създават визуална реалност.

Цел на урока / практиката:
Превръщане на абстрактните езикови правила в практически инструмент за създаване на светове. Учениците трябва да усвоят съгласуването по род и число и формите за степенуване, осъзнавайки езика като средство за прецизна комуникация.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Личностно развитие: Увереност при вземане на решения и критично мислене чрез анализ на AI резултатите.
Социално развитие: Сътрудничество в екипни мисии и презентационни умения.
Емоционално развитие: Емпатия към създадените образи и развиване на устойчивост при работа с неочаквани дигитални резултати.

Клас: III клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Компютър, мултимедия, интернет, AI платформа (Canva, Bing), цветни пликове с „Мисии", работни листове.

Организация на средата:
Класната стая е подредена за работа в малки групи (острови). Центърът на стаята е „Дигитална лаборатория" (зоната пред екрана).

Въведение / Емоционална нагласа:

„Сивият свят": Учителят показва непълни, безизразни изображения. Децата се обявяват за „Архитекти", които ще върнат цвета на света чрез „магически кодове" (прилагателни имена).

Основна преживелищна дейност:
Мисия „Генератор": Екипите получават карти с обекти. Те трябва да подберат 5 точни прилагателни и едно „супер качество" (най-...), за да опишат своя обект. Учителят въвежда думите им в AI, а класът наблюдава трансформацията в реално време.

Рефлексия и споделяне:
„Анализ на архитекта“: Дискусия върху резултатите – защо AI е избрал точно този образ? Как промяната на една дума (степенуване) променя цялата картина? Споделяне на емоциите от „съживяването“ на идеите.

Пренос в реални ситуации:
Дискусия за това как описанието на продукти в магазина или инструкциите в игрите изискват точност. Осъзнаване, че в интернет пространството думите ни имат силата да създават образи и настроения.

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват вълнението от съавторството с технологията. Те изпитват чувство на значимост („моите думи променят картината“) и радост от естетическия резултат, което премахва страха от граматическата грешка.

Вариации и адаптиране:
Може да се приложи в часовете по Човекът и обществото (визуализация на исторически обекти) или по Английски език (за усвояване на лексика).

Адаптиране за ученици със СОП:
Използване на готови карти с картинни символи на прилагателни (визуални подпори). Ученикът може да избира думи чрез посочване, а партньор в екипа да ги записва.

Ученически продукти / резултати:
Дигитална галерия от генерирани изображения; Попълнени „Речници на бъдещето“; Сертификати „Майстор на думите“.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена ангажираност на учениците, по-трайно запомняне на правилата за степенуване и подобрена дигитална култура. Намаляване на езиковата бариера при по-свитите деца.

Възможности за надграждане:
Създаване на дигитална книжка (в Book Creator) с приказки, илюстрирани от самите ученици чрез AI, базирани на научените части на речта.

Ключово послание на урока/практиката:
Езикът е кодът, с който програмираме красотата в нашия свят.

МИСИЯ “СЕЛИЩЕ КРАЙ РЕКАТА” – УЧИМ И СЪЗДАВАМЕ ЗАЕДНО

Училище: СУ “Панайот Волов” – гр. Шумен
Автор: Сийка Божимирова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание :
Практиката се основава на проектно-базирано обучение, което съчетава учебно съдържание по човекът и обществото (славяни и първи селища), технологии и предприемачество (прости механизми – лост и макара) и елементи на социално-емоционално учене. Чрез работа с LEGO® Education BricQ Motion Essential учениците изграждат макет на древно славянско селище край река (влажна зона), като влизат в роли, работят в екип и вземат съвместни решения.

Цел на урока / практиката:
Практиката цели учениците: да преживеят ученето като смислено, активно и свързано с реалния живот; да осъзнаят връзката между природната среда и начина на живот на хората в миналото; да развият умения за сътрудничество, емпатия, комуникация и саморегулация; да изградят увереност в собствените си способности чрез създаване на общ продукт.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Работа в екип, емпатия и взаимно уважение, умения за комуникация и активно слушане, отговорно вземане на решения, самоконтрол.

Клас: III клас
Продължителност: Проектен модул (3–4 учебни часа)

Необходими материали:
Комплекти LEGO® Education BricQ Motion Essential; голям картон/подложка за макет (река и влажна зона); карти с роли за екипна работа; табло с правила за работа в екип; самозалепващи листчета (за рефлексия).

Организация на средата:
Подредба на класната стая, подходяща за екипна дейност; общо пространство за представяне на макетите; спокойна и подкрепяща атмосфера.

Въведение / Емоционална нагласа:
Въведение в темата чрез: участие на третокласниците в представяне на проект за влажните зони, разработен от ученици от гимназиален етап, съвместно с РИОСВ – Шумен; интригуваща история - нашето племе (древни славяни) търси ново място за своето селище.

Основна преживелищна дейност:
Учениците, в ролята на строители, изграждат с LEGO макет на къща в селище край река и влажна зона. Екипите използват поне един прост механизъм – лост или макара, за да „пренесат“ или „или „повдигнат“ строителни елементи. Третокласниците във всеки екип обсъждат идеи и вземат решения заедно.

Рефлексия и споделяне:
Всеки екип представя своя модел и разказва: как учениците са работили заедно; какъв механизъм са използвали; как са се чувствали по време на работата.
Рефлексията е насочена към осмисляне на преживяването и емоциите.

Пренос в реални ситуации:
Учителят насочва учениците към връзката между екипната работа в урока и реалните ситуации в клас, училище и семейство – как си помагаме, как решаваме проблеми и защо сътрудничеството е важно и днес.
Игра „Стъпка напред“: учителят чете твърдения, които са жизнено важни за славянските племена (напр.: В племето хората си помагат. Хората от племето се грижат водата в реката да бъде чиста.) Ако учениците мислят, че твърденията са важни и за техния клас, правят крачка напред.

Какво преживяват учениците:
Учениците изпитват радост от създаването, чувство за принадлежност към екипа, удовлетворение от общия успех и увереност в собствените си идеи. Те преживяват ученето като игра, изследване и споделено усилие.

Вариации и адаптиране:
Разширяване в проект „Животът на славяните“; добавяне на тема, свързана с опазване на влажните зони днес. Прилагане във 2-4 и 5-7 клас с различна сложност. Добавяне на дейности, свързани със занаятите, практикувани в славянските селища - работа с глина, дърворезба, низане на мъниста.

Адаптиране за ученици със СОП:
Ясни визуални инструкции и примери; работа в подкрепяща двойка; допълнително време за работа; конкретни задачи за изпълнение (с Lego, глина или други подходящи материали).

Ученически продукти / резултати:
LEGO макети на славянски къщи и селище; устни представяния; табло „Нашето древно селище“;

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена мотивация и ангажираност; подобрени умения за екипна работа; по-добро разбиране на историческото съдържание; проява на конкретни СЕУ – екипност, взаимно уважение; отговорно вземане на решения.

Възможности за надграждане:
Проектна седмица „Природата и ние“; съвместна инициатива с други класове, свързана със значението на влажните зони; изложба или урок с родители.

Ключово послание на урока/практиката:
Водата е безценна за селището, а всеки от нас е безценен за екипа.

АЗ СЪМ УНИКАЛЕН – ПРИЛИЧАМЕ СИ ПОВЕЧЕ, ОТКОЛКОТО МИСЛИМ

Училище: СУ “Панайот Волов” – гр. Шумен
Автор: Сийка Божимирова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание :
Урокът „Аз съм уникален“ е преживелищна социално-емоционална практика, насочена към самопознание, приемане на различията и изграждане на чувство за принадлежност. Чрез интерактивна игра и работа с LEGO, учениците споделят свои лични интереси и качества, откриват прилики помежду си и създават символичен модел на „уникалното аз“. Практиката подпомага изграждането на позитивен климат и взаимно уважение.

Цел на урока / практиката:
Практиката цели учениците ; да осъзнаят, че всеки човек е уникален, но и част от общност; да се почувстват приети и ценени; да развият умения за себеизразяване и изслушване; да изградят увереност да споделят за себе си; да създадат позитивни връзки със съучениците си.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание; самоувереност; емпатия; приемане на различията; работа в общност; активно слушане

Клас: III клас **Продължителност:** 2 учебни часа (80 минути)

Необходими материали:
LEGO (LEGO® Education или стандартни LEGO елементи); картичка с надпис „Аз съм уникален, защото…“; просторно място в класната стая; табло „Нашият клас – различни, но заедно“; елементи на картина за сглобяване; цветни моливи/флумастери.

Организация на средата:
Учениците са разположени в кръг; свободно пространство в центъра на класната стая; маси за конструиране с LEGO

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят кани учениците да седнат в кръг и започва с въпрос: Знаете ли какво означава думата уникален? След кратък разговор учителят обяснява: Всеки от нас е различен и специален. Днес ще открием какво ни прави уникални, но и колко много си приличаме. Създават се правила за безопасно споделяне: уважаваме всяко споделяне; слушаме внимателно; не се смеем и/или подиграваме.

Основна преживелищна дейност:
Част 1: Игра „Аз съм уникален“: Всяко дете излиза пред класа и казва: „Аз съм уникален/уникална, защото…“
Ако друго дете споделя същото, то идва и слага ръка на рамото на представящия се. Играта продължава, докато се стигне до момент, в който никой не се присъединява, като се подчертава, че и това е напълно нормално; всеки има нещо свое, неповторимо.

Част 2: LEGO дейност - „Моето уникално аз“:
Всяко дете получава LEGO елементи и задача:
Построй фигурка или модел, който показва какво те прави уникален (примери: фигурка с молив - обичам да рисувам; сърце - грижа ме е за другите; топка - обичам спорта).
Учениците могат да работят самостоятелно, като учителят насърчава спокойна атмосфера.

Рефлексия и споделяне:
Учениците представят своите LEGO модели. Въпроси за рефлексия: Как се почувства, когато сподели за себе си? Какво откри за своите съученици? Имаше ли нещо, което те изненада?

Пренос в реални ситуации:
Разговор с учениците: Как можем да показваме уважение към различията в класа? Как да помагаме на някого, който се чувства различен или сам? Как нашите прилики/различия ни помагат да бъдем екип? Всеки ученик получава малка част от пикселизирана картина. Оцветява я и я дорисува според своите усещания. Отделните „пиксели“ се сглобяват, представяйки идеята, че всеки от нас рисува „общата картина“ на нашия клас.

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват чувство на приемане, сигурност и принадлежност. Те се чувстват видени и чути, изграждат доверие към съучениците си и осъзнават, че различията не разделят, а обогатяват групата.

Вариации и адаптиране:
Използване на темата в начален етап на учебната година.
Разширяване с тема „Моите силни страни“.
Свързване с час на класа или СЕУ модул.

Адаптиране за ученици със СОП:
Възможност за споделяне чрез показване на LEGO модел без говорене; работа с партньор; визуални опори и примери; допълнително време и подкрепа.

Ученически продукти / резултати:
LEGO фигурки „Моето уникално аз“; табло „Ние сме различни, но заедно“; Картина на нашия клас; устни споделяния.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена самооценка; подобрена атмосфера в класа; по-добро опознаване между учениците; намаляване на напрежението и изолацията.

Възможности за надграждане:
Поредица от СЕУ уроци „Аз и другите“; родителска среща с изложба на ученическите модели или провеждане на играта съвместно - родители и деца; свързване с теми за толерантност и приобщаване.

Ключово послание на урока/практиката:
Опознавайки се, ставаме по-толерантни и близки.

ПРИРОДАТА ОКОЛО НАС

Училище: СУ „Св. Паисий Хилендарски”, с. Абланица, обл. Благоевград,
Автор: Атидже Ибраим Имам и Сълзет Сюлейманова Гърбева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
В урока се показва красотата на природата около нас. Водещ акцент е:
Отношението човек – природа; детски права и отговорности в света на природата.
Чрез иновативни методи представят света на животните, света на растенията и промените в природата през различните сезони.

Цел на урока / практиката:
Целта е учениците да преживеят осъзнат контакт с околната среда и със самите себе си, като развият чувствителност, любопитство и уважение към света около тях, да осъзнаят значението на личната отговорност, взаимната подкрепа и сътрудничеството в група.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание и осъзнаване на личните емоции и реакции, саморегулация и отговорно поведение, както и емпатия и уважение към преживяванията на другите.

Клас: III клас **Продължителност:** 1 учебен час (40мин.)

Необходими материали:
Мисловни карти, картини за растения и животни, работни листа, текстове, табели, сезонен календар, рисунки.

Организация на средата:
Чиновете да са подредени по групи, за да има свободно пространство за движение и игри. По стените има мисловни карти, картина с планина, сезонен календар, вдъхновяващи текстове, музика, атмосферата да е приятелска.

Въведение / Емоционална нагласа:
Песен „Моята Родина“
Урокът започва с песен за създаване на позитивна, спокойна и мотивираща атмосфера. Учителят заедно с учениците застават в кръг и те отговарят какво е за тях природата.

Основна преживелищна дейност:
Учениците откриват в увлекателна игрословица представители на живата и неживата природа. Правят извод за приликите и разликите между тях.

Рефлексия и споделяне:
Прилагане на нови знания за растенията и животните чрез игри и формиране на умения и навици. Групиране на растенията според стъблото, листата и начин на отглеждане. Групиране на животните според начин на отглеждане и хранене.

Пренос в реални ситуации:
Обогатяване на представата за промените, които настъпват в природата през различните сезони. Обобщаване на детските права и отговорности в света на природата.

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват чувство на спокойствие, сигурност и приемане в подкрепяща среда. Те изпитват радост от откриването и споделянето, осъзнават собствените си емоции и реакции и се чувстват чути и ценени. Чрез взаимодействието с другите развиват усещане за принадлежност, доверие и свързаност, както и удовлетворение от съвместната работа и общото преживяване.

Вариации и адаптиране:
Дейността може да бъде разширена чрез включване на по-сложни задачи за анализ, дискусия или вземане на решения при по-големи ученици. Може да се приложи в училищен двор или сред природата.

Адаптиране за ученици със СОП:
Инструкциите се дават ясно, кратко и при нужда се подкрепят с визуални опори, примери или демонстрации.

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – мисловни карти, текстове, работни листа, сезонен календар, рисунки, проекти; лепоперо, табели.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Учениците показват по-добро разбиране и изразяване на емоциите си, засилена емпатия и по-ефективно сътрудничество.

Възможности за надграждане:
Да свърже теоретичните знания с реални наблюдения и преживявания. Основната идея е чрез активно участие и практическа работа учащите да задълбочат разбирането си по изучаваната тема и да развият умения за наблюдение, анализ и самостоятелно мислене. Очаква се да осъзнаят значението на личната отговорност, взаимната подкрепа и сътрудничеството в група.

Ключово послание на урока/практиката:
Чрез осъзнато преживяване, споделяне и сътрудничество учениците опознават себе си и другите. Изграждат умения за позитивни взаимоотношения, които могат да прилагат уверено в реалния живот.
Учениците да преживеят осъзнат контакт с околната среда и със самите себе си, като развият чувствителност, любопитство и уважение към света около тях. Очаква се те да осъзнаят значението на личната отговорност, взаимната подкрепа и сътрудничеството в група.
Децата призовават: Обичайте и пазете природата такава каквато е – чиста и непокътната и за следващите поколения!

ОТ МАЛКОТО СЕМЕ ДО МОГЪЩАТА ГОРА

Училище: 18 СУ „Уилям Гладстон“ – гр. София
Автор: Пламена Илчева – ЯЕ, АЕ
Елица Илийчовска – начален учител
Маргарита |Стоянова – начален учител

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Интердисциплинарен и интерактивен иновативен проект, проведен и апробиран в начален етап за учениците от трети клас. Предмети: английски език, човекът и природата; социално и емоционално учене и осъзнатост/СТЕМ

Цел на урока / практиката:
Учениците се научават да, ценят природата и да бъдат активно ангажирани в опазването ѝ, подхождат с радост към ученето на езици, работят в екип, анализират данни и следят промяната на растение, което са засадили като биолози и експериментатори, следят емоционалното си състояние и изразяват чувства през време на проекта.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание; емпатия; работа в екип; рефлексия; познаване и назоваване на чувства; саморегулация.

Клас: Начален етап /приложимо за III, IV клас/
Продължителност: Проект от няколко седмични дейности. Презентация, активиране и опознаване на проекта, задаване на задачи; въвеждане на дневници за напредъка на експеримента по засаждане; реално засаждане на семена; проследяване на растежа по отбори и записи в дневниците; проследяване на емоциите и растежа; саморефлексия и презентиране.

Необходими материали:
ИКТ – смарт дъска за презентация, интернет връзка за включване на видео; тетрадки за дневници; маркери, моливи; флипчарт хартия за презентиране по групи; семена; пръст; кофички за мляко/саксии.

Организация на средата:
Подредба на пространството за първи модул от проекта: Класна стая, работа по групи; Открито пространство за засаждане /двор/; Класна стая – работа по групи – кът за саксиите за наблюдение и запис в дневниците; Класна стая – работа в кръг дискусионно; Класна стая – работа по отбори; Класна стая – пред дъска по отбори – презентиране.

Въведение / Емоционална нагласа:
Въведението изисква съществен въпрос за нашата роля в опазването на природата и предизвикването на емпатия към нейните проблеми; следва въвеждане на идеята, че ние имаме сили да променим нещата и да помогнем на природата. Мотивиране и даване на задача чрез забавно учене.

Основна преживелищна дейност:
Езикова игра на думи за повишаване на интереса. Емоционална мотивация чрез емпатия към проблема. Въвеждане на мисия – Вие сте агенти на доброто, експериментатори и учени, които ще докажете, че с общи усилия и добри дела можем да помогнем на цялата природа. Конкретизация на задачата чрез въвеждане на научни дневничета и засаждане на растения /семенца/. Срещи всяка седмица по отбори за наблюдение и описание в дневниците – СТЕМ работа по групи. Среща за презентиране на крайните изводи от наблюдението и работата.

Рефлексия и споделяне:
След крайната презентация – саморефлексия, емоционален разбор от преживяното, научени уроци за експеримента и един за друг.

Пренос в реални ситуации:
От наученото децата ще извлекат увереност, че могат да помагат на околната среда; ученето на език може да бъде забавно; у дома могат да мотивират семейството си също да се включи като агент на доброто. Ние сме могъщата гора, когато си помагаме!

Какво преживяват учениците:
Споделени преживявания на учениците: „Искам всеки урок да е така“ – Никола, 9 г. „Разбрах колко е интересна биологията“ – Софи, 9 г. „Така запомням думите по-добре“ – Мила, 9 г.

Вариации и адаптиране:
Съдържанието на проекта може да бъде прецизирано и разширено за ученици от прогимназиален етап, както и за целите на гимназиалното образование, ако темата е друга. Стъпките – отборна работа, научно наблюдение, дискусионна форма и саморефлексия са приложими към всеки предмет и всяка дейност.

Адаптиране за ученици със СОП:
Подкрепящи стратегии за ученици със СОП са самата презентация и начин на представяне на лексиката чрез ритмика; екипната работа предполага винаги смесени отбори от деца с различни възможности, така детето със СОП ще има подкрепа от останалите съотборници и според силите си ще участва; дневничето предполага и рисуване на стъпките на израстване на растението, както и собствените емоции, така детето със СОП ще има активна ангажираност и своя възможност за творчество и себеизява.

Ученически продукти / резултати:
Конкретни продукти – саксии с цветя, плодове или зеленчуци, които са отгледали сами; научни дневничета, които да проследят наблюдението на процеса СТЕМ; презентации на всяка от групите, в която разказват и саморефлексират за наученото.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Положителните промени при учениците включват повишен интерес към езика, предмета човекът и природата; повече задружност в групите; емпатия и толерантност помежду си; умения за изразяване и презентиране; умения за саморефлексия – анализират кое е било предизвикателство, трудност и как са се справили като екип.

Възможности за надграждане:
Възможно е проекта да бъде въведен като СТЕМ задание за цял випуск или цялото училище и да резултира в седмица на СТЕМ или Празник на науката, в който малки и големи според тематиката на изучавания материал да подготвят научни проекти да ги презентират пред училищната публика в широк контекст с елемент на тържественост и празничност. Така се повишава мотивацията и сплотеността на цялата училищна общност.

Ключово послание на урока/практиката:
Сърцето на детето е като малкото семе – с грижа и обич, както и с постоянство и труд то става могъщо като голямата гора! А заедно – още по-могъщи!

ПРАВИЯТ ПЪТ – ИЗБОР МЕЖДУ ИГРАТА И РЕАЛНОСТТА (ИНТЕГРИРАН ПРЕЖИВЕЛИЩЕН УРОК: КИНООБРАЗОВАНИЕ + БДП)

Предложената учебна практика е част от иновация в областта на кинообразованието, което има специфичен педагогически и методически контекст и не може да бъде прилагано пълноценно като „самостоятелен урок“, откъснат от своята рамка.
Нашата иновация стъпва върху европейската платформа и методология CinEd (филми + педагогически инструменти и материали за работа с ученици). За да бъдат гледани филмите и да се реализират задачите, е необходима регистрация и достъп до платформата: www.cined.eu.
Представените уроци са адаптирана версия на тази методология и работят коректно при спазване на нейните ключови принципи (подготовка на гледането, фасилитирана дискусия, работа с педагогически задачи/листове, рефлексия и др.). Затова, преди да приложите практиката, е необходимо: да се запознаете с философията и педагогическите материали в www.cined.eu; да осигурите регистрация и достъп до платформата; при възможност – да преминете въвеждане/обучение или да се свържете с нас за кратко представяне на подхода.
Препоръка: За да избегнете прилагане „без контекст“ (което води до непредвидими резултати), молим свържете се с авторския екип/училището преди реализация на урока.
Без запознаване с методологията и без осигурен достъп до платформата, прилагането на практиката е силно затруднено и не гарантира образователни резултати.

Училище: ОбУ „Неофит Рилски“ – с. Дерманци
Автор: Лора Иванова и Теодора Кирилова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Урок , който използва филмови откъси (наблюдение на кадър, звук, движение и емоция), за да помогне на учениците да разпознават рискови ситуации на пътя и да формулират безопасни действия. Работи се в екипи чрез: 1) гледане с насочваща задача, 2) визуална карта на безопасност, 3) „декалог“ с правила на детски език, 4) ролеви казус по реална местна ситуация („Кръговото в Дерманци“) с участие/обратна връзка от пътен полицай.

Цел на практиката: Учениците да преживеят (емоционално и когнитивно) как изглежда опасността в реална ситуация и да изградят вътрешна „рамка за избор“: как да спрат, да наблюдават, да чуват, да преценяват и да действат безопасно, като паралелно развиват умения за екипна работа, аргументация и рефлексия.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самоосъзнатост: разпознаване на страх/напрежение и сигналите за опасност. Саморегулация: спиране на импулса („бързам“) и избор на безопасно действие. Социална осъзнатост/емпатия: мислене за другите участници в движението. Умения за взаимоотношения: екипно договаряне, слушане, уважение към роли. Отговорно вземане на решения: преценка на последствия и избор на действие.

Клас: IV клас **Продължителност:** 90 мин. (може да се разпредели в 2 учебни часа или блок)

Необходими материали: Проектор/екран, озвучаване. Филмови откъси (препоръчително от селекцията/ресурсите на CinEd според възрастта). Кадри/стоп-кадри за наблюдение и анализ. Листове за „визуална карта“ (кръстовище/улица), флипчарт. Маркери/цветни моливи. Чеклист за самооценка/взаимна оценка (екипност, яснота, безопасност, креативност). Външен гост: пътен полицай/служител „Пътна безопасност“ (по възможност). (По желание) Линк/QR към пълна разработка, работни листове и шаблони.

Организация на средата: Места за гледане (кино-подредба), след това бързо прегрупиране в 3–4 екипа. „Работни станции“ за карта и декалог (масички/ъгли). Място за представяне (плакат/флипчарт отпред).

Въведение / Емоционална нагласа: Ритуал „Емоциометър – светофар“ (настроение, готовност за работа). Въвеждащ въпрос: „Какво означава да вземеш правилното решение?“ Представяне на целта и правилото за безопасно споделяне (без осмиване, слушаме).

Основна преживелищна дейност: ***Стъпка 1: Гледане на откъси с мисия (ок. 10 мин)***
Учениците гледат 1–2 кратки сцени, свързани с рисково поведение/опасност.
Инструкция: „Отбележете опасностите, как звукът ви предупреждава и какво би било правилното действие.“
Стъпка 2: Визуална карта „Безопасни зони“ (ок. 10–15 мин)
Екипите рисуват карта на кръстовище/улица: безопасни зони, знаци, светофари, звукови сигнали.
Кратка обратна връзка (учители + гост).
Стъпка 3: „Декалог“ – 5 правила на детски език (ок. 10 мин)
Екипите формулират 5 най-важни правила за безопасно поведение на пътя.
Представяне + кратък коментар от госта.
Стъпка 4: Казус „Кръговото в Дерманци“ – ролево преживяване (ок. 15–20 мин)
Казусът се представя: ученик (Пепи) бърза, среща опасно кръгово без пешеходни пътеки; екипите създават решение през роли. ***Роли по екипи (пример):***
Екип 1 „Режисьори“: как да покажем опасността чрез звук/движение.
Екип 2 „Сценаристи/актьори“: мини-сцена – безопасното действие.
Екип 3 „Пътни полицаи“: спокоен разговор с Пепи и родител.
Самооценка/взаимна оценка по критерии: безопасност, креативност, екипност, ясна комуникация.

Рефлексия и споделяне: Обсъждане с класа и госта. Примерни въпроси: „Кое правило от декалога е най-важно и защо?“ „Как звукът на превозните средства ни помага да се предпазим?“ „Какво научихте от сътрудничеството в екипа?“

Пренос в реални ситуации: ***Пренос (2–5 мин)***
Мини-договор/обещание: „Едно правило, което ще спазвам тази седмица“.
Домашен пренос (по желание): наблюдение на 1 реална ситуация по пътя + кратък „дневник на безопасния избор“ (3 изречения).

Какво преживяват учениците: Напрежение/внимание при гледането (опасност, близък риск). Откриване: разпознаване на сигналите (особено звук) като предупреждение. Увереност: превръщане на страха в правила и действия. Принадлежност: екипът „мисли заедно“ и защитава общо решение. Осъзнаване: „изборът ми има последствия“.

Вариации и адаптиране: ***Без гост:*** ролята на „полицай“ се поема от учител/ученик с предварително подготвени „карти с реплики“. ***По-кратко:*** отпада казусът, остава карта + декалог + кратка дискусия. ***За 3. клас:*** по-малко понятия, повече рисунки/символи, 3 правила вместо 5. ***За 5.–6. клас:*** добавя се анализ на „манипулиране на внимание“ (игра/телефон/разсейване) и последствия.

Адаптиране за ученици със СОП: Визуални опори: пиктограми за знаци, „карти с избор“ (стоп/огледай/слушай/изчакай). Роля според силните страни: художник (карта), говорител (представяне), наблюдател (чеклист). Допълнително време/по-малък екип/партньор.

Ученически продукти / резултати: Визуална карта на безопасност (плакат). „Декалог“ – 5 правила с детски формулировки. Ролева мини-сцена/сценарий на безопасно действие. (По желание) Снимки/видео от продуктите + линк/QR: [URL/QR].

Наблюдавани ефекти и ползи: По-ясно разпознаване на рискови ситуации и формулиране на безопасно действие. Повишено внимание към звукови сигнали и среда (не само „гледам“, а и „слушам“). Развитие на екипност и увереност да аргументират решения.

Възможности за надграждане: Серия от 3 преживелищни урока: „Разсейване“, „Скорост“, „Видимост/тъмно“. Учениците правят кратки видеа/плакати за пътна безопасност (ученическа кампания). „Карта на рисковите места“ около училището + предложения към общността.

Ключово послание на урока / практиката: Правилният избор на пътя е умение: спирам, наблюдавам, слушам, мисля за последствията и действам безопасно — дори когато бързам.

УЧИЛИЩНА АПИТЕРАПИЯ – ЗАЕДНО В ПОДКРЕПА НА ПЧЕЛИТЕ

Училище: СУ "Панайот Волов" – гр. Шумен
Автор: Анелия Янева, Виктория Радева

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Проектът е структуриран и реализиран чрез множество дейности в една проектна седмица (5 учебни дни), като се търси отговор на съществения въпрос „Какво би станало с живота на Земята, ако пчелите изчезнат?"
Място на проекта в учебния БЕЛ (ФКРУ): усъвършенстване на уменията и компетентностите за уместна употреба на езикови средства.
Човекът и природата: осъзнаване на значимостта на пчелната популация за размножаването на цветните растения.
Изобразително изкуство: проучване и определяне на локалните цветове на обектите в природата.

Цел на урока / практиката:
Изграждане на отношение към важен екологичен проблем. Предлагане на начини за неговото решение и ангажираност на учениците към значима за обществото тема.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Умения за работа в екип, анализиране на ситуации, активно слушане, самодисциплина и мотивация, разпознаване на силни страни, емпатия, отговорност.

Клас: IV клас **Продължителност:** 2 учебни часа (80минути)

Необходими материали материали:
Интернет източници, илюстративни и текстови материали, свързани с пчелите; онлайн платформи за работа (e-uchebnik, Canva); канцеларски материали.

Организация на средата:
Чиновете са подредени по начин, подходящ за работа на четири екипа.

Въведение / Емоционална нагласа:
Посещение на пчелна ферма в с. Войвода, обл. Шумен; изясняване значението на думата „апитерапия" и подготвяне на продукти, свързани с нея; конструиране на макет на пчелен кошер с природни материали; рисуване на декор с пчели за финалния урок; изготвяне на задачи, свързани с темата и имащи отношение към предметните знания; направа на играчки от рециклируеми материали.

Основна преживелищна дейност:
Разглеждане на ретроспективна презентация, препращаща към реализираните (преживяни) дейности.

Рефлексия и споделяне:
Сетивна споделеност: Как се промени усещането ви, когато чухте кошера отблизо? Прилича ли на шума на голям град? На какво миришеше във фермата? Кой е най-големият мит за пчелите?

Какво си мислехте, докато изработвахте продуктите за имунитет? Научихте ли полезни неща от задачите, свързани с различните учебни предмети? Споделете някои от тях. Как ви въздейства факта, че играчките, които изработихте, са за по-малки деца?

Пренос в реални ситуации:
В парка или в градината децата вече няма да виждат просто буболечка, а „работник“; знанието за структурата на кошера учи на уважение към чуждото местообитание; при симптоми на настинка четвъртокласниците ще знаят как да използват прополиса и меда с билки, за да укрепят здравето си; благодарение на екипната работа всеки ученик ще осъзнае, че успехът на групата зависи от неговия личен успех, както и усещането за собствено удовлетворение зависи от успеха на цялата група; конфликтите се решават по-лесно според правилото на пчелите: ***„Никой не е по-важен от общия дом“***; ако видим пчела, която стои неподвижно, няма да я настъпим, а ще й дадем капка захарен сироп, за да се възстанови.

Какво преживяват учениците:
Усещане за натрупан емоционален и житейски опит - следствие от преживените дейности.

Вариации и адаптиране:
Задачите и дейностите могат да се адаптират за по-малки ученици. Възможно е да се изготви рецептурна книга, имаща отношение към апитерапията**.** Може да се изработи макет на пчелна ферма.

Адаптиране за ученици със СОП:
Темата е много подходяща за ученици със СОП, тъй като предполага използване на визуални опори, творческа дейност и двигателна активност. Детето може да работи до съученик, който е емпатичен и спокоен.

Ученически продукти / резултати:
Продукти за имунитет; пчелни кошери от природни материали; декори с пчели; играчки от материали за рециклиране.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Дейностите предоставят възможности за затвърдяване и усвояване на нови знания по темата. Спомагат за развитие на социално-емоционални умения, подпомагащи справянето с предизвикателствата на съвременния свят.

Възможности за надграждане:
Идеята може да бъде надградена в пети клас чрез интегрирано обучение.

Ключово послание на урока/практиката:
Съдбата на пчелите и на хората е свързана - ако пчелите изчезнат, на човечеството му остават броени дни живот. Когато се грижим за тях и за природата, изпитваме емпатия към другите и чувство за общност, ние пазим живота на Земята.

УТРИНЕН И СЛЕДОБЕДЕН КРЪГ В МОНТЕСОРИ КЛАС

Училище: СУ „Свети свети Кирил и Методий” – гр. Пловдив
Автор: Албена Фиданска – старши учител, начален етап
Станислава Иванова – учител, начален етап

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Утринният и следобедният кръг представляват структурирана педагогическа практика, която служи като „емоционална рамка“ на учебния ден, превръщайки класната стая в сигурно и демократично пространство за общуване.

Цел на урока / практиката:
Целта е учениците да развият субектност – съзнанието, че са активни автори на своя ден. Чрез активно планиране те преминават от ролята на пасивни изпълнители към творци на собственото си ежедневие, което полага основите на вътрешната мотивация. Кръгът функционира като защитена лаборатория за усвояване на фундаменталните правила на общуване, изграждане на самочувствие и социална отговорност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
В утринния кръг: Активно слушане и внимание; изчакване на ред, емпатия и самоконтрол; публично говорене и увереност; чувство за общност и принадлежност; взаимно обучение и лидерство; грация и учтивост.
В следобедния кръг: Саморефлексия и оценка; изразяване на благодарност; емпатия и споделена радост; умения за разрешаване на конфликти; емоционална саморегулация; отговорност към общността, търпение и уважение.

Клас: Практиката се провежда ежедневно през учебните дни в I-IV клас.
Продължителност: Времетраене– 15-20 минути в зависимост от възрастта на учениците.

Необходими материали:
Килим /кръгъл/, дървен календар, елипса от въже,/стикер/,правила на класа, Монтесори материал, камбанка, свещ, предмети от бита и др., емоциометър, щипки с имената на учениците, лист с отговорностите, лист за самооценка, символичен предмет за говорене (напр. дървен календар).

Организация на средата:
В класната стая е разположен кръгъл килим с диаметър 3 м. Учениците и учителят сядат в кръг на килима (върху възглавнички или килим). Осигурява се достатъчно пространство, така че всеки да вижда лицето на останалите, без физически прегради помежду им.

Въведение / Емоционална нагласа:
Утринен кръг: Поздрав, календар и времето, настройване за дейност;
***Следобеден кръг*:** Събиране на енергията.

Основна преживелищна дейност:
***Утринен кръг*:**
1. Новини;
2. Групов урок или презентация; 2.1.Уроци за приемане на общи правила 2.2.Уроци по „Милост и вежливост“; 2.3.Големите истории (при децата 6-12 г.); 2.4.Уроци за поставяне на проектна задача и презентиране на готовия ученически проект; 2.5.Въпроси и проблеми за решаване, предложени от учениците.

Следобеден кръг: Дейности за създаване на позитивна, спокойна и мотивираща атмосфера.
1. Рефлексия върху деня
2. Благодарност и признание

Рефлексия и споделяне:
***Утринен кръг*:**
1.Разпускане на кръга; 1.1.Минута тишина; 1.2.Визуален контакт или тихо извикване по име.
Следобеден кръг:
3. Групови дейности за затваряне;
4. Планиране на следващия ден;
5. Ритуал за сбогуване.

Пренос в реални ситуации:
Наученото умение за „затваряне“ на процеси се пренася в семейството. Развива се навик за позитивно мислене и търсене на решение вместо задържане на конфликти. Учениците правят равносметка на деня.

Какво преживяват учениците:
Планирането се утвърждава като форма на социално учене: участвайки в него, учениците се чувстват „можещи“ и „полезни“, което създава трайна атмосфера на сигурност и взаимна подкрепа в класа .Участието на учениците в планирането на задачите за следващия ден им дава чувство за отговорност и принадлежност.

Вариации и адаптиране:
Утринен кръг: Информационна част: Преглед на календара и предстоящите събития.
Емоционално настройване на учениците. Индивидуално планиране на активности.
Следобеден кръг: Рефлексия:
Анализ на деня; емоционален синтез: Отговор на въпроса „Какво остава у мен в края на деня?“.
Проектиране на очакванията за следващия учебен ден.

Адаптиране за ученици със СОП:
За учениците със СОП се осигуряват алтернативни начини за участие (визуални карти, жестове), което гарантира техния равен емоционален опит без стрес от вербално представяне.

Ученически продукти / резултати:
Графици за деня или седмицата, изготвени от учениците по време на утринния кръг. Списък с разпределени роли в класната стая, гласувани и приети от общността. Текстове, рисунки или лист за самооценка, отразяващи рефлексията на учениците в края на деня. Готови продукти (текстове, макети, изследвания) като резултат от поставена в кръга проектна задача. Фотоархив на учебната среда. „Дърво на благодарността“, „Речник на успеха“: Списък с нови думи за описване на емоции и постижения, създаден от самите ученици.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Основният ефект от практиката е трансформирането на училищната среда в споделено и защитено пространство. Наблюдава се значително повишаване на емоционалната осъзнатост. Изгражда се навик за позитивна рефлексия, което намалява нивата на стрес в края на деня. Социалните връзки в класа се заздравяват .

Възможности за надграждане:
Обособяване на специален формат на кръга, воден от ученици, за разрешаване на конфликти и спорове в класа. Интегриране на вечерния кръг в семейния живот .Инициатива, при която учениците записват „добрите дела на деня“ в обща класна книга или на стена на благодарността.

Ключово послание на урока/практиката:
В кръга всеки ученик открива, че неговият глас има сила, неговият труд има стойност, а неговите чувства намират пристан в споделената сигурност на общността. Денят не завършва с последния звънец, а с усещането за споделеност и вътрешно удовлетворение, които остават в сърцето на всеки ученик.

ПРАЗНУВАНЕТО НА РОЖДЕН ДЕН В МОНТЕСОРИ КЛАС

Училище: СУ „Свети свети Кирил и Методий” – гр. Пловдив
Автор: Албена Фиданска – старши учител, начален етап
Станислава Иванова – учител, начален етап
Жаклин Пеева – учител, начален етап

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Практиката „Разходка около Слънцето” възниква от нуждата рожденните дни на учениците да бъдат не просто отбелязвани формално, а преживявани смислено – като част от живота на класа и като момент, в който детето осъзнава своето израстване във времето Празнуването на рожден ден в Монтесори педагогиката е красив и символичен ритуал, често наричан „Разходка около Слънцето“. Чрез движение, разказ и символи, рожденият ден се превръща в образователно преживяване, което развива емоционалните и социалните умения на учениците и се вписва естествено в учебния процес.

Цел на урока / практиката:
Учениците да преживеят времето и личното си израстване по смислен и положителен начин; да осъзнаят, че всяка година е част от техния личен път; да развият увереност, чувство за значимост и принадлежност; да упражнят умения за уважение, съпреживяване и общуване в група.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Усещане за значимост: Умения за емпатия, за слушане и изчакване, за принадлежност към общността; благодарност.
Образователен аспект: Учениците научават имената на месеците и основни научни факти за слънчевата система по естествен път.

Клас: I-IV клас.
Практиката е разработена и се реализира в рамките на организирания отдих и обедното време.
Продължителност: Продължителността на практиката е 20–30 минути (в зависимост от възрастта и броя навършвани години) и се реализира многократно през учебната година.

Необходими материали:
Табло с рожденте дни на учениците от класа; глобус; кръгов дидактически материал, представящ годишния цикъл (месеци и сезони); корона с цифрата на навършваните години; столче за рожденика; килим за сядане в кръг; телефон/за снимки/, снимки на детето от различни години.

Организация на средата:
Пространството в класната стая е организирано така, че да създава спокойна и подкрепяща атмосфера. В центъра на кръга се поставя голяма свещ/LED светлина/или слънцето като звезда.. Около нея често се нареждат картончета или специално килимче, изобразяващо сезоните и картончета с названията им.

Въведение / Емоционална нагласа:
1. Подготовка и материали: Преди началото на ритуала всички участници заемат местата си. Учителят създава спокойна и тържествена атмосфера, като напомня, че рожденият ден е специален момент, в който отбелязваме израстването на детето. Класът се настройва за слушане, уважение и внимание. Ритуалът се води от учителят, докато учениците седят в голям кръг.
Цел: Създаване на тиха, тържествена атмосфера и фокус върху важността на момента.

Основна преживелищна дейност:
2.Рожденикът започва бавно да ходи по линията на орбитата. Започва да се движи в кръг около подредения материал. Всяка обиколка символизира една година от живота му.

По време на всяка обиколка учителят разказва кратка история за съответната година – какво е научило детето, как е израснало, какво го е радвало .Поставя около дидактичния материал за годината цифрата на навършената година и снимка на детето. Този процес се повтаря толкова пъти колкото години навършва ученикът. 3.След всяка обиколка рожденикът сяда на столчето. Целият клас и учителят го поздравяват за поредният рожден ден с думите: „Честит рожден ден, …”.

Рефлексия и споделяне:
Останалите деца споделят какво ценят в рожденика. Учениците се събират около него и учителят прави снимки на рожденика, на рожденика с целия клас и на рожденика с приятелите му. Тези снимки се изпращат на родителите в официалният канал за кореспонденция ,за да останат за спомен и да направим родителите съпричастни към училищния рожден ден.

Пренос в реални ситуации:
Този подход превръща рождения ден в емоционално и образователно събитие, което остава дълбок спомен у детето. Тази традиция прави понятието за време осезаемо за малките деца и ги учи да уважават своя собствен растеж и този на другите в общността.

Какво преживяват учениците:
Център на вниманието по позитивен начин; силно чувство за принадлежност; гордост и самочувствие; спокойствие и осмисленост; разбиране на времето.

Вариации и адаптиране:
Първи клас (6–7 години): Фокус върху сензорното време. Лична история: Родителите често споделят снимки за всяка година – от раждането до 6-ата година. Акцент: Детето започва да разбира, че неговият живот е поредица от събития (времева линия). ***Втори клас (7–8 години):*** Развитие на автобиографията. Научен елемент. ***Трети клас (8–9 години):*** Социална отговорност; Разказване на истории: Задаване на въпроси от участниците в ритуала към рожденика . ***Четвърти клас (9–10 години):*** Космическо образование; личен принос.

Адаптиране за ученици със СОП:
Прилагането на традиционния Монтесори рожден ден при деца със специални образователни потребности (СОП) изисква адаптация, която да отчита индивидуалните им сензорни, двигателни и когнитивни нужди. Основните стъпки ще откриете в пълната разработка на урока.

Ученически продукти / резултати:
Лична времева линия/албум или табло със снимки и кратки бележки за събития от живота му/,картички и рисунки за рожденика, почерпка за учениците от класа.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Ефектите са в три посоки: Когнитивни ползи – разбиране на времето, основи на астрономията и историята, езиково развитие. Социални и емоционални ефекти – изграждане на общност, повишаване на самочувствието, култура на споделяне , поведенчески резултати. – култура на благодарност, саморегулация.

Възможности за надграждане:
Надграждането на Монтесори ритуала за рожден ден позволява практиката да се адаптира към по-големи ученици или да се задълбочат образователните ѝ аспекти чрез интердисциплинарни връзки.

Ключово послание на урока/практиката:
Ти си значима част от една по-голяма Вселена и твоето израстване е ценен дар за общността.

СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИВАНЕ НА САМОКОНТРОЛА

Училище: СУ „Гео Милев“ – гр. Варна
Автор: Капка Николова – педагогически съветник

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Учениците развиват умения за самоконтрол, като чрез разкази за личности, които ги вдъхновяват, откриват и разпознават в себе си значими качества, навици и модели на поведение.
Работните листи и провежданите дискусии им помагат да идентифицират нови подходи, приложими в ежедневието им, насочени към себепознание и изграждане на по-голяма увереност.

Цел на урока / практиката:
Урокът има за цел да създаде повече увереност у учениците при демонстриране на познанията и уменията им да разпознават характерни черти на самоконтрола и да получат информация за различни начини за подобряването му.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Умения за общуване; себепознание, самоконтрол.

Клас: V клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Мултимедия за представяне на изготвените презентации, работни листи „Идеи за подобряване на самоконтрола“, „Пътуване във времето-среща с бъдещото ми аз“.

Организация на средата:
Часът се провежда в обичайната обстановка в класната стая. При своите представяния учениците ползват мултимедия или други материали, които са подготвили (постери, книги и др.).

Въведение / Емоционална нагласа:
Учениците си припомнят понятието самоконтрол и неговата връзка с поведението, мисловните нагласи и самооценката.

Основна преживелищна дейност:
Урокът продължава с подготвените от учениците материали на тема: „Личност, която ме вдъхновява“. Петокласниците с ентусиазъм очакват тази част от занятието и споделят своите разработки под формата на презентации, колажи и разкази.

Рефлексия и споделяне:
Втората дейност е насочена към представяне и обсъждане на идеи за усъвършенстване на самоконтрола. На учениците се предоставя работният лист „Идеи за подобряване на самоконтрола“. В дискусия учениците активно разсъждават върху въпроси, свързани с информацията от работния лист - „Какво е навикът?“, „Каква е ролята на навиците и как те влияят върху успеха?“ и др.

Пренос в реални ситуации:
На учениците се раздава работен лист „Пътуване във времето - среща с бъдещото ми аз“. Учениците си представят, че могат да пътуват в бъдещето и имат възможност да се срещнат със себе си след 1-2-15-17 или 20 години.

Учениците се вдъхновяват да разкажат как изглежда бъдещото им аз, къде се намира, с какво се занимава, какви хора са около него и как със своята дейност бъдещето им Аз е полезно на другите хора.

Какво преживяват учениците:
Урокът дава пространство на учениците да изградят още по-доверителни връзки помежду си, да научат повече за интересите на съучениците си, да се вдъхновят от важни за тях личности и да се мотивират за полагане на усилия във важна за тях посока.

Вариации и адаптиране:
Темата лесно се адаптира за ученици в други класове и възрастови групи.

Адаптиране за ученици със СОП:
Урокът е приложим за учениците със специални образователни потребности, които с желание представят личностите, които ги вдъхновяват и биха могли да се включат в любопитните за тях дискусии.

Ученически продукти / резултати:
Работни листи, презентации, колажи.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Развиване на уменията за самоконтрол.
Учениците подобряват уменията си за проява на уважение, изслушване, търпение, участие в дискусия, приемане на различието.
Създаване на атмосфера на позитивизъм, разбирателство и подкрепа в класа.

Възможности за надграждане:
Урокът е част от програмата на СУ „Гео Милев“ - „Развиване на уменията за самоконтрол“, която има за цел да подкрепи учениците от пети клас в прехода от начален към прогимназиален етап.

Ключово послание на урока/практиката:
Малката крачка е най-важната в пътя за достигане на желаната цел.

НАГЛАСАТА НА УМА И ВРЪЗКАТА Й С УМЕНИЯТА ЗА САМОКОНТРОЛ

Училище: СУ „Гео Милев“ – гр. Варна
Автор: Капка Николова – педагогически съветник

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Учениците се запознават с концепцията за нагласата на ума – фиксирана и нагласа за растеж. Изследват как това влияе върху усилията им, постоянството и начина, по който приемат трудностите. Темата помага на учениците да осъзнаят, че уменията и силните страни се развиват с практика и самоконтролът е свързан не само с поведение, но и с мисловни нагласи.

Цел на урока / практиката:
Урокът има за цел да помогне на учениците да придобият знания за двата вида нагласа на ума – фиксирана нагласа на ума и нагласа на ума за растеж. Да отнесат към себе си в какви случаи ползват всяка от нагласите, както и да открият връзките между нагласата на ума, самоконтрола и постигането на цели.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Умения за общуване, себепознание, самоконтрол.

Клас: V клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Работен лист „Нагласа на ума“.

Организация на средата:
Учениците остават на работните си места и при необходимост излизат пред класа.

Въведение / Емоционална нагласа:
Урокът започва с коментар върху домашната работа. Учениците споделят какви седмични цели, свързани с училището са си поставили и как са ги постигнали/ или все още се стараят да ги постигнат. При разказите на учениците, водещите насочват вниманието върху усилията, които са полагали, доколко са доволни от себе си или пък изискват още от себе си. Учениците споделят с удоволствие за планираните от тях цели. Една част от учениците вече са постигнали поставените цели, а друга, които още не са успели, изпитват удовлетворение и задоволство от това, че сами са определили как да се подготвят, чувстват се уверени и очакват добър резултат.

Основна преживелищна дейност:
След преглед на домашната работа водещите преминават към новата тема. Урокът продължава с представяне на концепциите за фиксирана нагласа на ума и нагласа за растеж. На учениците се предоставя информация, свързана с изследванията на д-р Карол Дуек относно нагласата на ума. Обяснява се, че според д-р Дуек съществуват два основни вида нагласа – фиксирана нагласа на ума и нагласа за растеж.

Рефлексия и споделяне:
Следващата дейност включва работа по работен лист „Нагласа на ума“ и последваща дискусия. На учениците се раздава работният лист, като им се предоставя възможност да се запознаят с характеристиките на всяка от нагласите.

По време на обсъждането се правят връзки със ситуации от класната стая или дават достъпни и разбираеми примери, които илюстрират отделните категории – предизвикателства, препятствия, усилия, критика и успеха на другите – както и различните начини, по които хората с различна нагласа реагират на тях. След представянето на информацията учениците са насърчени да споделят как биха определили собствената си нагласа. Дискусията завършва с обобщение от страна на водещите, че и двата типа нагласа имат своите предимства и не съществува „правилна“ и или „грешна“ нагласа на ума.

Пренос в реални ситуации:
След като се подчертава, че нагласата за растеж ни помага да не се страхуваме от предизвикателствата, да бъдем постоянни, да приемаме обратната връзка и да развиваме пълноценно своите способности, водещите преминават към поставяне на домашната работа. Учениците получават задача да подготвят презентация на тема „Личност, която ме вдъхновява“. Дават се уточнения, че избраната личност може да бъде спортист, певец, писател, роднина или друг значим човек, като акцентът е върху това с какво точно тази личност е впечатлила ученика. Осигурява се свобода по отношение на формата на представяне – може да бъде изготвена презентация в PowerPoint, да се използват снимки или да бъде направен устен разказ. Всеки ученик сам избира начина, по който да представи своята работа.

Какво преживяват учениците:
Темата насърчава разбирането, че уменията и силните страни се изграждат и усъвършенстват чрез практика, а самоконтролът се отнася не само до поведението, но и до убежденията, които човек има за себе си.

Вариации и адаптиране:
Урокът може да бъде адаптиран и за ученици в други класове и възрастови групи.

Адаптиране за ученици със СОП:
Урокът е приложим за учениците със специални образователни потребности, които с желание представят личностите, които ги вдъхновяват и биха могли да се включат в любопитните за тях дискусии.

Ученически продукти / резултати:
Работен лист „Нагласа на ума“.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Обогатяване на знанията относно нагласата на ума и усъвършенстване на уменията за пълноценно участие в дискусия. Изграждане на позитивна, подкрепяща и основана на разбирателство атмосфера в класа.

Възможности за надграждане:
Урокът е част от програмата „Развиване на уменията за самоконтрол“, която има за цел да подкрепи учениците от пети клас в прехода от начален към прогимназиален етап.

Ключово послание на урока/практиката:
Учениците развиват умение за самоконтрол, себепознание и целеполагане, като им се предоставят стратегии за съзнателен избор и личностно израстване, водещи до по-висока ефективност в училищната и социална среда.

САМОКОНТРОЛ И ЦЕЛИ

Училище: СУ „Гео Милев“ – гр. Варна
Автор: Капка Николова – педагогически съветник

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Темата акцентира върху връзката между самоконтрола и поставянето на цели. Учениците разглеждат как умението за саморегулация подпомага устойчивостта и концентрацията при постигането на резултати. Чрез упражнението „Стъпки към успеха“ те се учат да формулират ясна краткосрочна цел, да обосноват избора си и да планират необходимите действия, водени от лична мотивация и ангажираност.

Цел на урока / практиката:
Целите са свързани с идентифициране на връзката между самоконтрола и целите. Учениците се учат да диференцират видовете цели и характеристиките им, както и да си представят постигането на желаната от тях краткосрочна цел.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Умения за общуване и ангажираност, себепознание, самоконтрол, формулиране на краткосрочни цели.

Клас: V клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Работен лист: „Стъпки към успеха!“

Организация на средата:
Учениците остават на работните си места.

Въведение / Емоционална нагласа:
Урокът започва с припомняне на основните моменти от предходните занятия. След кратък преглед на споделеното от учениците се преминава към обсъждане на домашната работа. Учениците имат възможност да разкажат за своя опит, като отговорят на въпроса: „Кой се опита да промени свое поведение в училище, за да развие уменията си за самоконтрол?“. Дава се думата на всички желаещи. Поставят се допълнителни въпроси като: „Как се почувства, когато успя?“, „Какво научи за себе си?“, „Някой забеляза ли промяната?“ и други подобни.

Основна преживелищна дейност:
След обсъждането на домашната работа занятието продължава с дискусия по въпроса: „Съществува ли връзка между самоконтрола и поставянето и постигането на цели?“ Учениците споделят своите мнения, които се изслушват и обобщават. След това на всички се раздава работният лист „Стъпки към успеха“.

Рефлексия и споделяне:
С помощта на работния лист водещият представя различните видове цели – седмични, месечни и годишни. Подчертава се, че за да бъдат добре формулирани, целите трябва да са конкретни, измерими и постижими. След това с учениците се провежда дискусия по въпроса: „Важно ли е да си поставяме цели?“.

Пренос в реални ситуации:
За да се покаже на учениците колко е важно да си поставяме цели и да планираме тяхното постигане, се провежда упражнението „Стъпки към успеха“. В рамките на дейността се преминава през отделните рубрики на работния лист: „Моята цел е…“, „Важно е за мен, защото…“, „Действия, които ще предприема“, „Колко често и кога ще работя за постигането на моята цел?“.
Съществен елемент от упражнението е обсъждането на последната рубрика от работния лист: „В кои дни от седмицата и по колко време ще работя върху това“. Водещите подпомагат учениците чрез уточняващи въпроси, така че записаното от тях да бъде реалистично, ясно и постижимо.
В края на урока се възлага домашна работа, която включва попълване на рубриките от работния лист „Стъпки към успеха“ с краткосрочна цел, свързана с училището, както и насърчаване на учениците да бъдат активни в реализирането ѝ.

Какво преживяват учениците:
Урокът предоставя възможност на учениците да разпознаят връзката между самоконтрола и целите, които си поставят. Той подпомага развитието на уменията им да назовават различните видове цели и да описват техните основни характеристики.

Вариации и адаптиране:
Темата може да бъде адаптирана и за ученици в други класове и възрастови групи.

Адаптиране за ученици със СОП:
Урокът е приложим за учениците със специални образователни потребности.

Ученически продукти / резултати:
Работни листи.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Развиване на уменията за самоконтрол.
Подобряват уменията си да формулират ясни и изпълними цели.
Създаване на атмосфера на позитивизъм и разбирателство в класа.

Възможности за надграждане:
Урокът е част от програма „Развиване на уменията за самоконтрол“, която има за цел да подкрепи учениците от пети клас в прехода от начален към прогимназиален етап.

Ключово послание на урока/практиката:
Учениците развиват умения за самоконтрол, себепознание и целеполагане.

ПЪТЕШЕСТВИЕТО НА ДОБРИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

Училище: ОУ „Пейо К. Яворов“ – гр. Бургас
Автор: Алекси Костадинов

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът е структуриран като игра „Географско пътешествие на добродетелите“, в което учениците работят по екипи и изпълняват мисии, свързани с карта, държави и природни зони. Наред с учебното съдържание се акцентира върху социално-емоционални умения – уважение, сътрудничество, отговорност и емпатия. Чрез игри, роли и дискусии децата преживяват знанията по География и икономика и ги свързват с ценности и поведение в група.

Цел на урока / практиката:
Учениците да усвояват знания по конкретната географска тема; да развиват умения за работа в екип и позитивно общуване; да формират добродетели – уважение, помощ, честност, отговорност; да повишават мотивацията за учене чрез игрови подход.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Емпатия, саморегулация, сътрудничество, отговорност, уважение към различията, умения за комуникация и изслушване.

Клас: V клас **Продължителност:** 1 учебен час (40 мин.)

Необходими материали:
Карта на света, картички със задачи (държави, столици, природни обекти), работни листове, цветни маркери, табло „Добродетели на изследователя“, жетони или символични награди.

Организация на средата:
Чиновете подредени в малки групи (4 ученика). Карта на видно място. Табло с добродетели на дъската. Пространство за кратък „кръг на споделяне“.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят въвежда ролята „географски изследователи“. Представя добродетелите, нужни за успешна експедиция – уважение, помощ, честност. Кратък разговор: „Какво качество е важно, когато пътуваме заедно?

Основна преживелищна дейност:
Игра „Експедиция по света“
Учениците са разделени на екипи. Всеки екип получава мисии: откриване на държава, континент, климат, природен обект. Освен точки за верни отговори се дават и „точки за добродетел“ – помощ на съученик, изслушване, спазване на ред. Включва се мини задача по икономика: „Представете държава като туристическа дестинация.“

Рефлексия и споделяне:
Учениците в кръг довършват изречения:
„Днес научих, че…“
„Помогнах, когато…“
„Бях добър съотборник, защото…“
Обсъждат се както знанията, така и поведението в екипа.

Пренос в реални ситуации:
Учителят задава въпроси:
„Къде извън часа можем да използваме сътрудничеството?“
„Как можем да сме добри изследователи в училище и у дома?“

Какво преживяват учениците:
Усещане за принадлежност, радост от съвместна работа, увереност в изказването, осъзнаване на собствената роля в групата, интерес към учебното съдържание.

Вариации и адаптиране:
Играта може да се превърне в „Географско състезание“ между класове, може да се използва дигитална карта или интерактивна дъска, задачите се адаптират според нивото на класа.
Междупредметни връзки:
Български език и литература **–** създаване на кратко описание на държава.
Математика **–** изчисляване на разстояния, мащаб.
История **–** културни особености.
Изобразително изкуство **–** изработване на символи и знамена.

Адаптиране за ученици със СОП:
Визуални опори и пиктограми; по-кратки и ясни инструкции; работа с подкрепящ партньор; текстилни материали (релефни карти); допълнително време за отговор.

Ученически продукти / резултати:
Попълнени работни листове;
Табло с добродетели.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена активност и мотивация;
Подобрен класов климат;
По-добро сътрудничество;
Намаляване на конфликти;
По-трайно усвояване на знания.

Възможности за надграждане:
Проект „Моята любима държава“;
Седмица на континентите;
Училищна изложба или викторина.

Ключово послание на урока/практиката:
Добрият изследовател не само познава света, но и умее да бъде добър към хората около себе си.

„АЗ + ТИ = НИЕ“ – ВЗАИМООТНОШЕНИЯ, ПРИНАДЛЕЖНОСТ И ОБЩУВАНЕ

Училище: СУ „Козма Тричков“ – гр. Враца
Автор: Лала Банева – старши учител по музика

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът „Аз + Ти = Ние“ е насочен към създаване на позитивна среда в новосформиран клас/група чрез игри за запознанство и взаимодействие. Чрез реализираните дейности по подхода „учене чрез преживяване“, учениците се опознават, изграждат доверие и поставят основите на ефективна комуникация и работа в екип.

Цел на урока / практиката:
Учениците да се опознаят, да се почувстват приети и спокойни, да развият умения за общуване, сътрудничество и уважение към различията.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самопознание, социална осъзнатост, емпатия, комуникативни умения, работа в екип.

Клас: V клас /новосформирани паралелки/
Продължителност: 1 учебен час (40 мин.); Модул от 90 минути /два учебни часа/

Необходими материали:
Листа А4;
Обособена зона/пространство, където учениците биха могли да се движат спокойно.

Организация на средата:
Класна стая с обособена зона за двигателни активности, столове подредени в кръг, осигурена безопасна и подкрепяща среда за споделяне.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят приветства учениците.
Кратък разговор: „Как се чувствате в новата група/клас?“ - Загряваща активност
„Енергизатор“ – учениците застават в кръг и ръце разперени настрани по хоризонтал или по вертикал показват с какво количество позитивна енергия са заредени.

Основна преживелищна дейност:
В хода на дейностите учениците преминават през различни аспекти. Приложение „Игри – активности“ . Загряваща активност:
Игра 1: „Плюс, минус, интересно“: Всеки ученик се представя:
„Плюс“ – негово положително качество
„Минус“ – нещо, което иска да подобри
„Интересно“ – любопитен факт за себе
Развива откритост и самопознание.
Игра 2: „Прегънати листчета“
Учениците изпълняват инструкции със затворени очи. Накрая сравняват резултатите.
Извод: хората възприемат информацията различно.
Игра 3: „Клюка“ (развален телефон)
Учениците са в кръг. Послание се предава шепнешком. Накрая се сравнява резултатът.
Обсъждане: Какво се случи? Защо се изкривява информацията? Акцент върху комуникацията.

Игра 3: „Сиамски близнаци“
Работа по двойки – учениците се „свързват“ (рамо до рамо, крак до крак, ръка до ръка и т.н.)
Изпълняват задачи заедно (движение, рисуване, сядане).
Извод: нужда от синхрон, разбиране и съобразяване.
Завършващо упражнение: Емотикони
На корковата дъска предварително е подготвена таблица с три емотикона:
☺ доволен | 😐 замислен | ☹ недоволен
Всеки ученик поставя знак (стикер/ отметка) до емотикона, който най-добре отразява неговото настроение и преживяване по време на занятието.

Рефлексия и споделяне:
Учениците обсъждат преживяното чрез въпроси: Коя игра ви хареса най-много и защо? Какво научихте за другите? Лесно ли е да общуваме ефективно?

Пренос в реални ситуации:
Как ще използваме наученото в класа? Какво трябва да направим, за да бъдем по-добри със своите съученици? Как да избягваме недоразумения и конфликтни ситуации?

Какво преживяват учениците:
Изпитват любопитство и леко вълнение. Постепенно се отпускат, започват да се доверяват и да се чувстват част от група. Преминават през процес на осъзнаване на своите взаимоотношения, споделяне на личен опит и емоции, разпознаване на трудности и откриване на начини за по-добра комуникация.

Вариации и адаптиране:
За по-малки ученици – повече движение и по-кратки инструкции.
За по-големи – добавяне на дискусии.

Адаптиране за ученици със СОП:
Включване в екипни игри. Работа по двойки или с подкрепящ партньор. Допълнителни разяснения. Подкрепяща и насърчаваща обратна връзка.

Ученически продукти / резултати:
Снимков и видео материал. Представяне пред група. Споделени лични истории. Създадени първи приятелски групи/връзки в класа.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Позитивна емоционална атмосфера в класната стая. Намалена тревожност във взаимоотношенията в класа. Повишена самоувереност и активност. Подобрени умения за работа в екип. По-добра комуникация и емпатия между учениците.

Възможности за надграждане:
Поредица от уроци за екипна работа. Правила на класа, създадени от учениците. Колективни посещения на спортни/културни мероприятия. Хепънинг с участието на родителите, представления, благотворителна дейност с класа.

Ключово послание на урока/практиката:
Всеки е различен, но заедно можем да бъдем силен и подкрепящ екип.

„АМИ СЕГА...“ – ИНОВАТИВЕН УРОК-СЪСТЕЗАНИЕ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА ЖИТЕЙСКИ УМЕНИЯ

Училище: СУ „Козма Тричков“ – гр. Враца
Автор: Лала Банева – старши учител по музика

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: „Ами сега…“ ежегоден иновативен урок-състезание за изграждане на умения за живот. Той е част от училищната иновация „Нашият час“, насочена към развиване на социално-емоционални умения, креативност, личностни качества и увереност при публичната изява. Урок-състезанието включва поредица от практически, творчески и междуличностни предизвикателства, които провокират учениците да излязат от зоната си на комфорт, да работят в екип, да валидират своите умения и да преодоляват стереотипи.

Цел на урока / практиката: Учениците, поставени в определени ситуации да развиват самоувереност, саморегулация и устойчивост; да осъзнаят собствените си силни страни и да проявят емпатия и уважение към другите; да развиват креативност, сръчност, инициативност и умения за публична комуникация и презентиране; да преодолеят социални и полови стереотипи чрез преживяване, игра и сътрудничество.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самопознание и самооценка; емпатия и уважение; умения за общуване; работа в екип; отговорност и самостоятелност; креативност и адаптивност; умения за справяне с предизвикателства; публична изява.

Клас: V и VI клас
Продължителност: Модул от 60–90 минути; провежда се веднъж годишно.

Необходими материали: Иглени комплекти, копчета (2 и 4 дупки), плат, дървени основи, винтове, отвертки; разглобени контакти (за безопасна учебна демонстрация); четки за коса, ластици, гримове за лек макияж; хранителни продукти: хляб, зеленчуци, плодове, други продукти по преценка на организаторите. Дъски за рязане, съдове за подреждане, прибори за хранене. Музика за танцов кръг. Карти за оценяване за журито. Интерактивен дисплей за описанието на задачите, обявяването на резултатите.

Организация на средата: Пространство, разделено на зони за всеки състезателен кръг. Работа в малки групи. Свободно пространство за танцуване. Публична зона за представяне и оценяване. Място за журито.

Въведение / Емоционална нагласа: Учениците се посрещат в нестандартна обстановка с музика и подготвени зони за дейности. Учителят въвежда темата чрез кратък разговор или провокативен въпрос: „Ами сега… какво правим, когато попаднем в непозната ситуация?“
Изясняват се правилата на състезанието, принципите на уважение, подкрепа и работа в екип. Създава се усещане за безопасност, игра и предизвикателство. Подчертава се, че състезанието е приятелско, забавно и насочено към учене чрез преживяване.

Основна преживелищна дейност: Учениците работят в екипи и преминават през различни състезателни кръгове, свързани с практически житейски умения, като: зашиване на копче; завиване на винт; демонстративно разглобяване и сглобяване на ел. контакт (безопасно); сплитане на коса или лек макияж; приготвяне и подреждане на здравословна закуска/плодова салата; танцов кръг с елемент на импровизация.
Всяка дейност е съпроводена с ясна задача, време за изпълнение и оценяване от жури.
Кръг 1: „Сръчен шивач“: 5. клас: момчетата зашиват копче с две дупчици.
6. клас: момчетата зашиват копче с четири дупчици.
Развиват се сръчност, концентрация и увереност в нетипична за тях роля.

Кръг 2: „Домашна майсторка“: 5. клас: момичетата завиват винт в дървена основа.
6. клас: момичетата сглобяват разглобен контакт (учебен модел).
Развиват се технически умения, самостоятелност и преодоляване на стереотипи.
Кръг 3: „Вълшебен стилист“: 5. клас: момчетата сплитат плитка на момичетата.
6. клас: момчетата правят лек, естествен грим.
Развива се фина моторика, естетическо усещане и емпатия.
Кръг 4: „Бързо, лесно, вкусно“: 5.клас: бързо приготвяне на здравословен сандвич от предварително подготвени от екипи продукти.
6. клас: приготвяне на плодова салата от предварително подготвени от екипи продукти.
Развиват се умения за работа с храни, естетика и хигиена.
Кръг 5: „Казва се приятел пръв…“: 5. клас: момчетата отправят оригинална покана за танц.
6. клас: покана за валс и изпълнение на валс по двойки.
Развиват се комуникация, увереност, уважение и култура на взаимоотношенията.

Рефлексия и споделяне: След приключване на състезателната част се провежда разговор: Как се почувствахте по време на задачите? Кое беше най-трудно и кое – най-изненадващо? Какво научихте за себе си и за другите? Учениците споделят емоции, преодолени притеснения и новоосъзнати умения. Споделяне на моменти, в които са преодолели притеснение или стереотип. Обсъждане на подкрепата между съучениците.

Пренос в реални ситуации: Обсъжда се как наученото може да се приложи: в ежедневието у дома; в училищната среда; при работа в екип; при поемане на отговорност и справяне с предизвикателства; примери от ежедневието: поправяне на дреха, приготвяне на храна, покана за събитие, грижа за външен вид.
Акцент се поставя върху уважението, равнопоставеността и увереността да опитваш нови неща.

Какво преживяват учениците: Учениците изпитват вълнение, притеснение, любопитство и радост от успеха. Те преживяват моменти на излизане от зоната на комфорт, подкрепа от съученици, усещане за принадлежност и признание. Промяна на нагласите си към определени дейности. Удоволствие от нови умения и преодоляване на трудности. Забавление, смях и позитивни емоции. Усещане за подкрепа и принадлежност. Увереност, че могат да се справят с нетипични задачи. Осъзнаване, че стереотипите могат да бъдат променяни.

Вариации и адаптиране: Адаптиране за по-големи ученици с по-сложни задачи. Реализиране, като училищен празник или Ден на уменията. Добавяне на нови кръгове (напр. „Малък инженер“, „Плетене на една кука“ и др.) Включване на повече родители и партньори в ролята на жури.

Адаптиране за ученици със СОП: Включване в екипни игри. Допълнително време за изпълнение. Работа по двойки или с подкрепящ партньор. Подбор на задачи според възможностите на ученика. Подкрепяща и насърчаваща обратна връзка.

Ученически продукти / резултати: Изпълнени практически задачи. Снимков и видео материал. Табла или презентации със споделени впечатления. Устни представяния и екипни резултати.

Наблюдавани ефекти и ползи: Повишена самоувереност и активност. Подобрени умения за работа в екип. Намаляване на стереотипни нагласи. По-добра комуникация и емпатия между учениците. Положителна емоционална атмосфера в класа.

Възможности за надграждане: Разширяване в поредица от уроци за житейски умения. Организиране на училищен фестивал „Ами сега…?“. Организиране на междуучилищно състезание. Създаване на ученически клуб - „Житейски умения“.

Ключово послание на урока/практиката: Всеки може повече, отколкото си мисли – когато има смелост да опита и подкрепа за да успее.

МОЕТО МЯСТО НА СВОБОДА – МОЕТО МЯСТО НА САМОТА – ПРЕЖИВЕЛИЩНА ФОТОГРАФСКА ЗАДАЧА ПО КИНООБРАЗОВАНИЕ (ПО ФИЛМА „400-ТЕ УДАРА“)

Предложената учебна практика е част от иновация в областта на кинообразованието, което има специфичен педагогически и методически контекст и не може да бъде прилагано пълноценно като „самостоятелен урок“, откъснат от своята рамка. Нашата иновация стъпва върху европейската платформа и методология CinEd (филми + педагогически инструменти и материали за работа с ученици). За да бъдат гледани филмите и да се реализират задачите, е необходима регистрация и достъп до платформата: www.cined.eu. Представените уроци са адаптирана версия на тази методология и работят коректно при спазване на нейните ключови принципи (подготовка на гледането, фасилитирана дискусия, работа с педагогически задачи/листове, рефлексия и др.). Затова, преди да приложите практиката, е необходимо: да се запознаете с философията и педагогическите материали в www.cined.eu; да осигурите регистрация и достъп до платформата; при възможност – да преминете въвеждане/обучение или да се свържете с нас за кратко представяне на подхода. Препоръка: За да избегнете прилагане „без контекст“ (което води до непредвидими резултати), молим свържете се с авторския екип/училището преди реализация на урока. Без запознаване с методологията и без осигурен достъп до платформата, прилагането на практиката е силно затруднено и не гарантира образователни резултати.

Училище: ОбУ „Неофит Рилски“ – с. Дерманци
Автор: Цветислава Игнатова, Веселин Николов
Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Практиката е задача по кинообразование и граждански умения, разработена върху филма „400-те удара“, която насочва учениците да разпознаят как пространството изразява емоции (самота/свобода) и да пресъздадат това чрез собствени снимки. След гледане и наблюдение на кадри учениците създават диптих от две фотографии – „място на самота“ и „място на свобода“ – и аргументират избора си в обсъждане.

Цел на урока / практиката: Учениците да преживеят и осмислят връзката между пространство, емоция и личен опит, като: разпознават как филмът използва мястото, за да изрази вътрешното състояние на героя; създават собствени визуални образи (снимки), които предават чувство чрез пространство; развиват наблюдателност, интерпретация и аргументиране; правят пренос от филмовото преживяване към средата около себе си.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самоосъзнатост: разпознаване и назоваване на чувства (самота, свобода). Социална осъзнатост: уважение към различните преживявания и интерпретации на съучениците. Саморегулация: спазване на правила за безопасност и работа по задача в ограничено време. Умения за взаимоотношения: работа по двойки, договаряне, споделяне без конфликт. Отговорно вземане на решения: избор на място, кадър и аргументация на избора.

Клас: VI клас **Продължителност:** 2 учебни часа

Необходими материали: Филм „400-те удара“ (или предварително гледан филм/откъси). Подбрани кадри от филма за наблюдение (Антоан в затворени/отворени пространства). Телефони/таблети за снимане (по възможност по един на двойка). Мултимедия/лаптоп за показване на кадри и ученически снимки. Пространство за движение (двор/коридор/училищна среда) при спазване на правила за безопасност.

Организация на средата: Начало в клас/киносреда за кратък разговор и наблюдение на кадри. След това учениците работят по двойки или самостоятелно в рамките на училищния двор/безопасни зони, определени от учителя. Финал – връщане в стаята за прожектиране/показване на снимките и общо обсъждане. Предварително се договарят ясни правила за безопасност, време и поведение.

Въведение / Емоционална нагласа: ***Разговор след филма (5–7 мин)*** Учителят насочва учениците към темата за пространството и чувството чрез въпроси: Къде Антоан се чувства притиснат? Къде изглежда най-свободен? Как пространството ни влияе? Наблюдение на кадри (ок. 5 мин). Показват се подбрани кадри (напр. тясната домашна стая, училището, тичането по улиците), за да се изостри вниманието към това как мястото „говори“ за емоцията.

Основна преживелищна дейност: ***Практическа задача: фотографски диптих***
Учениците (по двойки или самостоятелно) правят две снимки: 1.***„Място на самота“*** 2. ***„Място на свобода“***. ***Инструкция:*** Мястото да изразява чувство чрез пространство (не чрез пози/жестове на хора). Няма грешни решения и идеи. Снимките да бъдат хоризонтални. Учениците не напускат определената безопасна зона и не се качват на опасни места. Работят спокойно и без конфликти в двойката. Примерни места (дадени като подкрепа): коридор, ъгъл на стаята, двор, стена, прозорец, пейка, стълби.

Рефлексия и споделяне: След снимането учениците се връщат в стаята, изпращат снимките за показване и се провежда общо обсъждане. Примерни въпроси за споделяне: Защо избрах това място? Какво чувство носи снимката? Какво общо има с Антоан? Допълнителни рефлексивни въпроси (по разработката): Кое беше по-лесно – да снимаш самота или свобода? Как мястото те кара да чувстваш това, което показваш? Как филмът ти помогна да видиш пространството около себе си по нов начин?

Пренос в реални ситуации: Кратък финален кръг: „Кое място в училище/у дома ми помага да се чувствам спокойно/свободно и защо?“ По желание: учениците избират едно реално място, което биха „променили“ (подредба, грижа, отношение), за да стане по-подкрепящо за общността. Възможен пренос към граждански умения: как се грижим за общите пространства, така че да бъдат безопасни и уважителни за всички.

Какво преживяват учениците: Разпознават собствени чувства чрез наблюдение на пространство. Преживяват преход от „гледам филм“ към „виждам средата около себе си по нов начин“. Избират и създават собствен визуален образ, който носи лично значение. Споделят интерпретация и чуват различни гледни точки на съучениците. Осмислят как мястото влияе на човека и как човекът се отнася към мястото.

Вариации и адаптиране: Без снимане навън: работа само в класната стая/коридора с ограничени пространства. Индивидуален вариант: всеки ученик прави по 2 снимки и избира само 1 за представяне. По-малка възраст: вместо аргументиран устен отговор – избор на думи/емоции от готов списък. Разширен вариант: добавяне на кратък текст/заглавие под всяка снимка (както в диптиха).

Адаптиране за ученици със СОП: Ясна и кратка инструкция, визуализирана на дъската (2 снимки: самота/свобода). Примерни кадри и примерни думи за чувства (тихо, широко, тясно, светло, празно и др.). Работа с партньор и конкретна роля (снимащ/наблюдател/говорител). Ограничен избор от безопасни места и допълнително време при нужда. Възможност за устно обяснение вместо по-дълго аргументиране.

Ученически продукти / резултати: Диптих (двойка снимки): „Моето място на самота“ + „Моето място на свобода“ с кратко заглавие под всяка снимка. Устно представяне/аргументация на избора на място. (По желание) Мини-изложба в коридора или в киносалона. (По желание) Линк/QR към дигитална галерия/облак с ученически диптихи: [URL/QR].отговори като „класова карта на отговорността“ / линк/QR: [URL/QR].

Наблюдавани ефекти и ползи: Развитие на визуална интерпретация и наблюдение на пространство и емоция. Развитие на самостоятелна и творческа работа чрез ясен, но отворен формат на задача. Подобряване на умението за избор и аргументация („защо точно това място“). По-силен пренос от кинообразователното преживяване към личната среда и ежедневие.

Възможности за надграждане: Поредица от визуални задачи по други двойки чувства/състояния (сигурност–несигурност, близост–дистанция, шум–тишина). Сравнение между ученически снимки и кадри от различни филми (как киното показва пространство и емоция). Създаване на обща изложба/дигитален албум „Карта на чувствата в училището“. Междупредметен пренос към БЕЛ (описание на място), изобразително изкуство, гражданско образование.

Ключово послание на урока/практиката: Мястото не е просто фон – то носи чувство и разказва за човека; когато се научим да го виждаме, разбираме по-добре и киното, и себе си.

ХРАНЕНЕ И ЕМОЦИИ

Училище: ОУ „Стою Шишков“ – гр. Смолян
Автор: Мая Кехайова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание :
Интерактивен урок чрез кулинарна терапия, насочен към разпознаване на физическия и емоционалния глад. Чрез дискусии, практически дейности, анализ на хранителни избори и приготвяне на здравословен десерт учениците развиват умения за осъзнато хранене, емоционална саморегулация и критично мислене.

Цел на урока / практиката:
Учениците да умеят да: разграничават физическият от емоционалния глад; правят осъзнати избори; придобият умения да приготвят сами храната си.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самоосъзнатост, разпознаване и назоваване на емоции , саморегулация , отговорно вземане на решения, критично мислене, работа в екип, ефективна комуникация.

Клас: VI клас **Продължителност:** 40 мин.

Необходими материали:
Листове с форма на кошница, указанията върху листовете, създаване на видео с помощта на AI, бонбони, дъски за рязане, ножове, купички, ръкавици, кошници, бурканчета с мед, ябълки, орехи, бурканчета с кисело мляко (по възможност домашно), лъжички, химикали, покривки за еднократна употреба.

Организация на средата:
Урокът се провежда в кабинета по кулинарна терапия. Учениците са организирани в малки групи около работни плотове. Осигурени са необходимите продукти, пособия и материали за практическата дейност. Използват се визуални материали.

Въведение / Емоционална нагласа:
Посрещане на учениците и създаване на позитивна атмосфера.
Кратка дискусия по въпроса: „Яли ли сте някога без да сте гладни?“
Представяне на темата и целите на урока.
Гледане на кратко видео, създадено с AI, свързано с емоционалното хранене.
Въвеждане на понятието физически и емоционален глад.

Основна преживелищна дейност:
Работа със „Светофар на глада“.
Анализ и сравнение на характеристиките на физическия и емоционалния глад.
Групова дейност за класифициране на храни в категории „Емоционални капани“ и „Стабилни приятели“.
Практическа работа по приготвяне на здравословен десерт от кисело мляко, ябълки, орехи и мед.
Обсъждане на ползите от здравословните алтернативи и връзката между храненето и емоциите.

Рефлексия и споделяне:
Попълване на работни листове.
Споделяне на впечатления и преживявания.
Обсъждане на ситуации, в които учениците се хранят под влияние на емоции.
Формулиране на лични стратегии за справяне с емоционалния глад.

Пренос в реални ситуации:
Учениците определят една здравословна алтернатива, която ще приложат в ежедневието си.
Изработване на личен план за действие при емоционален глад.
Насърчаване на осъзнат избор на храна в домашна среда.

Какво преживяват учениците:
Учениците осъзнават връзката между емоциите и хранителното поведение. Разпознават сигналите на физическия и емоционалния глад, работят в екип, изследват хранителни продукти и приготвят здравословен десерт. Изпитват удовлетворение от собствените си постижения и придобиват увереност в избора на полезни храни.

Вариации и адаптиране:
Работа по двойки или малки групи.
Използване на различни здравословни рецепти според сезона.
Включване на допълнителни казуси и ролеви игри.
Провеждане на дейностите в присъствена или смесена форма.

Адаптиране за ученици със СОП:
Използване на визуални опори и кратки инструкции; осигуряване на допълнително време за изпълнение на задачите; работа с подкрепа от съученик или ресурсен учител; диференциране на задачите според индивидуалните възможности.

Ученически продукти / резултати:
Попълнени работни листове; класификации на хранителни продукти; приготвен здравословен десерт; лични стратегии за справяне с емоционалния глад; споделени идеи и изводи от

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена осъзнатост относно хранителното поведение; подобрени умения за разпознаване и управление на емоциите, повишен интерес към здравословното хранене, развитие на социални и

Възможности за надграждане:
Водене на дневник на храненето и емоциите; разработване на ученически проекти по темата;

Ключово послание на урока/практиката:
Преди да посегна към храната, се питам: гладен ли е стомахът ми или търся утеха за своите емоции. Осъзнатият избор е първата стъпка към по-здравословен и балансиран живот.

СБЛЪСЪК НА ИДЕИ И ПОКОЛЕНИЯ – ПРЕЖИВЕЛИЩЕН УРОК ПО КИНООБРАЗОВАНИЕ И ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ (ПО СЦЕНА ОТ ФИЛМА „ ПОДСЛОН“)

Предложената учебна практика е част от иновация в областта на кинообразованието, което има специфичен педагогически и методически контекст и не може да бъде прилагано пълноценно като „самостоятелен урок“, откъснат от своята рамка. Нашата иновация стъпва върху европейската платформа и методология CinEd (филми + педагогически инструменти и материали за работа с ученици). За да бъдат гледани филмите и да се реализират задачите, е необходима регистрация и достъп до платформата: www.cined.eu. Представените уроци са адаптирана версия на тази методология и работят коректно при спазване на нейните ключови принципи (подготовка на гледането, фасилитирана дискусия, работа с педагогически задачи/листове, рефлексия и др.).
Затова, преди да приложите практиката, е необходимо: да се запознаете с философията и педагогическите материали в www.cined.eu; да осигурите регистрация и достъп до платформата; при възможност – да преминете въвеждане/обучение или да се свържете с нас за кратко представяне на подхода.
Препоръка: За да избегнете прилагане „без контекст“ (което води до непредвидими резултати), молим свържете се с авторския екип/училището преди реализация на урока. Без запознаване с методологията и без осигурен достъп до платформата, прилагането на практиката е силно затруднено и не гарантира образователни резултати.

Училище: ОбУ „Неофит Рилски“ – с. Дерманци
Автор: Маргарита Калчева и Цветислава Игнатова

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание: Практиката използва сцена „На масата“ от филма „Подслон“ (Димитър Шолев), за да постави учениците в ситуация на наблюдение, тълкуване и гражданска рефлексия върху конфликт между поколения, лична свобода и обществена отговорност. Чрез насочено гледане, дискусия, писмен отговор и самооценка учениците развиват умения за аргументиране, гражданска позиция и осмисляне на връзката между личното поведение и общността.

Цел на урока / практиката: Учениците да преживеят и осмислят ситуация на ценностен и граждански конфликт, като: наблюдават и анализират поведението на героите; разпознават напрежение, позиция и отговорност; формулират собствена аргументирана позиция по въпрос, свързан с гражданско поведение; правят пренос към собствената си роля като отговорни ученици и членове на общността.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ): Самоосъзнатост: разпознаване на лична реакция към конфликт/несправедливост. Социална осъзнатост: разбиране на различни гледни точки (родител/млад човек/наблюдатели). Умения за общуване: изразяване на мнение, слушане и уважение в дискусия. Отговорно вземане на решения: оценка на последствията от личното поведение. Рефлексия и самооценка: осмисляне на собственото участие и разбиране за отговорност.

Клас: VI клас **Продължителност:** 2 учебни часа

Необходими материали: Филм „Подслон“ / подготвен откъс от сцена „На масата“ (56:17–58:12) и кратък подготвящ откъс (51:33–52:00). Компютър/лаптоп, проектор/екран, озвучаване. Работен лист за наблюдение и рефлексия (по сцената). Критериална матрица за самооценка.

Организация на средата: Класът е подреден за общо гледане (видим екран и добра чуваемост). След гледането – дискусия в общ кръг/полукръг, за да се виждат участниците. Индивидуална работа за писменото упражнение, последвана от кратко споделяне. Спокойна среда с предварително договорени правила за уважително изразяване на мнение.

Въведение / Емоционална нагласа: Кратка актуализация с подготвящ видеофрагмент (51:33–52:00). Провокиращи въпроси: Какво означава „анархия“ според теб? Може ли свободата да съществува без отговорност и правила? Какво би станало в училище, ако всеки прави каквото иска? Поставя се проблемният въпрос: „Кой човек наричаме отговорен гражданин?

Основна преживелищна дейност: ***Стъпка 1: Инструкция преди гледане (ок. 2 мин)*** Учениците получават насочваща задача: да наблюдават поведението на героите, темата на разговора, езика на камерата и кой изразява гражданска позиция.
Стъпка 2: Гледане на откъса (ок. 2–3 мин) Гледа се сцена „На масата“ (56:17–58:12), в която се проявява конфликт между лична свобода и обществена отговорност.
Стъпка 3: Дискусия след гледането (ок. 15 мин) Учениците обсъждат наблюденията си чрез въпроси за: думи и действия, които създават напрежение; реакции на другите герои (по лица, жестове, поведение); какво показва камерата (център/фокус/отношения); права и задължения на гражданите; правилност на избора на Тенкса; смисъла на „да живееш на свой/чужд гръб“; кой герой изразява гражданска позиция; как биха постъпили на мястото на Тенкса/бащата.

Рефлексия и споделяне: Писмено упражнение (ок. 8 мин) Учениците отговарят писмено (3–4 изречения) на въпроса: „Според теб какво означава да бъдеш отговорен ученик? Дай примери и обясни защо. “Споделяне в клас (ок. 5 мин) Доброволци споделят отговорите си; учителят насочва към връзката между гражданска отговорност и училищна общност.

Пренос в реални ситуации: Самооценка с критериална матрица (разбирам ли връзката между своето поведение и общността?). ***Финален пренос:*** „Едно конкретно действие, с което ще покажа отговорност в училище тази седмица.“(По желание) Класово правило/мини-договор за отговорно поведение.

Какво преживяват учениците: Среща с напрежение и конфликт в семейна/социална ситуация. Несигурност и търсене на позиция („кой е прав?“ / „какво е справедливо?“). Осъзнаване, че свободата и отговорността са свързани. Превод на абстрактното понятие „отговорен гражданин“ към близък опит („отговорен ученик“). Лична ангажираност чрез писане и самооценка.

Вариации и адаптиране: По-кратък вариант (30–35 мин): съкратена дискусия + устен отговор вместо писмен. Работа по двойки: предварително обсъждане преди споделяне в общата дискусия. Разширен вариант (2 часа): добавяне на втори откъс и сравнение на две различни граждански позиции. Междупредметен вариант: свързване с БЕЛ (аргументиран отговор), Етика/Човекът и обществото/Гражданско образование.

Адаптиране за ученици със СОП: Предварително изясняване на ключови думи (анархия, отговорност, позиция, аргумент). Визуални опори/карти с въпроси (по един въпрос на карта). Възможност за устен вместо писмен отговор или по-кратък писмен формат. Работа с партньор при попълване на работния лист. Повече време за рефлексия и структурирани изречения-шаблони („Според мен… защото…“)..

Ученически продукти / резултати: Индивидуален писмен отговор на обобщаващия въпрос („Какво означава да бъдеш отговорен ученик?“). Участие в дискусия с мнение и аргументи. Попълнена самооценка по критериална матрица. (По желание) Събрани анонимни ученически отговори като „класова карта на отговорността“ / линк/QR: [URL/QR].

Наблюдавани ефекти и ползи: Учениците по-ясно разпознават гражданска позиция и отговорност в поведение и реч. Развиват умения за наблюдение и анализ на визуален текст и взаимоотношения. Подобряват способността си да изразяват лично мнение с аргументи. Засилва се връзката между учебна тема и личен/училищен опит чрез пренос към „отговорен ученик“.

Възможности за надграждане: Поредица от киноуроци по граждански теми: свобода, отговорност, справедливост, общност. Учениците да създадат кратки правила/послания за отговорно поведение в училище (плакат, аудио, видео). Дебат/ролева игра „лична свобода vs. отговорност към общността“. Сравнение с друга сцена/филм, в която героите вземат граждански избор.

Ключово послание на урока/практиката: Свободата има смисъл, когато е свързана с отговорност към другите; гражданската позиция започва от ежедневния избор в училище и общността.

„АЗ И МОИТЕ ПРИЯТЕЛИ“ – ВЗАИМООТНОШЕНИЯ, ПРИНАДЛЕЖНОСТ И ОБЩУВАНЕ

Училище: СУ „Козма Тричков“ – гр. Враца
Автор: Лала Банева – старши учител по музика

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урок „АЗ и моите приятели“ разглежда ролята на взаимоотношенията с приятелите в живота на подрастващите. В периода на юношеството учениците изпитват силна потребност от принадлежност и близост, като често търсят разбиране и подкрепа извън семейството. В същото време могат да изпитват самота, тревожност и затруднения в общуването. Урокът създава пространство за осъзнаване, споделяне и развитие на комуникативни умения, като подпомага изграждането на позитивна среда.

Цел на урока / практиката:
Учениците да осъзнаят значението на взаимоотношенията с приятели и връстници. Да разпознават собствените си емоции и потребности във взаимоотношенията. Да развиват умения за ефективна комуникация и изграждане на доверие. Да преодоляват усещането за самота и социална несигурност. Да изградят усещане за принадлежност към училището като общност.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Самоосъзнатост, емоционална регулация, емпатия, умения за общуване, умения за изграждане на взаимоотношения, умения за справяне с групов натиск.

Клас: VI клас /новосформирани паралелки/
Продължителност: 1 учебен час / 40 мин. /; кратък вариант (редуцирано представяне на казуси) Модул от 90 минути /два учебни часа/

Необходими материали:
Листа А4, моливи, химикалки, флипчарт/дъска, маркери, карти с казуси, (Реквизит за форум-театър – по избор).

Организация на средата:
Класна стая с обособена зона за импровизирана сцена. Работа в малки групи, представяне в голяма група, осигурена безопасна и подкрепяща среда за споделяне.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят насочва вниманието към темата за взаимоотношенията чрез въпроси: Кои са най-важните хора в живота ни?, Как се чувстваме, когато сме разбрани и приети?
Поставя се акцент върху това, че всеки човек е част от различни взаимоотношения – с приятели, познати, семейство, учители и групата на връстниците.

Основна преживелищна дейност:
В хода на дейностите учениците преминават през различни аспекти на взаимоотношенията.
Загряваща активност: „Какъв приятел съм аз?“: Учениците дописват изреченията:
„Добър приятел съм, когато…“
„Трудно ми е в приятелството, когато…“
„Искам приятелите ми да…“

След това споделят в голяма група.
Кратка дискусия:
Лесно ли се създават приятелства?
Защо понякога се чувстваме самотни?
Основна активност. Форум-театър – (учениците представят казуси които разиграват пред своите съученици, след което зрителите могат да се включат в разиграването и да предложат различни решения)
Приложение „Ролеви игри“
Обобщаваща активност: „Моята формула за добри взаимоотношения“
Всеки ученик записва: 3 правила, които ще следва в общуването.
(по желание учениците могат да направят общи правила/препоръки за класа)

Рефлексия и споделяне:
Учениците обсъждат преживяното чрез въпроси: Какво ново научих за себе си? Къде се чувствам най-разбран? Какво ми е трудно в общуването? Как мога да подобря взаимоотношенията си?

Пренос в реални ситуации:
Прилагането на интерактивен метод в „Форум – театър“, при който публиката не е пасивен наблюдател, а активно участва в действието допринася за по-реалистично възприемане на тези ситуации.

Какво преживяват учениците:
Учениците преминават през процес на осъзнаване на своите взаимоотношения, споделяне на личен опит и емоции, разпознаване на трудности и откриване на начини за по-добра комуникация и сприятеляване с другите.

Вариации и адаптиране:
Казуси измислени от самите ученици.
Дискусии по реални казуси. Дебати за „приятелство“ и „авторитет“

Адаптиране за ученици със СОП:
Включване в екипни игри. Работа по двойки или с подкрепящ партньор. Допълнителни разяснения. Подкрепяща и насърчаваща обратна връзка.

Ученически продукти / резултати:
Снимков и видео материал. Правилата за приятелството/Кодекса на приятелството – електронна книжка с правилата, създадени от учениците/постер, който е закачен в класната стая.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена самоувереност и активност. Подобрени умения за работа в екип. Намаляване на стереотипни нагласи. По-добра комуникация и емпатия между учениците. Положителна емоционална атмосфера в класа.

Възможности за надграждане:
Разширяване в поредица от уроци за житейски умения.

Ключово послание на урока/практиката:
Приятелството не е даденост – то се създава всеки ден.

ДА УЧИМ ЧРЕЗ ИГРА: ЗАПОЗНАВАНЕ С ТРАДИЦИОННАТА КОРЕЙСКА ИГРА ЮТ /윷놀이/

Училище: 18.СУ „Уилям Гладстон“ – гр. София
Автор: Титяна Крумова – учител по корейски език

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:

Урокът представя на учениците традиционната корейска настолна игра Ют /윷놀이/. Чрез играта учениците се запознават с елементи от корейската култура, развиват логическо мислене и умения за работа в екип. Те научават правилата на играта, участват в игрови ситуации и преживяват атмосферата на традиционните празници в Корея, когато тази игра се играе в семейна среда.

Цел на урока / практиката:

Учениците да се запознаят с традиционна корейска игра. Да развият стратегическо мислене и умения за вземане на решения. Да упражнят работа в екип и сътрудничество. Да осъзнаят ролята на игрите като част от културното наследство.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):

Работа в екип; спазване на правила; умение за справяне с победа и загуба; комуникация и сътрудничество.

Клас: V – VIII клас **Продължителност:** 1 учебен час

Необходими материали:

Комплект за игра Ют /или импровизиран – 4 дървени пръчки/клечки/; игрално поле /плакат или разпечатка/; малки фигурки или камъчета за играчите; проектор или презентация; кратко видео или изображения на играта.

Организация на средата:

Учениците работят в малки групи /3–4 ученици/. Всяка група разполага със собствено игрално поле и комплект за игра.

Въведение / Емоционална нагласа:

Учителят задава въпрос: „Кои традиционни игри знаете от България?“. Учениците дават примери. Учителят представя корейската традиционна игра Ют /윷놀이/ и допълнителна информация: играта често се играе по време на корейската Нова година и събира семействата и приятели. Учениците разглеждат игралното поле.

Основна преживелищна дейност:

1. Обяснение на правилата - Учителят демонстрира основните елементи: 4 дървени пръчки се хвърлят като зарове. Според това как паднат, играчът се придвижва по игралното поле. Възможни комбинации: До /도/ – 1 ход Ге /개/ – 2 хода Гол /걸/ – 3 хода Ют /윷/ – 4 хода Мо /모/ – 5 хода Целта на играта е всички фигурки на отбора да обиколят игралното поле.

2. Демонстрация Учителят прави примерен ход пред учениците. Показва: - хвърляне на пръчките - движение на фигурката.

3. Игрова практика: Учениците се разделят на групи. Всяка група играе кратка партия. Задачи по време на играта: - спазване на правилата - съвместно вземане на решения - стратегия как да се движат фигурките.
4. Финал на играта: Групите обявяват победителите.

Рефлексия и споделяне:
Кратка дискусия: Хареса ли ви играта? Каква стратегия използвахте? По какво тази игра прилича на други игри, които познавате? Учениците споделят впечатления.

Пренос в реални ситуации:
Учителят обсъжда с учениците: игрите като начин за общуване; ролята им в семейните празници. Сравнение: традиционни български игри и корейски игри.

Какво преживяват учениците:
Учениците изпитват радост от играта и съревнованието. Те преживяват динамична атмосфера на сътрудничество и научават нови културни факти чрез игрово преживяване.

Вариации и адаптиране:
Учениците могат сами да изработят игрално поле.
Може да се организира турнир между групите.
Играта може да се включи в урок за корейските празници.

Адаптиране за ученици със СОП:
Работа с партньор.
По-малки групи.
Визуални инструкции за правилата.
По-бавно темпо на играта.

Ученически продукти / резултати:
Игрални стратегии.
Самостоятелно изработени игрални полета.
Кратки описания на правилата на корейски език

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена активност и участие. Развитие на логическо мислене. Подобрена работа в екип. Интерес към традициите на други култури.

Възможности за надграждане:
Проект „Традиционни игри по света“. Организиране на културен ден с игри от различни страни. Поредица от уроци за корейската култура

Ключово послание на урока/практиката:
Чрез игра учениците могат да опознаят културите на света и да развият умения за сътрудничество, стратегия и уважение към традициите.

КОРЕЙСКИ ЕЗИК И ТРАДИЦИОНЕН ТАНЦ С ВЕТРИЛА /부채춤/

Училище: 18.СУ „Уилям Гладстон“ – гр. София
Автор: Титяна Крумова – учител по корейски език

Сканирай за достъп до файла

Кратко описание:
Урокът запознава учениците с елемент от традиционната корейска култура – танца с ветрила /부채춤/. Чрез движение, музика и символика учениците се докосват до корейските традиции и изразните средства на танцовото изкуство. Те научават основни движения с ветрила и създават кратка групова хореография. Урокът съчетава културно образование, двигателна активност и творческо изразяване.

Цел на урока / практиката:
Учениците да се запознаят с традиционен корейски танц. Да развият координация, ритъм и двигателна култура. Да опознаят културната символика на движенията. Да преживеят работата в екип чрез съвместно танцово изпълнение.

Ключови социално-емоционални умения (СЕУ):
Работа в екип. Емоционално изразяване чрез движение. Самоувереност при представяне пред група. Уважение към културното разнообразие.

Клас: VIII – IX клас **Продължителност:** 3 учебни часа

Необходими материали:
Ветрила /може и обикновени хартиени/; видео с изпълнение на традиционен корейски танц с ветрила; аудио с традиционна корейска музика; проектор/екран; пространство за движение.

Организация на средата:
Часът се провежда в просторна класна стая, актова зала или физкултурен салон. Учениците са разположени в полукръг или в групи с достатъчно пространство за движение.

Въведение / Емоционална нагласа:
Учителят показва кратко видео с изпълнение на традиционния танц с ветрила /부채춤/. - Учениците наблюдават движенията, цветовете и формите, които се създават с ветрилата. Кратък разговор: „Какво забелязахте в танца?“ „Какви форми създават танцьорите?“ Учителят разказва, че танцът символизира природата – цветя, вълни, пеперуди.

Основна преживелищна дейност:
1. Запознаване с движенията: Учителят показва 3–4 основни движения: плавно отваряне на ветрилото; движение на ръцете като вълна; въртене с ветрило; движение „цвете“ /ветрилата образуват кръг/ Учениците ги упражняват заедно.
2. Упражнение за ритъм: Учениците изпълняват движенията под бавна музика, като се стремят към синхрон и плавност на движенията.
3. Групова хореография: Учениците се разделят на малки групи /3–5 души/ и създават кратка танцова комбинация от научените движения /около 20–30 секунди/.
4. Представяне: всяка група представя своя танц пред класа.

Рефлексия и споделяне:
Учениците обсъждат преживяването чрез въпроси като: „Как се почувствахте по време на танца?“, „Кое движение ви хареса най-много?“, „Трудно ли беше да работите в синхрон?“

Пренос в реални ситуации:
Учителят обяснява, че традиционните танци са част от културната идентичност на много народи. Учениците правят връзка: - български народни танци - корейски традиционни танци Дискусия: „Как танците пазят традициите?“

Какво преживяват учениците:
Учениците преживяват радост от движението и създаването на красиви форми с ветрила. Те усещат ритъма на музиката и удовлетворението от съвместното изпълнение.

Вариации и адаптиране:
Учениците могат сами да изработят ветрила в час по изобразително изкуство. Може да се създаде по-дълга хореография за училищно събитие. Може да се комбинира с урок за корейска култура.

Адаптиране за ученици със СОП:
Опростени движения.
Визуална демонстрация на всяко движение.
Участие чрез ритмични движения без сложна координация.

Ученически продукти / резултати:
Кратки танцови изпълнения.
Групови хореографии.
Видео запис на представянето.

Наблюдавани ефекти и ползи:
Повишена мотивация за участие в час.
Развитие на координация и ритъм.
По-добра работа в екип.
Интерес към корейската култура.

Възможности за надграждане:
Проект „Културите на света чрез танц“. Училищен фестивал на традиционните танци. Поредица от уроци за корейска култура /музика, писменост, облекло/.

Ключово послание на урока/практиката:
Чрез движение и изкуство учениците могат да опознаят културите на света и да почувстват тяхната красота и символика.

ГАЛЕРИЯ …УСМИВКИ

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение ……1

Лаборатория на живо – срещи, идеи и партньорство ……..2

Части от едно цяло: Методът на Мозаечна класна стая от Елиът Аръндсън ……..4

Училища партньори ……6

ОУ „Стою Шишков“ – гр. Смолян ……8

СУ "Св. Паисий Хилендарски" – с. Абланица ……...10

НУ "Св. Паисий Хилендарски" – гр. Банско ……..12

ОУ "Пейо К. Яворов" – гр. Бургас ……...14

СУ „Гео Милев“– гр. Варна ……..16

СУ "Козма Тричков" – гр. Враца ……18

ОбУ "Неофит Рилски" – с. Дерманци, обл. Ловеч……..20

НУ "Отец Паисий" – гр. Плевен ……..22

СУ "Св. св. Кирил и Методий" – гр. Пловдив ……24

18. СУ "Уилям Гладстон" – гр. София ……26

СУ "Панайот Волов" –гр. Шумен ……28

От класната стая до атласа – иновативни уроци, споделени практики и вдъхновяващи идеи от училищата участници

Начален етап

1 клас – Тайните на вълшебната гора. Невидимите нишки ……..30

1 клас – Сугестопедията при огрaмотяването на учениците в първи клас ……32

2 клас – Моят вътрешен космос – звезден свят от емоции и умения ……...34

2 клас – Свободата да учим 36

2 клас – Мен ли трябваше да викате? ……..38

2 клас – Истинското приятелство ……40

2 клас – Моят най-добър аз - откривам и следвам „съкровищата „в моето сърце“……42

2 клас – Иновативен урок по български език и литература и английски език във втори клас ……..44

2 – 3 клас – В обувките на другия – разбирам, приемам, подкрепям ……...46

3 клас – Училище на бъдещето – място на знание и емоции ……48

3 клас – Пътят на знанието – от Паисий до днес ……50

3 клас – Приятели ……..52

3 клас – Емоционален светофар в нашия клас – мислим, броим и действаме разумно..54

3 клас – Архитекти на въображаеми светове: Дигитална трансформация на езика ……56
3 клас – Аз съм уникален – приличаме си повече, отколкото мислим …….58
3 клас – Мисия „Селище край реката“ – учим и създаваме заедно ……...60
3 клас – Природата около нас ……...62
3 – 4 клас – От малкото семе до могъщата гора ……..64
4 клас – Правият път – избор между играта и реалността – интегриран преживелищен урок: кинообразование + БДП ……..66
4 клас – Училищна апитерапия – заедно в подкрепа на печелите ……68
1-4 клас – Утринен и следобеден кръг в Монтесори клас …….70
1-4 клас – Празнуването на рожден ден в Монтесори клас ……...72

Прогимназиален етап

5 клас – Стратегии за развиване на самоконтрол ……..74
5 клас – Нагласата на ума и връзката с уменията за самоконтрол ……76
5 клас – Самоконтрол и цели ……78
5 клас – Пътешествието на добрите изследователи…….80
5 клас – „Аз + ти = ние“ – взаимоотношения, принадлежност и общуване …….82
5-6 клас – Ами сега…“ – иновативен урок – състезание за изграждане на умения за житейски умения ……...84
5-6 клас – Моето място на свобода – моето място на самота ……86
6 клас – Хранене и емоции ……88
6 клас – Сблъсък на идеи и поколения ……90
6 клас – „АЗ и моите приятели“ …… ……..92

Гимназиален етап

5 – 8 клас – Да учим чрез игра: запознаване с традиционната корейска игра Ют ……..94
8 – 9 клас – Корейски език и традиционен танц с ветрила ……96
Галерия – усмивки ……98
Съдържание ……99